

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.630 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Iz Združenih držav Severne Amerike

Svetovni listi prinašajo poročilo, kako da je kmalu pričakovati prihoda Rooseveltovega odposlanca g. Sumnera Wellesa v Evropo. Kmalu bomo slišali, da se je izkrcal v Napolju in se poda v Rim skupaj z izrednim Rooseveltovim poslanikom pri sveti Stoli Myronom Taylorjem, s katerim se skupaj vozita v Evropo na italijanskem veleparniku »Rex«. Iz Rima že poročajo, kakšen slovesen sprejem pripravljajo ne samo g. Wellesu, ampak tudi njegovemu tovarišu, ko bo izročil papežu svoja polnomočja.

Ameriška odposlanca prihajata v nesrečno Evropo v sedmem mesecu velike vojne v trenutku, ko stojimo pred usodnim dejstvom, da se razširi tako na severne dežele Evrope, kakor na jugovzhodne pokrajine, kjer Sovjetska Rusija meji na Turčijo in Perzijo. Človek bi moral biti več ko optimist, da bi verjel, da bi mogel ameriški odposlanec kakorkoli že vplivati, da bi se ta razvoj ustavil, čeprav v zgodovini narodov niso izključena nobena preseženja. Brez pomena pa seveda potovanje g. Wellesa ne bo, ker vemo, da bo dobil v Evropi bolj zanesljive informacije, kakor so tiste, ki jih dobiva Roosevelt po svojih rednih zastopnikih na evropski celinii, in da tudi misli in nasveti ter pobude, ki jih je temu svojemu, za Hullom najvišjemu uradniku ameriškega zunanje-političnega urada zaupa Roosevelt, ne bodo ostale brez vpliva na voljojuče se države, kakor tudi na nevturalne, ki se zaradi širjenja vojnega pozorišča nahajajo pravkar v zelo težkem položaju.

V Evropi se seveda splošno sprašujejo, kaj sploh mislijo Združene države Severne Amerike o evropski vojni in ali se bodo vanjo vmesale bodisi z orožjem ali pa z odločnim nastopom, da se konča v smislu tistega pogleda na svetovno politiko in gospodarske koristi človeštva, ki jih ta največja demokracija sveta ima. Tudi v Ameriki se seveda o tem veliko debatira in se to vprašanje presoja predvsem s stališča, ali prinaša oziroma bo prinašala evropska vojna Združenim državam kakšno korist ali ne, naj se potem vmešajo vanjo ali ne. Do kakšnega pozitivnega in brezspornega rezultata pa Američani še niso prišli in javno mnenje je slejkoprej razdeljeno, čeprav ni nobenega govora o tem, da velika večina Amerike simpatizira z demokratičnimi evropskimi velesilami. »New York Times« je prinesel diagram o gospodarski krivulji Združenih držav od l. 1929, ko je bila na višku in je takoj zatem, po znanem velikem bančnem polomu naglo padla na strahotno nižino v letih 1932 in 1933, potem pa se spet počasi, pa stalno dvigala do 1937, ko je dosegla spet skorodo svojo prejšnjo največjo višino, nato spet katastrofalno padla do l. 1938, se pa potem vnovič stalno dviga do l. 1940, v zadnjih mesecih pa spet rahlo pada. Ljudje to krivuljo različno tolmačijo. Eni menijo, da je ugodno znamenje za vojno gospodarsko konjunkturo, ki da se bo dvigala in dvigala, drugi pa pred tem mnenjem svarijo, češ da bodo evropske velesile, ki so itak že Ameriki dolžne skoraj še vso vsoto, ki so jo dobile posojeno za časa minule svetovne vojne, ameriško gospodarstvo končno samo spet porušile, kakor bodo porušile svetovno gospodarstvo in njegovo strukturo sploh. Na vsak način je v Ameriki stranka, ki je proti vsakemu posegu Amerike v evropske zadeve, slejkoprej močna in znani John Lewis, ki je med voditelji strokovne delavske zveze in je do zdaj dosledno podpiral Rooseveltovo gospodarsko politiko, se boji, da ne bi historična vojna konjunktura uničila ves trud dosedanje Rooseveltove gospodarske in socialne reformne politike.

Kar se tiče bližajočih se volitev za predsedstvo Združenih držav, Roosevelt od sedaj še ni izjavil, ali bo kandidiral ali ne, vendar ni nobena tajnost, da bo to storil, ker bi v razdobju od l. 1940 do 1944 bil na vsak način še rad predsednik, saj se bo v tem razdobju odločila bodoča usoda Evrope, pri čemer bodo gotovo Združene države imele veliko, ako ne celo odločilno besedo. Zaenkrat sta naznanila svojo kandidaturo za volitve dva člana Rooseveltove demokratske stranke, to sta podpredsednik USA Jack Garner in generalni tajnik demokratične stranke Jim Farley. Garner nekoliko oponira novi Rooseveltovi gospodarski politiki, ki se mu zdi preveč »socialistična«, bolj važen pa je katoličan Farley, ki je v Rooseveltovi vladi poštini minister, ker je on tisti, ki dela volitve in je od njega veliko odvisno, kdo bo bodoči predsednik USA. Oba ta dva politika ne želita zares sama postati predsednika, pač pa bosta z glasovi, ki jih bosta dobila na predstojećem kongresu demokratične stranke v Chicagu, odločila, koga naj stranka postavi za svojega končnega kandidata. Kandidati republikanske stranke Taft, Vendenberg Dewey in Martin bi prišli v poštev samo, če bi Roosevelt dobil nasprotnika svoji kandidaturi v demokratični stranki sami, kar pa je malodane izključeno.

Zaenkrat se je Roosevelt odpeljal na svoje zimske počitnice v Florido, pa na Karibsko morje, ne le samo zato, ker počitnice potrebuje, ampak tudi zato, da se ogne raznim nevšečnim razgovorom, zlasti kar se tiče stroge kontrole, ki jo izvaja Anglija tudi nad ameriški ladjami, ki jih v vojni coni preiskujejo, ali ne vozijo blaga v Nemčijo ter odpirajo tudi pošto. Angleži so pa spravili v nevoljo tudi farmerje v Virginiji, ki so doslej svoj tobak izvažali v Anglijo, kjer so pa sedaj sklenili, da bodo rajši kadili turški, bolgarski in grški tobak, kar je razumljivo iz političnih razlogov. Seveda to ameriškim južnim farmerjem ni všeč, ker so zaradi tega hudo prizadeti. Seveda pa so to malenkosti.

Veliko bolj važna je debata, ki jo je sprožilo ameriško znanstveno društvo glede velikega ozemlja med gorami Rocky Mountains in reko Missouri. To ozemlje je znatno večje kot vsa Francija, se pa čedalje bolj spreminja v puščavo. Na njem ni nobenih farm več in peščena tla pokriva samo osat in kakteje. Moglo

Zanimiv francoski komentar o sestanku v Sofiji

Balkan hoče ostati izven zapletljajev in hoče mirno urejati svoje zadeve

Sedanji razgovori v Sofiji pa niso samo gospodarskega značaja

Pariz, 23. febr. t. Havas: Francoski tisk posveča izredno veliko pozornosti bivanju romunskega finančnega ministra Constantinescu v Sofiji. Vsi listi prinašajo obširna poročila o njegovem sprejemu v Sofiji in navajajo podrobnosti, ki spremljajo bivanje romunskega državnika v bolgarski prestolnici.

Danes popoldne je izšlo tudi poluradno obvestilo francoske vlade o tem sestanku v Sofiji, ki je zelo pomembno in važno zaradi tega, ker se vidi, na kaj skušajo velike sile polagati največ važnosti.

Francoski vladni krogi predvsem poudarjajo, da je zelo zanimivo, da je prišlo sedaj do zblizanja med Bolgarijo in Romunijo po zblizanju med Turčijo in Bolgarijo, ki se je začelo tedaj, ko se je glavni tajnik turškega zunanjega ministrstva Menemzoglou ustavil v Sofiji in ponesel osebno pismo kralja Borisa predsedniku turške republike İsmetu İnönü. To zblizanje med obema državama pa se je poglobilo po potovanju turškega zunanjega ministra Saradzogla skozi Bolgarijo, ko je šel in odhajal z belgrajske konference Balkanskega sporazuma. Tedanji njegovi sestanki v Sofiji so zelo

poglobili prijateljske stike med Turčijo in Bolgarijo.

Sedanji razgovori imajo širši pomen

V Bukarešti in Sofiji prav nič ne prikrivajo dejstva, da je ta sestanek zelo važen. Romunski finančni minister Constantinescu ni prišel v Sofijo samo zato, da bi vrnil obisk bolgarskemu finančnemu ministru in da bi z njim nadaljeval gospodarska pogajanja. Njegovi razgovori bi naj krenili daleč izven okvira gospodarskih pogajanj.

Poudariti je namreč treba — tako pravijo francoski viri — da je posredovalno vlogo med Romunijo in Bolgarijo igrala ravno Turčija in sicer na belgrajskem sestanku Balkanskega sporazuma.

Vsaj začasno tesno sodelovanje med vsemi balkanskimi državami je sedaj popolnoma mogoče. V okviru tega sodelovanja se bosta nato Bolgarija in Romunija vključili hudi tradicionalnim težavam zaradi Dobruže popolnoma zblizali.

To tesno sodelovanje med balkanskimi državami pa vsekakor narekuje skupna skrb vseh balkanskih držav v tej smeri, da naj bi se balkanske države ne zapletale v obračune velesil.

glaša, da je to potovanje jasen znak zboljšanja odnosov med Romunijo in Bolgarijo. »Timpul« na- glaša, da je Constantinescov obisk v Sofiji nov dokaz zblizanja med obema državama, ki ga oba naroda iskreno pozdravljata.

Konec marca bo imela Romunija milijon mož pod orožjem

Bukarešta, 23. februarja. b. V Romuniji so bili včeraj poklicani pod orožje še zadnji rezervisti, tako bo imela Romunija koncem marca dva milijona mož pod orožjem Bencin, topovi, municija in ostali vojni material neprestano prevažajo zlasti na zahodno mejo. Trdnjavska dela proti madžarski meji se bližajo koncu in bodo končala najdalje v dveh mesecih. Poziv rezerv pa ni pripisovati bližnjim dogodkom, temveč je bilo to v načrtu, ki je bil sprejet pred nekaj tedni, da se efektivno stanje romunske vojske spravi na najvišje mogoče število.

Anglija zadovoljna z romunsko gospodarsko politiko

London, 23. februarja: t. Havas. Današnji »Times« objavlja vesti iz poučenega vira, v katerih pravi, da je romunski poslanik v Londonu dr. Tilea te dni obiskal lorda Halifaxa in mu izjavil, da se Romunija mora držati določil gospodarske pogodbe, ki je bila sklenjena med Romunijo in Nemčijo pred izbruhom vojne. V tisti pogodbi je bilo določeno, da naj Romunija letno prodaja Nemčiji 1.300.000 ton petroleja. Zaradi letošnje hude zime pa je bil izvoz zelo oviran, ker je bil promet po Donavi skoraj popolnoma ustavljen. Zato je Romunija z dovolom petroleja v Nemčijo precej zaostala in bo morala zaostanek poslati naknadno.

List pravi, da so angleški vladni krogi zadovoljni s pojasnil romunske vlade, prav tako pa so zadovoljni tudi s poročilom o tem, kako bo deloval novi romunski komisariat za izvozno trgovino.

Sicer pa bosta angleška in romunska vlada ostala v stalnem stiku o vseh teh vprašanjih.

Prijateljstvo med Romunijo in Bolgarijo

Pomembni zdravici v Sofiji

Sofija, 23. februarja. AA. Bolgarska telegrafna agencija:

Finančni minister Božilov je priredil snoči banket na čast romunskega finančnega ministra Constantinescu. Banketu so prisostvovali predsednik vlade Filov, zunanji minister Popov, trgovinski minister Zagorov, poljedelski minister Bagrianov, šef kr. pisarne Grujev, romunski poslanik Filoti in druge ugledne osebnosti.

Na kraju banketa je imel Božilov govor, v katerem je med drugim dejal: To manifestacijo prijateljstva s strani romunske vlade, izražene z vašo prisotnostjo v Sofiji mi vsi visoko cenimo, ker nam prihaja v trenutku nove vojne, ki vzmernirja vse narode. Mi, ki smo poklicani voditi gospodarsko življenje naših držav, najbolje vemo, kaj pomenijo dobre gospodarske zveze za okrepitev prijateljskih odnosov med narodi. Nato je naglasil »Božilov pomembno vlogo Constantinescu kot romunskega državnika ter je na koncu svojega govora nazdravil kralju Karolu.

V svojem odgovoru je Constantinescu izrazil veselje, da se nahaja kot gost finančnega ministra Božilova v bolgarski prestolnici. Izrazil je priznanje državnikiškim sposobnostim svojega tovariša ter naglasil upanje, da bo v kratkem obnovljen letalski promet med obema državama isto tako kot promet s pomočjo ferry-boatov čez Donavo in da se bodo tudi ostala prometna sredstva zboljšala. Posebno srečen bom, je dejal Constantinescu, če bo moj obisk prispeval k boljšemu razvoju lojalnih odnosov in odnosov polnih zaupanja med obema

državama, ki ju vežejo številni identični interesi, na prvem mestu pa skupna volja, da se ohrani mir. Constantinescu je svoj govor končal z zdravico kralju Borisu.

Nato je bil prirejen sprejem, ki se ga je udeležilo veliko število najuglednejših osebosti.

Bukarešta, 23. febr. AA. Romunski tisk prinaša obširna poročila o potovanju finančnega ministra Constantinescu v Sofijo ter o prisrčnem sprejemu, ki mu je bil prirejen v Bolgariji. Večina listov na-

Borba za balkansko gospodarstvo

Dr. Schacht je odložil potovanje na Balkan

Bern, 23. februarja. t. Havas: Švicarski listi so včeraj objavili vesti o tem, da se bivši nemški gospodarski in finančni minister dr. Schacht odpravlja na veliko potovanje v jugovzhodne evropske države. Dr. Schacht je pred nekaj dnevi odpotoval iz Berlina in tedaj se je začela širiti vest, da misli iz Monakovega odpotovati na jugovzhod Evrope.

Namen tega potovanja bi bil, da bi se gospodarski stiki med Nemčijo in srednjeevropskimi dr-

žavami še bolj poglobili. Najprej bi se naj dr. Schacht podal v Romunijo, kjer se sedaj urejajo vse zadeve, ki so v zvezi z organizacijo romunskega izvoza. O izvozu romunskega petroleja so bili te dni objavljeni razni načrti, češ da bi bila Romunija prešla iz zavezniških držav dovoljenje o tem, koliko petroleja sme izvažati v Nemčijo.

Za romunski izvoz pa se je v zadnjih dneh začela zanimati tudi Italija in tja je odpotovala že posebna delegacija italijanskih gospodarstvenikov. Odločitve o smeri romunskega izvoza so morale že toliko dozoriti, da je še pred dr. Schachtom po- hitel v Bukarešto dr. Clodius.

Zato objavljajo danes v Berlinu izjavo, v kateri pravijo, da niso resnične vesti o tem, da bi se mislil dr. Schacht podajati na krožne potovanje po Srednji Evropi in po Balkanu. Resnično je samo to, da je dr. Schacht v Monakovem tedi tam je ostal le nekaj dni. Jutri dne 24. februarja se dr. Schacht vrne v Berlin.

Protiboljševiška zarota v Galiciji

Bukarešta, 23. febr. b. Iz Lvova prihajajo poročila o zaroti, ki je izbruhnila v Galiciji proti sovjetskemu oblastem. V cerkvah so politični komisarji našli na tisoče letakov. V trenutku, ko vodijo rdeče oblasti hišne preiskave, pa po ulicah mrzoli oboroženih ljudi in revolucionarno razpoloženje od trenutka do trenutka narašča. — Vojne oblasti so zagrožile, da bodo mesto bombardirale, če revolucionarji v štirih urah ne izročijo svojih voditeljev. Trdijo, da se je na ta poziv vojnih oblasti prijavilo nekaj ljudi, za katere pa mislijo, da v zaroti sploh niso sodelovali.

Napetost v Iraku

Rim, 23. februarja. AA. Stefani. Iz Kaira poročajo, da so prekinjene telefonske zveze med Egiptom in Irakom. Pošta in brzojav v Iraku se nahaja pod vojaško kontrolo. Ti ukrepi se spravljajo v zvezi s krizo vlade in drugimi političnimi dogodki. Vsi krogi s posebno pozornostjo gledajo na spremembe v iraški vojski. Vsekakor ima ostavka poveljnika prve iraške divizije ter ostavka poveljnika motoriziranih enot velik pomen.

Zemunska vremenska napoved: Postopno popuščanje mraza, posebno v večji zahodni polovici. Hladi nočni mraz bo še sredi države in na vzhodu. V dolinah in kotlinah bo prevladovalo jasno z jutranjimi meglami.

Ob otvoritvi instituta za italijansko kulturo v Belgradu. Sede od desne proti levi: minister Bottai, predsednik senata dr. Korošec, predsednik vlade Cvetković.

bi postati spet sposobno za poljedelstvo šele po 50 letih, če bi neprestano deževalo. Zanimivo je, da je eden glavnih vzrokov zapečenosti bila minula svetovna vojna, ko so farmerji hoteli do kraja izrabiti konjunkturo za izvažanje svojih poljedelskih proizvodov v Anglijo in Francijo in so to ozemlje, na katerem je črnica znašala samo 10 do 15 cm globine, tako zelo zorali, da so sedaj cikloni vso zemljo

odnesli in spremenili deželo v pravo Saharo, na kateri valovijo pešine druga za drugo.

Ker smo začeli z g. Wellesom, pa z njim tudi končajmo. Pravijo, da je eden najsposobnejših in najbolj objektivnih pa dalekovidnih diplomatov, s katerim Združene države Severne Amerike razpolagajo. Isto velja za g. Taylorja, čigar naloga je sicer druga, kakor je Wellesova, je pa z njo v bistveni zvezi.

Politični zapiski

»Soča« in »Tabor«

V »Primorskem glasu«, ki izhaja kot slovenska priloga hrvatskega »Istrekega glasa« v Zagrebu, beremo tole, kar se nanaša na razmere v naprednem nacionalističnem taboru na Slovenskem: »Dve naši rojakinji sta šli nabirati k našim ljudem prispevke in drugo za dobrodelno prireditev našega delavskega društva »Tabor«. Prišli sta tudi k neki naši ugledni gospe, katere ime stoji vedno med prvimi v kakih častnih komitejih in odborih. Zelo ju je presenetil odgovor te gospe, ko sta ji obrazložili, kaj želita. Delala jima je zelo neprijazno: »Za društvo »Tabor« ne morem darovati prav nič, ker je to delavsko društvo. Mi pa smo »Sočani« in imamo samo dijake in akademike, katere edine priznava in jim posvečamo skrb.« Obe rojakinji sta se ugledni dami zahvalili in molče odšli. Ime te velike gospe pa bo njim in nam ostalo v trajnem spominu. Ne ve namreč, da je večina našega naroda delavska in kmetijska.«

O ljudeh, ki le nase mislijo

»Hrvatski Dnevnik« v zvezi s podobnim članom »Sejaka« domač prinaša članek o ljudeh, ki vedno le nase mislijo. Med drugim pravi: »Je vrsta ljudi, ki mislijo zgolj na svojo kariero in ki jim je vsak režim dober, ako jim prinaša kaj koristi in jih protežira. Kakor so se obešali po preji na škrice dekretiranih, tako si zdaj prizadevajo obešati se za suknje pravih zastopnikov ljudstva. Ker ni lumpa, ki ne bi kdaj v življenju prav ravnal, zato se tudi ti ljudje bahajo z raznimi izjemnimi slučajji, ki naj dokazujejo njihovo korektnost. To pa jim ne bo pomagalo, ker mora delo vsakega biti precejeno po zaslugi... Hrvatski poslanci imajo mnogo nujnejšega dela, kakor pa protežirati take posameznike. Banskega oblast kot prava ljudska oblast mora gledati na koristi celote... Iz vseh krajev prihajajo pritožbe, da so bili doslej zanemarjeni in vsak zahteva, naj banka oblast zdaj brž pomaga. Ta bo to tudi storila, kakor hitro bo mogla, toda čez noč ni mogoče delati čudežev. Je pa zelo neprijetno videti, kako nekateri na vse to ne gledajo in mislijo, da morajo prav oni čim več dobiti.« List nazadnje priporoča vsakomur, naj pridno dela za narod, s čimer bo dobil legitimacijo za priznanje.

Glasilo JNS in hrvatski sabor

Splitški »Narodni list«, glasilo JNS in dr. G. Andjelinič, prinaša članek pod naslovom »Seja se nadaljuje«, v katerem se peča s hrvatskim saborom, ki o njem nekateri hrvatski politični krogi vele, da bo nadaljevanje nekdanjega hrvatskega sabora, kateri je svoje seje dne 29. oktobra le prekinil. »Narodni list« o tem takole veli: »Ne moremo si misliti, da bi jutrišnji sabor srbske banovine bil nadaljevanje nekdanjega srbske narodne skupščine, ali da bi sabor slovenske banovine bil nadaljevanje bivšega delnega zbora kranjskega ali celo zgodovinskih zborov na Gosposvetem polju. Kaj naj potem počnemo z bosanskim saborom, dalmatinskim deželnim zborom ali črnogorsko narodno skupščino? Jugoslavijo smo si zamislili ne le kot pravno novo državo, marveč tudi, da je njeno življenje postavljeno na nove socialne in politične temelje. Jugoslavija je za nas bila ne le nova država, marveč tudi nova nacionalna misel... Sicer ni dvoma, da so pri gradbi Jugoslavije bile storjene velike napake. Toda politična, nacionalna in kulturna koncepcija Jugoslavije je ter ostane edina, ki more Srbom, Hrvatom in Slovincem zagotoviti življenje in obstanek. Zaradi tega, kakor dobro razumemo potrebo banovinskega sabora, ne moremo razumeti vrnitve na staro. V nekaterem hrvatskem časopisu te dni očitno naglašajo, da je na zadnji seji hrvatskega sabora — ko je bil sklenjen odcep od Avstro-Ogrske ter vsa oblast prenesena na zagrebško narodno veče — bilo sporočeno, da se bo seja še nadaljevala. Zda zahtevajo, da bi se tiste prekinjene seje čez 22 let spet nadaljevale. Po teh franko-furtilmaških predlogih naj bi prihodnji predsednik hrvatskega sabora kar zbrisal 20 let našega skupnega življenja v svobodni državi s kratkim stavkom: »Seja se nadaljuje!« Ne, gospodje, seja se ne more več nadaljevati! Vi sicer morete zgodovino obnoviti, ne morete pa je prekiniti!«

Proti dr. Behmenu

»Hrvatski dnevnik« prinaša nov napad na dr. Behmena ter se peča z njegovo izjavo, ki smo jo že omenili. »Hrvatski dnevnik« očita dr. Behmenu, da je bil v opoziciji po silni razmer, da pa je hodil svoja pota. Končno je bil — pravi »HD« — dr. Behmen na zahtevo dr. Spahie postavljen na razpoloženje. Glede dr. Behmenove popularnosti, ki se je na njo skliceval, pa pravi »HD«: »Morda je svojo popularnost dosegel s kakimi drugimi, nikakor pa ne s političnimi lastnostmi, tukaj pa je beseda o politiki.«

Zbiranje zemljoradnikov

Glasilo HSS »Hrvatski dnevnik« prinaša daljša poročila o delovanju znanega Dragoljuba Jovanovića, ki se glede ureditve države strinja s stališčem dr. Mačka. Potem pa poroča, da se med zemljoradniki razširja zahteva, naj bi se vse zemljoradniške skupine združile. Dragoljub Jovanović — pravi list — se odziva vabilom na take shode, kjer se zahteva združitev, medtem ko predsednik stranke dr. Gavrilović ni prišel. Za nedeljo je v Bijelini sklican tak šod zemljoradnikov, ki so nanj dobili vabila tudi dr. Gavrilović, dr. Tupanjanin, dr. Čubrilovič. Kmetje, ki sklicujejo ta šod, vele v vabilu, da bodo svoje zastopnike sodili po delih, to se pravi, ali bodo za združitev vseh skupin, kar pomeni, ali so za sodelovanje z Dragoljubom Jovanovićem. Zemljoradniška stranka pa je, kakor je znano, z njim svoje zveze pretrgala.

Belgrajski župan imenovan na 4 leta

Listi poročajo iz Belgrada, da je treba v kratkem pričakovati nove uredbe, katere je že izdelana, ki določa, da bo vsakokratni belgrajski župan imenovan s kraljevim ukazom. Namen te uredbe naj bi bil, da bi belgrajski župan kot župan glavnega mesta države s tem dobil večjo veljavo. Mandat belgrajskega župana bi trajal štiri leta.

Pri krojevalni tečaj za krojače, ki ga bo v Ljubljani priredila kraljevska banska uprava, se prične 5. marca letos. Prijave sprejema referent za pospeševanje obrti v Ljubljani, Erjavčeva 12.

Gibanje med radikali vseh skupin

Aca Stanojevič obolev — Dr. Marković že davno izključen iz radikalne stranke

Belgrad, 23. febr. m. V belgrajskih političnih krogih se je danes razširila govorica, da se je zdravstveno stanje g. Aca Stanojeviča, šefa glavnega odbora narodne radikalne stranke, zelo poslabšalo. Vsi krogi so sprejeli to novico z veliko skrbjo ter enodušno izražajo željo za čimprejšnjo popolno ozdravitev g. Stanojeviča. Kakor smo poročali, je bil večeraj pri Stanojeviču prvak glavnega odbora radikalne stranke Miloš Bobić. Politični krogi zatrjujejo, da Stanojevič še ni podpisal napovedanega oklica, ki ga misli izdati radikalni glavni odbor radikalnim pristajšem, pač pa da je g. Bobić Stanojeviču ponudil v podpis le izključitev dr. Markovića iz radikalne stranke.

Casnikarji so se zatem obrnili po informacije na prvega podpredsednika glavnega odbora narodne radikalne stranke Mišo Trifunovića, ki je lahko obolev in ne gre nikamor iz svojega stanovanja. G. Trifunović je izjavil, da je dr. Marković že zdavnaj izključen iz radikalne stranke in da za njegovo izključitev niso potrebni posebni podpisi, ker je to vprašanje že davno rešeno. Dr. Marković pa je časniki izjavil, da v njegovem odnosu do glavnega odbora narodne radikalne stranke niso nastopili nobeni novi momenti.

Stojadinovičevi radikali nastopijo samostojno

Belgrad, 23. februarja. m. Od večeraj imamo v Jugoslaviji še eno radikalno stranko več. Pristaji g. dr. Stojadinovića so namreč na svojem enočetnem sestanku ustanovili srbsko radikalno stranko. Tako imamo sedaj: Jugoslovansko radikalno zajednico s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem na čelu; glavni odbor Narodne radikalne stranke s šefom g. Aco Stanojevičem, disidente radikalnega glavnega odbora, ki se zbirajo okrog pravosodnega ministra dr. Laze Markovića; enoti ustanovljena Srbska radikalna stranka z dr. Stojadinovićem na čelu in skupina radikalov v Jugoslovanski nacionalni stranki, kateri načeljuje g. Ilija Mihajlovič.

Na enočetnem sestanku Srbske radikalne stranke je bilo navzočih kakih 80—100 Stojadinovičevih

soimšljenikov. Posamezni govorniki so poudarjali, da je sedanjí trenutak zaradi nerazpoloženja v nekaterih krogih proti sporazumu z Hrvati ugoden za agitacijo za novo stranko, ker je tudi dr. Stojadinovića skupina proti dosedanjemu sporazumu z Hrvati.

Program nove stranke bo izdelal posebni odbor. Dr. Stojadinovičev krogi zatrjujejo, da bo nova stranka za državno in narodno edinstvo, nadalje, da je bil sporazum z Hrvati brez njenega sodelovanja sklenjen ter da zato ona ne nosi nobene odgovornosti zanj; srbska samoupravna enota se mora čimprej ustanoviti in mora zajeti vse kraje, v katerih imajo Srbi večino. Zato bo dr. Stojadinovičeva politična skupina zahtevala, da se sedanjí sporazum z Hrvati glede ozemlja spremeni.

Glede zunanje politike na enočetnem sestanku veli navzoči odobravalni politiki, ki jo je vodil g. dr. Stojadinović. V zvezi s tem je bilo tudi naročeno odboru, ki izdeluje pravila in program nove stranke, da prouči kot posebno točko tudi vprašanje vpostavitve odnosov s komunistično Sovjetsko Rusijo.

Radikali iz JNS

Belgrad, 23. febr. b. Radikalna skupina v JNS se nikdar ni dobro počutila v družbi z begunci iz drugih strank in se zlivanje vseh teh elementov še do danes ni moglo izvršiti. Od časa, ko je bil g. Ilija Mihajlovič pri šefu narodne radikalne stranke g. Aca Stanojeviču v Nišu, se v radikalnih krogih JNS spet govori, da je zanje sedaj nastopil čas, da se popolnoma ločijo od politikov, kakor so Banjanin, dr. Kramer, dr. Andjelinič in drugi. Sedanjí nastop te gospe kakor tudi njihova preteklost se niti najmanj ne dajo spraviti v sklad s sedanjo politiko narodnega sporazuma. Pravijo, da g. Ilija Mihajlovič s svojimi pristaji, med katerimi so tudi Peter Zivković, Uzunović in Jevtić, namerava to svojo skupino nasloniti ali na JRZ ali pa na narodno radikalno stranko. Zet g. Ilije Mihajlovića g. dr. Jevremović je že pristal JRZ.

Italijanski kulturni institut v Zagrebu

Zagreb, 23. februarja. b. Z jutranjim belgrajskim brzovlakom sta prispela v Zagreb italijanski prosvetni minister Giuseppe Bottai in Octaviano Koch, direktor za propagando v prosvetnem ministrstvu. V spremstvu ministra Bottaija je bila njegova soproga. Na postaji so jih pričakovali podban dr. Krbek, mestni župan Starčević, italijanski generalni konzul Gobbi z osebjem konzulata, direktor italijanskega instituta dr. Mix ter številne ugledne osebnosti. Kolodvor je bil okrašen z italijanskimi zastavami. Ob 11 je bil sprejem pri banu in je pri

tej priliki italijanski prosvetni minister izročil banu dr. Šubišću odklopanje viteza belega križa, reda italijanske krone z lento. Iz banskega dvora je odšel minister Bottai s spremstvom h hrvatskemu metropolitu dr. Alojziju Stepincu. Po 12 sta ban in hrvatski metropolit vrnila ministru Bottaiju obisk. Nato so slovesno odprli italijanski kulturni institut v palači mestne hranilnice na Jelačićevem trgu. Prisostvovalo je okrog 300 najodličnejših osebnosti iz Zagreba in Belgrada. Minister Bottai je imel ob otvoritvi daljše predavanje.

Georges Duhamel predaval v Zagrebu

Zagreb, 23. febr. AA. Snoči je v frančiškanski dvorani na Kaptolu predaval francoski književnik Georges Duhamel; dvorana je bila nabito polna. Duhamel je v kramlajočih oblikah govoril o francosčini in francoski slovnic. Predavanju so prisostvovali vseučiliški rektor dr. Živković, podban Krbek, predsednik Jugoslov. akademije dr. Bazala, predsednik Penkluba dr. Livadič, predsednik društva prijateljev Francije dr. Mosinski, francoski generalni konzul Gueraud, vseučiliški profesorji dr. Bosanac, dr. Skok, dr. Fančev, dr. Nikola Andrejič in mnogo drugih zastopnikov zagrebske kulture.

Zagrebski Pen-klub je snoči priredil Duhamelu na čast slavnostno večerjo. Udeležili

so se je podban dr. Krbek, senatorja dr. Krnjević in Košutić in mnogo drugih uglednih osebnosti. V imenu Pen-kluba je uglednega francoskega gosta pozdravil član Pen-kluba dr. Hergesič; v svojem govoru je poudaril okoliščino, da je Hrvatska, čeprav je na periferiji Evrope, že od nekdaj sodelovala v evropskem kulturnem življenju in izkoriščala vse pridobitve zahodne kulture.

Georges Duhamel se je z nekaj besedami zahvalil za priprčen sprejem in rekel, da bo najbrž letos spet prišel v Jugoslavijo in dalj časa ostal tu. Davi se je Duhamel odpeljal nazaj na Francosko.

Obsojen oderuh

Zagreb, 23. februarja. b. Velna afera oderuha Dragomirja Vasića se je nocoj končala z obsodbo. Obsojen je bil na 3 leta in dva meseca robije ter na globo 598.000 din. Njegov pajdaš pa je dobil 3 leta in 4 mesece ter je bil prav tako obsojen na denarno globo 408.000 din.

Osebnosti

Belgrad, 23. febr. m. Finančni minister je s svojim odlokom postavil pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani za pošto-hranilniške uradnike 9. skup.: Stanka Škrabarja, Bojana Podgornika in Cirilo Jošt; za računovodje 10. skup. je postavljena Lucija Koc; za uradniškega pripravnika pa Ivan Smrekar.

Belgrad, 23. febr. AA. S kraljevim ukazom je upokojen Alojzij Smole, višji kontrolor v 6. skup. na ljubljanskem ravnateljstvu.

Zagrebske novice

Zagreb, 23. februarja. b. Ravnatelj drame v Zagrebu Mato Grković je podal ostavko na svoj položaj.

Srbi na Hrvatskem se oglašajo

Kaj piše »Srpska Riječ«, ki hoče zastopati Srbe na Hrvatskem mimo SDS

Kakor smo poročali, je v Zagrebu začela izhajati »Srpska Riječ« kot glasilo Srbov na Hrvatskem. V zadnjem članku veli med drugim: »Človek dobiva vtisek, da bi le Srbi morali upoštevati državno skupnost, katero je mogoče ohraniti le z enostranskim popuščanjem od strani Srbov. To je vzrok, da je celo izhajanje »Srpske Riječ« naloženo na splošno kritiko hrvatskega tiska, ki je poleg samostojnih demokratov že pozabil, da so na Hrvatskem Srbi ter da je treba poslušati tudi njihove želje in potrebe. V hrvatskem tisku je vzbudilo veliko nezadovoljnost naše stališče, da se bodo tudi v prihodnje Srbi iz vseh delov države zbirali okoli Belgrada, ki je njihov nacionalni središče. Pri tem pa pozabljajo, da je to naše stališče le posledica načela, ki je na njem bil sklenjen sporazum in ki je na njegovi podlagi bila začeta preureditev države. Pozabljajo, da se je ravno pod pritiskom Hrvatov teza o enotnem jugoslovanskem narodu umaknila teoriji o posebnih narodnih individualnostih, iz česar je nastala nazaranje, kako zavarovati posebne narodne interese v državni skupnosti. Zato bi naše stališče glede zbiranja Srbov okoli Belgrada nikakor ne smelo žaliti Hrvatov, zlasti pa ne tistih, ki trde, da s Srbi niso en narod.

Ministri odhajajo iz Belgrada

Belgrad, 23. febr. m. Z večernim vlakom sta odpotovala v Slovenijo gradbeni minister dr. Krek in senator g. Smodej. Dr. Krek bo imel shod JRZ v Radovljici, senator g. Smodej pa zborovanje Kmečke zveze v Celju. Z večernim vlakom odpotuje v Nišu predsednik vlade Cvetković, ki bo najbrže v Nišu obiskal šefa glavnega odbora NRS Aco Stanojeviča. Iz Belgrada je odpotovalo več ministrov. Podpredsednik vlade dr. Maček je snoči odpotoval v Zagreb, pravosodni minister dr. Marković pa nocoj odpotuje v Sarajevo, kjer se bo sestal z enako mislečimi. — Trgovinski minister dr. Andres odpotuje jutri zjutraj v Sofijo na slovesno otvoritev tamkajšnje jugoslovansko-bolgarske zbornice.

Zahvala ministru dr. Kreku

Belgrad, 23. febr. m. S seje banskega sveta drinske banovine so poslali brzojavko gradbenemu ministru dr. Kreku, v kateri ga toplo pozdravljajo kot svojega prijatelja in zaščitnika interesov drinske banovine.

Organist Josip Heybal

Ljubljana, 23. februarja. Nocoj je v ljubljanski bolnišnici umrl g. Josip Heybal, upokojeni organist. Pogreb bo v nedeljo popoldne. Čas bomo še sporočili. Naj v miru počiva! Zalutujim naše sožalje!

Tovarna zdrknila proti Ljubljani

Ljubljana, 23. februarja. Danes popoldne se je na Bregu pri Borovnici zgodila nenavadna nesreča. Ob Ljubljani stoji znana Kobjeva tovarna. Nenadno pa je danes nekako ob 4 popoldne del Ljubljaničnega brezga zdrknil v strugo, zaradi česar je tudi tovarniško poslopje zdrknilo za njim. Pri tem se je podrl 25 m visoki dimnik. Vzrok nesreče je brez dvoma nizka voda, zaradi česar se obrežje poseda.

Ples za zimsko pomoč

Belgrad, 23. febr. AA. Nj. Vis. kneginja Olga je danes ob 11.30 sprejela v Belem dvoru go. Vero Perovičev, ženo dr. Ivana Perovića, kr. namestnika, vojina Djuričiča, župana mesta Belgrada, in dr. Reljo Aranitovića, tajnika akcijskega odbora za zimsko pomoč, ki so podali poročilo o organizaciji plesa zimske pomoči. Nj. Vis. kneginja Olga je bila zelo zadovoljna s programom umetniškega koncertnega dela plesa in z drugimi pripravami in izrazila željo, naj bi letošnji ples zimske pomoči kar najbolj uspel. Kneginja se je živo zanimala za delovanje odbora za zimsko pomoč in izrekla željo, da bi se tudi sama ogledala kuhinje zimske pomoči. Govor je bil tudi o organizaciji zimske pomoči tudi v drugih mestih; o tem bodo prav v kratkem razpravljali na seji akcijskega odbora za zimsko pomoč kraljevine Jugoslavije.

Preganjanje spekulativcev

Belgrad, 23. febr. m. Ministrski odbor, ki je bil izvoljen na snočnji seji ministrskega sveta za izdelavo potrebne uredbe za preganjanje vseh spekulativcev, ki izrabljajo sedanje težko stanje na vseh poljih našega gospodarskega življenja v svoje spekulativne svrhe, se je danes sestal. Člani tega odbora so notranji, trgovinski, pravosodni, kmetijski in socialni ministri.

Za kmetijsko šolo v Poljčah

Belgrad, 23. febr. m. Za banovinsko kmetijsko šolo v Poljčah pri Lescah je na predlog gradbenega ministra dr. Kreka ministrski svet odobril podporo 100.000 din.

Našim delavcem v Nemčiji

Belgrad, 23. febr. m. Kmetijsko ministrstvo v Berlinu je izdalo okrožnico, po kateri se dovoljuje vsem jugoslovanskim delavcem, tako kmetijskim kakor tudi industrijskim, da smejo od svojih prihrankov pošiljati v domovino mesečno do 50 mark.

Banski svet donavske banovine

Belgrad, 23. febr. m. V ponedeljek začne v Novem Sadu zasedati banški svet donavske banovine ter bo razpravljal o preračunu za leto 1940/1941. Preračun znaša 199.784.232 din in je za 77.052.859 din višji od dosedanjega. V petih letih dobi donavska banovina 750 novih cest.

Poštarje znanke hrvatskih poštarijev

Belgrad, 23. febr. m. Trgovinski minister je odobril izdelavo posebnih priložnostnih znamk z viškom v korist Združenja uradnikov ppt stroke, odseka Zagreb, za zgraditev ambulatnega doma v Zagrebu v vrednosti 0.50, 1 din, 1.50 din, 2 din, 4 din s poviškom 0.50 din, 1 din, 1.50 din, 2 din. Slike na znamkah predstavljajo: na znamki za 1 din 0.50 prihod Hrvatov v današnjo domovino, za en din kronanje kralja Tomislava, na znamki za 1.50 din smrt Matije Gubca, za 2 din brata Radića, za 4 din zemljevid Jugoslavije. Znamke bodo v prometu od 1. marca do 30. junija 1940. Po izteku tega roka za prodajo se bodo znamke mogle uporabiti za frankiranje še mesec dni, nato pa bodo izgubile vrednost.

Hud potres

Belgrad, 23. febr. AA. Poročilo potresnega zavoda na Tašmajdanu: Davi ob 1.42.20 so aparati potresnega zavoda na Tašmajdanu zabeležili začetek hudega potresa v daljavi 400 km od Belgrada. Maksimalni pomik tal je bil ob 1.42.37 in je znašal 59 mikronov z valovno periodo 7 sekund.

Manifestacija jugoslovansko-bolgarskega prijateljstva

Novi jugoslovanski poslanik pri kralju Borisu

Prisrčni nagovori ob predložitvi poverljivih pisem

Sofija, 23. febr. AA. Pri današnji predaji poverljivih kralju Borisu je izredni poslanec in pooblaščen minister kr. Jugoslavije Vladimir Milanović imel tale govor:

Govor poslanika Milanoviča

Veličanstvo! Čast mi je predložiti Vašemu Veličanstvu pisma, s katerimi me je kr. namestništvo izvolilo v imenu mojega vzvišenega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II. akreditirati kot izrednega poslanika in pooblaščenega ministra pri Vašem Veličanstvu.

Zelo srečen in ponosen sem, da mi je poverjena ta visoka naloga v bratski Bolgariji in da bom pri izvrševanju te naloge mogel sodelovati pri nadaljnji izgraditvi politike jugoslovansko-bolgarskega zblizanja. Tej politiki sta dala odločno smer in krepak zamah pokojni kralj Aleksander in Vaše Veličanstvo. Svoj mednarodno pravni okvir je pa ta politika dobila s paktom o večnem prijateljstvu iz leta 1937, a naša dva naroda sta s svojim globokim občutenjem in zdravo zavestjo jasno pokazala v nešteti lepih manifestacijah zadnjih let svoje popolno soglasje in odločnost, da naj se razmerje med Bolgarijo in Jugoslavijo razvije v bratskem in prijateljskem duhu. V takšni politiki, vztrajni in iskreni, je zanesljivo poročilo srečnejše bodočnosti naših narodov in mirnega razvoja in napredka vsega Balkana. Resni svetovni dogodki, ki jih preživljamo, so spravili naši vladi do novih solidarnih sklepov, do proglasitve politike neodvisnosti in nevtalnosti in politike prijateljskega razmerja do vseh sosed, kar je popolnoma v skladu s koristmi Jugoslavije in Bolgarije in s koristmi miru in prijateljskega razmerja na Balkanu. Čedalje tesnejše medsebojno kulturno spoznavanje in gospodarsko sodelovanje med našima državama se razvija v zelo ugodnih okoliščinah. To nam kažejo tudi obiski obojih zastop-

nikov gospodarskega življenja. Želim pri tej svečani priložnosti zagotoviti Vašemu Veličanstvu, da bo jugoslovanska vlada zastavila ves svoj trud, da se bo nadaljevala politika jugoslovansko-bolgarskega prijateljstva, sodelovanja in zblizanja. Tej visoki nalogi bom posvetil vse svoje sile. Nadaljeval bom prizadevanje svojega uglednega prednika, čigar odpoklicna pisma mi je takisto čast predložiti Vašemu Veličanstvu.

Usojam si izreči upanje, da bom pri izpolnjevanju svoje važne naloge mogel računati z naklonjeno podporo Vašega Veličanstva in s prijateljsko podporo in sodelovanjem do kr. bolgarske vlade.

Govor kralja Borisa

Na govor poslanika Milanoviča je odgovoril kralj Boris v bolgarsčini:

Z zadovoljstvom sprejemam poverljiva pisma, s katerimi vas je kr. namestništvo v imenu Nj. Vel. kralja Petra II., vašega vzvišenega vladarja, akreditiralo pri meni v svojstvu izrednega poslanika in opolnomočenega ministra. Posebno sem srečen zaradi zagotovila, ki ste mi ga dali, da hočete nadaljevati s delom vaših spoštovanih prednikov in sodelovati pri politiki graditve bolgarsko-jugoslovanskega zblizanja. Ta politika se je začela s pobudo, ki ste jo omenili, in pri kateri je bil vaš blagopokojni nepoznani kralj Aleksander živo udeležen in je bila nato ta politika potrjena z zgodovinskim paktom leta 1937 med našima državama in z drugimi številnimi vzajemnimi in prisrčnimi manifestacijami. Ta politika odgovarja čustvom obeh sosedov in obeh bratskih narodov in njuni želji za srečen razvoj iskrenih in prijateljskih odnosov kulturnih vezi in gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Bolgarijo. V teh težkih dneh, ki jih preživlja svet, odgovarja politika neodvisnosti, nevtalnosti in prijateljskih odnosov z vsemi sosedi, katero sta sprejeli obe naši vladi, dejansko

interesom Jugoslavije in Bolgarije, služil pa tudi nedvomni vzvišeni stvari miru na Balkanu. Bolgarija bo še nadalje vložila vse svoje napore v duhu dosedanje politike jugoslovansko-bolgarskega gospodarskega sodelovanja in zblizanja. Veselim se, da boste tudi vi, gospod minister, posvetili vso svojo skrb tej politiki in rad bi vas prepričal, da v času, ko boste izvrševali visoko poslanstvo, lahko računate tako na mojo iskreno podporo, kakor tudi na stalno in prijateljsko sodelovanje bolgarske vlade. Ko sem sprejel poslovljene listine vašega odličnega predhodnika, vas prosim, da sporočite kr. namestništvu in vaši vladi izraze mojega velikega zadovoljstva zaradi načina, s katerim je Momčilo Jurišić izpolnil svojo visoko nalogu pri nas.

Senzacionalen govor Hore Belisha

Anglija in Francija naj takoj posežeta z orožjem v vojno med Finsko in Sovjet. Rusijo

London, 23. febr. t. Reuter: Danes je v Devonportu govoril bivši angleški vojni minister Hore Belisha. Hore Belisha se je umaknil iz vlade zelo nenadoma in je tedanji njegov korak vzbudil po vsem svetu silno zanimanje. V spodnji zbornici sta sicer o tedanjem njegovem koraku govorila Chamberlain in on sam, vendar pa podrobnosti še danes niso pojasnjene. Danes pa je Hore Belisha znova nastopil javno in tokrat v silno ostri in temperamentni obliki. Pred svojimi volilci je povedal med drugim:

»Francija in Anglija morata dati Finski na pomoč vso možno kopno, zračno in pomorsko silo. Zavezniki se morajo zavedati, da je to sedaj njihova največja naloga. Podpreti morajo Finsko, da zmaga, kajti če se pred to nalogo umaknejo, tedaj bi to ne bila samo napaka, ampak prava katastrofa. Dosedanji finski odpor nas popolnoma opravičuje, da Fince z vso svojo močjo podpremo. Če podaljšamo finski odpor proti Sovjetski Rusiji, tedaj bo Sovjetska Rusija še naprej slonela na negotovih temeljih.

Sicer veliko tvegamo pri tem, če vso svojo silo damo Finski na pomoč. Toda še večje bi bilo

Prežet teh čustev mi je zlasti prijetno, gospod minister, da vas pozdravim s prisrčnim: dobrodošli!

Nato je kralj Boris pridržal poslanika Milanoviča v razgovoru nekaj čez eno uro. Nato

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK. TAVČARJEVA 7

je poslanik Milanović predstavil kralju Borisu osebo poslanstva. Po končani avdijenci je poslanik Milanoviča spremljal do poslanstva isto spremstvo kakor pri prihodu. Po prihodu v poslanstvo je poslanik Milanović pridržal na zahtevni dvorogovni ministru Grujeva s spremstvom in častniki konjeniškega eskadrona. Tako pri odhodu kakor pri prihodu so bile ulice, kjer se je sprevod pomikal, polne sofijskega prebivalstva. Prebivalstvo je prisrčno pozdravljalo jugoslovanskega poslanika.

Za obletnico rdeče vojske:

Sovjetskim vojakom manjkajo morala, izvežbanost in častniki

Helsinki, 23. februarja. AA. Poveljnik fronte na Ladoškem jezeru general Kuglun je sprejel časnikarje in jim med drugim izjavil, da je izkušnja z bitko na Karelijski ožini pokazala, da razpolagajo sovjetske čete z velikimi količinami zelo modernega in odličnega orožja in da ne varčujejo s človeškim materialom.

Toda sovjetskim četam manjkajo trije elementi: Morala, izvežbanost in višji častniki. Govoreč o frontnem odseku na Ladoškem jezeru, je general izjavil, da se sovjetski vojaki hrabro bore, da pa se ne znajo vojskovati. Med drugim je opazil, da sovjetski vojaki v košljivem položaju rajši do zadnjega popadajo, kakor pa da bi skušali najti kakršen koli izhod iz težavnega položaja.

Danes so bili boji posebno hudi

Helsinki, 23. februarja. AA. Reuter: Za danes pričakujejo živahno delovanje sovjetskih čet na

Cerkev za znanost

V nedeljo 18. t. m. je imela v Rimu sejo papeževa akademija znanosti, ki je bila l. 1603 ustanovljena kot akademija dei Lincei od Friderika Cesi in obnovljena l. 1847 od papeža Pija IX. kot papeževa akademija dei Nuovi Lincei. Pokojni papež Pij XI., sam velik znanstvenik, je njeno delovanje vnovič oživil in jo nastanil v lepi palači, ki jo je bil zgradil Pij IV.

Akademija se je na imenovani seji po prof. Aleksandru Chigi, rektorju univerze v Bologni, predvsem spomnila zaslug pokojnega papeža Pija XI. za akademijo. Govornik je pri tej priliki razložil obširno in plodovito znanstveno delavnost pokojnega papeža, ko je bil 26 let rektor sloveče Ambrozijske knjižnice v Milanu. Ko je postal papež in je oživil papeško akademijo znanosti, je dal med drugim pobudo za slovesno proslavo stoletnice velikega fizika Volte. Pij XII. je ob tej priliki imel sam velik nagovor, v katerem je govoril o popolnem skladu med znanostjo in vero. Kadar koli se govori o nasprotju med vedo in vero, se ali znanstvu pripisuje nekaj, česar ono ne uči, oziroma ni izsledilo, ali pa se podtika veri nekaj, česar ne trdi. Papež je izrazil svoje posebno veselje, da zlasti prirodoslovne vede čedalje bolj izkazujejo modrost Stvarnika in njegovih zakonov v vesoljstvu. Slej ko prej Cerkev v največji meri pospešuje objektivno znanost, ki je ena najmočnejših sil v borbi človeka in človeštva za resnico. Papeževa akademija znanosti ima velik sloves po vsem svetu in sodeluje z največjimi znanstvenimi zavodi sveta. Obenem je pokojni papež posvečal veliko skrb vatikanski zvezdarni ter onim znanstvenim panogam, ki jih zlasti izsledujejo misijonarji in je ustanovil etnološki misijonarski muzej v Rimu, čigar bogati material služi vsemu svetu.

fronti. Kakor je znano, slavi sovjetska vojska današnji dan obletnico ustanovitve rdeče vojske. Zato mislijo, da so sovjetski poveljniki dobili nalogo, da danes za vsako ceno izvajajo kakšen večji uspeh, da vsaj nekoliko popravijo vtis sedanjih nešteti porazov in neuspehov rdeče vojske. Vse dosedanje priprave rdečih armad potrjujejo točnost te domneve.

Sovjetske čete so pripeljale na fronto mnogo daljnosežnih topov, ki obstreljujejo finsko zaledje. Prispela so tudi druga ojačenja. Davišnje sovjetsko uradno poročilo s fronte pravi, da so rdeči vojaki doslej zavzeli na Karelijski ožini 21 utrd, med njimi 15 utrd z jeklenimi kupolami. Finsko poročilo pa pravi, da Fini neustudljivo vrše protinapade in da so poljski rdečo armado nazaj v centrum, kakor tudi na obeh bokih Mannerheimove črte. Sovjetski oddelki posebno srdito napadajo finske utrde na otoku Kojivistu, to je utrde, ki branijo Mannerheimovo črto v boku, in ki se zmerom kljubujejo še tako srditim naskokom rdeče armade.

V centru, v odseku med Muolo in Vuoksenom so rdeči oddelki poslali v boj velika ojačenja in izvedli svoj napad s podporo mnogotevilnih tankov. Na levem krilu v odseku Tajpale sta dve sovjetski diviziji, ki sta se morali s hudimi izgubami umakniti, dobili znatna ojačenja in sta spet šli v napad. Južnovzhodno od Ladoškega jezera so Fini s smiselnimi in odločnimi protinapadi spet zavzeli več izgubljenih postojank in pri tem zajeli 300 sovražnikov. Kjer koli so se Fini morali umakniti iz prednjih postojank, so se med tem odlično utrdili na novih utrdah, oddaljenih povprečno 8 km od prvih čet.

Da bi danes zavihrala rdeča zastava v Viipuriju

Helsinki, 23. februarja. AA. Havas: Fini so večeraj pričakovali, da bodo sovjetske čete začele sedaj z energično ofenzivo, ker pade na današnji dan obletnica ustanovitve rdeče armade. Izvršene so vse priprave, da Sovjeti Fincev ne bi mogli presenetiti. Zelo težko je dobiti točna in podrobna obvestila o položaju na Karelijski ožini, ker se o finskih ukrepih varuje najstrožja tajnost. Izvedelo se je samo toliko, da so bile pri Makrini teške borbe. Fincev se je posrečilo odbiti sovražnika in ohraniti položaje, ki so posebno važni in zelo utrjeni.

Viipurij gori

Finski glavni štab, 23. febr. b. »Exchange Telegraph« poroča: Sovjeti so pričeli zopet s težkim bombardiranjem Viipurija. Neprestano padajo granate največjega kalibra na mestne razvaline. Mesto gori na več krajih. Sovjetske čete so 8 km pred Viipurijem nasproti novim finskim obrambnim postojankam. Finske čete pa so tudi v samem mestu zgradile močne strelske jake in postavile na vseh strateških postojankah barikade.

Rusko dnevno povelje spominja sovjetske vojske na današnje svečanosti sovjetske vojske in izraža upanje, da se bodo vojaki pokazali dostojni svoje naloge in da bodo na dan 23. februarja izpolnili svojo dolžnost. Ni dvoma, da bo v teku današnjega dne sledil glavni sunek na Viipurij, kajti Sovjeti že sredi 10. naprej neprestano bombardirajo finske položaje v tem mestu. Sovjeti hočejo z gostim obstreljevanjem sprožiti mine, ki so jih postavili Fini v svrhu obrambe proti sovjetskim tankom.

Zürich, 23. febr. b. Berlinski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da je zadeva »Altmark« v nemških vladnih krogih povzročila nervozno razpoloženje, kajti v Berlinu se resno bojijo, da bi mogla britanska vlada izvesti neko pobudo, ki bi mogla dovesti do dramatičnih iznenadenj. Nemčija je v borbeni pripravljenosti in ne bo sovražniku dopustila, da zasede nevtralne države, bodisi Norveško ali kako drugo skandinavsko državo.

Diplomatski sodružnik »Berliner Börsenzeitung«, ki ima dobre zveze z zunanjim ministrom, poudarja, da bi v primeru »Altmark« Anglija lahko izkoristila kot izhodišče za novo nevtrarno razumevanje o pravicah in dolžnostih nevtralnih držav, zlasti onih na severu. Z očitki, kot so oni, ki se jih Anglija sedaj poslužuje proti Norveški zaradi pasivne nevtalnosti, operira Anglija povsod tam, kjer kako državo želi spraviti v nasprotje z Nemčijo. To velja tudi za Švedsko, ki ji Angleži očitajo, da je odklonila neposredno

Sumner Welles v Gibraltarju

Gibraltar, 23. febr. b. Italijanska ladja »Rex«, s katero se vozi Rooseveltov odposlanec Welles, je priplula danes v Gibraltar, kjer so jo angleške oblasti zadržale in pregledale. Na ta način se bo ameriški odposlanec Sumner Welles osebno prepričal o metodah britanske kontrole proti tiho-

Neapelj, 23. febr. b. Italijanska ladja »Rex«, na kateri se vozi ameriški državni podtajnik Sumner Welles, ni priplula v Neapelj, kakor je bilo prvotno določeno, ker se je morala vstaviti v Gibraltarju.

London, 23. febr. b. Italijanski poslanik v Londonu Bastianini je odpotoval v Rim, da še pred prihodom ameriškega državnega tajnika Wellesa poroča Mussoliniju o stališču angleške vlade do perečih vprašanj.

Anglija zavrnila ameriški protest

London, 23. febr. b. Velika Britanija je zavrnila ameriški protest z dne 8. decembra zaradi razširitve britanske blokade na nemški izvoz. To odklonitev je izročil večeraj v Londonu predstavnik angleške vlade ameriškemu odpravniku poslov. Britanska vlada prizna, da se je Velika Britanija l. 1856, odrekla pravic nad zaplenjenim blagom svojih sovražnikov, opozarja pa, da zaradi protipravnih metod, ki se jih poslužuje Nemčija v sedanjih pomorskih vojni, Anglija drugače ne more postopati.

Angleška ladja za pobiranje min potopljena

London, 23. februarja. AA. Reuter. Admiraliteta je izdala sledeče sporočilo: Tajnik admiralitete obžaluje, da mora sporočiti, da je kraljevska ladja za pobiranje min »Fife Shire« bila potopljena o priliki napada sovražnega letalstva. Obstoja bojzen, da se je rešil samo en član posadke. Pogrešajo dva častnika in 19 mornarjev ter obstoja bojzen, da so našli smrt. Sorodniki članov posadke so obveščeni. Nemška letala so napadla tudi ladjo za pobiranje min »Solent« z bombami in strojnimi, toda »Solent« je odbila sovražni napad ter se vrnila v luko.

vojaško pomoč Finski in da je prepovedala prehod zaveznških čet čez svoje ozemlje.

Rim, 23. febr. b. Iz Londona prihajajo poročila, da bo morala britanska vlada zaradi kritičnega stanja na severu Evrope storiti iniciativo, ki bo imela lahko odločilen vpliv za nadaljnji razvoj odnosov med Anglijo in tremi severnimi državami.

Rim, 23. febr. b. Iz Londona poročajo, da so odnosi med Anglijo in skandinavskimi državami izredno napeti. To potrjuje tudi gibanje angleškega brodograjskega združenja obale. Angleži teh novic niti ne potrjujejo in tudi ne zanikajo. Sovjetski uradni krogi so zelo vznemirjeni zaradi napetosti, ki je nastala med Anglijo in severnimi državami. V Murmansku se nahaja vse sovjetsko arktično brodograje. Zaradi tega je pričakovati, da bi zaradi angleške akcije v tem delu sveta moglo priti do senzacionalnega obraza in prenosa vojne-ga področja na najsevernejši del Evrope.

Danes bo govoril Chamberlain

London, 23. febr. t. Reuter: Danes popoldne ob 14.30 po angleškem času bo v Birminghamu govoril predsednik angleške vlade Chamberlain. S tem govorom bo začel vrsto govorov, ki jih bodo imeli nato v naslednjih dneh za njim vsi člani vojne-ga sveta.

Nemška ladja zajeta v Sredozemskem morju

Rim, 23. febr. b. Iz Kaira je prispela novica, ki potrjuje, da je britanska brodograje v Sredozemskem morju zajelo nemško ladjo, ki je plula pod angleško zastavo.

Finsko vojno poročilo:

Vsi dosedanja sovjetski napadi odbiti

Helsinki, 23. febr. t. Reuter: Nocojšnje finsko vojno poročilo pravi, da sta bila odbita oba sovjetska napada med Muolajervijem in Ayrapaanjervijem. Na bojišču je obležal ves bataljon rdeče vojske. Sovražni oddelek, ki je napadal Syskijami skozi Ayrapaansko jezero, je bil ves odbit in je pustil na bojišču 800 mrtvih. V tem odseku smo ujeli nad sto vojakov. Naši oddelki so severno od jezera Ladoga zaplenili 12 topov in nad 50 topov motoriziranega oddelka.

Anglija in Francija poslali 250.000 mož na Finsko

Budimpešta, 23. febr. b. Milanski dopisnik »8 Ora Ujsage« poroča, da v Italiji pričakujejo odločilni preobrat v finski vojni. Ta preobrat ne bo prišel zaradi nove ruske ofenzive, temveč zaradi pomoči demokratičnih držav Finski. Zavezniki so poslali Finski 250.000 mož. Del teh čet je že na poti, drugi del pa odpotuje v najkrajšem času.

Gospodarstvo

Osrednje tajništvo delavskih zbornic

V sredo, dne 21. februarja se je začela v Banja Luki plenarna seja Osrednjega tajništva delavskih zbornic. Za ljubljansko Delavsko zbornico sta zasledanju prisostvovala podpredsednik Grebenšek in član uprave g. Stane Golob, tajnik Andrej Hafner in referent France Preželj. Najprej so razpravljali o denarnem poslovanju v lanskem letu ter sprejeli lanski računski zaključek. Pri reviziji denarnega poslovanja se je ugotovilo, da je bila leta 1938 oškodovana imovina osrednjega tajništva za nad 60.000 din v korist neke zadrage, ravno tako je bila plasirana imovina pri Delavski zadrugi po zelo slabih pogojih z najnižjo obrestno mero in je bilvi tajnik Krekič brez odobritve odbora vezal vlog pri Delavski zadrugi gradbenih skladov na odpovedni rok 1 leta. Odbor je sklenil pooblastiti tajnika, da najhitreje likvidira terjatve osrednjega tajništva od delavske zadrage in da se pozovejo na odgovornost vse osebe, ki so odgovorne bile do leta 1938 za naložbo imovine osrednjega tajništva.

Na dnevnem redu zasedanja so naslednje točke: članstvo delavskih zbornic v Splitu in Zagrebu v osrednjem tajništvu in poročilo o proračunu za 1940. Pravice delavskih zbornic iz čl. 39 odst. 2 zakona o zaščiti delavcev in posledic ignoriranja

teh pravic, avtonomija Osrednjega in okrožnih uradov, avtonomija Osrednje uprave za posredovanje dela, vprašanje uporabe predpisov iz delovnega prava v praksi in vprašanje povečanja števila inspektorjev dela, položaj nacionalnega dopisnika mednarodnega urada za delo in sodelovanje v mednarodnih organizacijah, problem osnovne vsedržavne meze, pobijanje draginje in minimalne meze za kvalificirane in nekvalificirane delavce, ureditev službenih odnošajev delavstva, pozvani na vojno dolžnost in pravica na mezde in plače po čl. 221 obrtnega zakona, sodelovanje v odboru za kontrolo cen pri trgovinskem ministru in sodelovanje v ravnateljstvu za prehrano, reguliranje položaja godbenikov, paznikov hiš, gospodinjstev pomočnic, kmetskih delavcev in pristaniških delavcev, uredba o pravici vajencev za naknadno za delo po čl. 267 zakona o obrtnih, izprememba pravilnika za monopolne delavce, predlog belgajske delavske zbornice za uveljavljenje uredbe, zakona delavskonomesčenskih združenj, naložba kapitala socialnih ustanov, pokojninskih zavodov, Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ter skladov borz dela za gradbo cenjenih delavskih stanovanj, reorganizacija poslovanja in socialna statistika, statut in službeni pravilnik.

Gospodarski pomen turizma za Slovenijo

Po besedah pok. prof. dr. Boehma, velikega prijatelja in enega redkih ideologov turizma Slovenije, ima dežela, kamor prihajajo tujci, od njih veliko korist, ker se denar, ki ga tamkaj puste v času svojega bivanja, razlije po tisoč in tisoč odločih po vsej zemlji.

Koristi turizma so tem večje, čim imovitejši so tujci (turisti, potniki), čim več jih je, čim daljša je njih doba bivanja in čim večji njih dnevni potrošek.

Jasno je, da so teh koristi deležna — čisto sicer samo navidezno — v prvi vrsti gostišča od hotelov do izletniške gostilne, zasebna prenočišča, a tudi razna zabavišča, kopališča, gledališča, prireditve vseh vrst, zlasti sportne, in čuvarki ali nadzorniki turističnih znamenitosti odnosno privlačnosti v najširšem pomenu; nadalje vse osebe, ki je v zgoraj navedenih podjetjih nameščene, potem posestniki vsakovrstnih vozil in transportnih sredstev, železnica, motorna vozila, parobrodi, prav tako pa tudi zdravniki, lekarne, banke, čolnarji, ribiči, gorski vodniki itd.; dalje trgovci, obrtniki, domača obrt, ta posebno s svojimi izvirnimi proizvodi (spominki itd.), industrija sploh, končno premožni nezaposleni, ki se sezonsko ali vsaj od časa do časa pritegnejo v pomočno službo turizma in njegovih nosilcev.

Toda tudi posredni krog zanimancev, t. j. bližja in daljna okolica turističnih krajev, že celo pa večjih turističnih središč, imajo svoje koristi od turizma. — Okolica dobavlja razne vrste surovin, zlasti komune (kmetijski pridelki in proizvodi, meso, mleko, sadje, vino itd.), prav tako tudi druge predmete; turistične postojanke pa so za navedeno blago sigurni odjemalci, in sicer tem večji, čim večja je poraba (povpraševanje) in čim boljše (po kakovosti) je ponujajoča blago. — Cena pri tem prometu ni odločilnega pomena. — Na ta način dosežena pojačana izmenjava blaga pa ni edini namen te interesne povezanosti; posledice so marveč tudi v povečanju narodnega blagostanja, ki predpostavlja mobilizacijo in boljše izražanje razpoložljivih produktivnih sil kmetijstva, obrti, industrije in trgovine, praktično pa se izraža zlasti v večji in boljši porazdelitvi dohodkov in premoženja.

Od turizma pa imajo korist tudi občine, banovina in država in v tem je njegov narodno-gospodarski pomen. — Razni dohodki, ki jih prejema javnopravne ustanove. Taksa na bivanje odnosno davščina na prenočnice tujcev, občinske in banovinske davjave, carinske in druge pristojbine, pristojbine za potniške (turistične) vize, dohodki iz komunalnih ali državnih prometnih sredstev (železnica, parobrodi, motorna vozila, železniški promet, pošta, brzojav, telefon itd.) ali pa iz monopolov (tobak, žgališča i. dr.) — vse to je le nekaj tistih virov, ki dajejo neposredne dohodke kmetijsko-upravnega ali državnega gospodarstva.

Najvažnejši pomen turizma pa je v narodnem gospodarstvu samem in sicer glede na plačilno bilanco, v kateri zavzema postavka »dohodki iz turizma« (tujih plačilnih sredstev in deviz, ki so jih prinesli inozemski turisti s seboj in jih potrošili) v vseh turističnih zemljah vedno večje mesto odnosno vpliv.

Se na neko, morda premalo upoštevano, dejstvo pri razmišljanju gospodarskega pomena turizma ne smemo pozabiti: na narodno-gospodarsko posebnost in ugodnost svoje vrste, namreč na tako imenovano »premaknitev trga«, kakor to označujejo nemški narodno-gospodarski strokovnjaki (dr. Simkovsky i. dr.). — Ta premaknitev trga je v tem, da se blago, ki je napredaj, v tem primeru turistična privlačnost zemlje, ne postavi na kak domači ali mednarodni trg (intra- in transfrontalni trgovinski promet), marveč da pride kupec — tu potnik ali turist — ponj sam in sicer tja, kjer se nahaja ta dobrina, kakršna je narodno-gospodarsko tudi vsaka turistična privlačnost. — Ta premaknitev trga se more tedaj označiti kot neka vrsta izvozne industrije, le s to razliko, da blaga (turistične privlačnosti) prodajalcu ni treba izvažati, ker oskrbi ta izvoz kupec sam, neposredno in brez vsakih — sicer običajnih — izvoznih stroškov za prvega (odtoč umestna oznaka: »tuhle ali »nevidni izvoz«).

(Konec jutri.)

Zaposlenost delavstva v januarju 1940

Po statistiki Okrožnega urada za zavarovanje delavcev je število zavarovancev od decembra 1939 na januar 1940 padlo od 99.077 na 89.944, pripominjamo, da je znašal padec od decembra 1938 na januar 1940 od 97.459 na 89.657 in da je letos bilo število zavarovancev še za 287 višje kot lani. Toda v februarju je nastopilo nadaljnje poslabšanje in število zavarovancev je bilo že nižje kot lani februarja.

Ob takem navedenju zaposlenosti pa se je zelo povečalo število bolnikov, ki je naraslo v teku leta za 240 na 3.242, odn. za 0,25 na 3,6 odst.

Delavske mezde so se še zvišale v primeru z lanskim letom, znašale so 25,07, kar pomeni 0,15 din več kot januarja lani. Decembra 1938 je znašala povprečna delavska mezda 25,17 din.

Poslovno poročilo Narodne banke

Devizni promet.

Devizni in valutni promet Narodne banke je lani narasel v primeru z letom 1938. od 2318,2 na 3664,9 milij. din in je bil tudi večji kot leta 1937. Promet v klirinskih in drugih zbiralnih računih je narasel od 7414,6 na 8192,5 milij. din.

Na koncu leta 1939. smo dolgovali v klirinskih 240,2, terjali pa 332,34 milij. din.

Kreditni Narodne banke.

Na koncu zadnjih dveh let so bili krediti Narodne banke razdeljeni v tis. dinarjev takole:

	1938	1939
denarni zavodi	1.004.342	856.387
industriji	420.004	726.763
izvozniki	85.746	292.295
uvozniki	82.369	82.444
obrtniki	28.077	29.054
zveze kmet. zadrug	53.648	51.854
ostali	33.508	46.510

Iz tega se vidi, da je lani posebno naraslo kreditiranje industriji in uvoznikom, dočim so krediti zmanjšali zadrugam in denarnim zavodom. Podatki se nanašajo na menična posojila.

OBTOK BANKOVCEV

Lani se je obtok kovanega denarja povečal od 778 na 983 milij. din. Od skupnega obtoka na koncu lanskega leta odpade na srebrnike stare izdaje 366 milij. din ali 37,2, na nove kovance-srebrnike pa 419 milij. din ali 42,6%, na stare kovance iz niklja 155 milij. din ali 15,8%, na denar iz aluminij bronce pa 43 milij. din ali 4,4%. Značilno je, da je starih srebrnikov po 50 din v obtoku komaj še za 62 milij. din od skupnih 550 milij. din.

Bilanca Državne hipotekarne banke

Bilanca Drž. hip. banke izkazuje za 31. januar tele postavke (vse v milij. din, v oklepajih podatki za 31. december 1939):

Aktiva: Gotovina in blagajniški zapiski Narodne banke 498,44 (317,5), posojila: hipotekarna 1.790,0 (1.799,15), na dohodke in doklade 1.847,7 (1.677,4), vodnim zadrugam 25,54 (25,6), lombardna 41,0 (44,3), menično-hipotekarna 78,0 (74,4), menična 54,7 (56,3), drž. boni 112,6 (119,0), tek. računi ministrstva financ 676,9 (779,0), razni tek. računi 2.311,64 (1.654,45), vrednostni rez. sklada 321,25 (321,25), vrednosti sklada za zavarovanje bančnih zgradb 1,9 (1,9), vrednost. papirji 1.154,84 (1.148,6), nepremičnine 253,7 (252,7), razna aktiva 22,8 (21,26), bilančna vsota 9.188,1 (8.392,8), izvenbilančne postavke 6.518,8.

Pasiva: Samostojni skladi 585,76 (585,1), razni skladi 1.653,3 (1.618,3), kapitali javnih ustanov 512,5 (50,54), hranilne vloge 1.215,77 (1.242,1), tek. računi ministrstva financ 88,6, razni tek. računi 3.492,05 (2.814,7), zastavni listi in obveznice v obtoku 616,6 (616,6), predjudni in depoji bank 269,9, rezervni sklad 379,75 (378,6), sklad za amortizacijo bančnih zgradb 70,1 (70,1), sklad za zavarovanje bančnih zgradb 2,4 (2,4), pokojninski sklad bančnega osebja 15,26 (15,0), razna pasiva 283,95 (211,38) milij. din.

Bilanca izkazuje znaten dotok na razne tekoče račune. Tu se knjižijo zneski, vplačani na račun sklada za državno obrambo, ter zneski, katere morajo polagati zavodi za naložbo svojih poslovnih rezerv.

Izvoz živine v Francijo

V teku 1. polovice letos se mora izvoziti v Francijo odredjeni kontingent zaklanih goved. V marcu letos prihaja v poštev za izvoz prva partija 100 vagonov, ki jo sedaj razdeljujejo med izvozneške skupine.

Za izvoz v Francijo prihajajo v poštev goveda simodolske pasme: I. kakovosti: voli (50%) ali junci (50%) simodolske pasme 3—5 let stari z najmanj 1 mlečnim zobom. Živina mora tehtati najmanj 600 kg, zaklana pa vsaka četrtina 80 kg. II. voli (50%) in krave (40%) in biki (10%) simodolske pasme 3—5 let stari z najmanj 1 mlečnim zobom. Vsa živina mora tehtati najmanj 600 kg, zaklana pa vsaka četrtina 75—80 kg. II. vrsta voli (50%), krave (40%) in biki (10%) simodolske pasme 3—5 let stari z najmanj 1 mlečnim zobom. Meso mora biti debelo, ena četrtina v zaklanem etanju pa mora tehtati 55 do 75 kg po komadu. Klati se mora živina v izvoznih klavnicah, odprema zaklane živine mora biti v hladilnih vagonih. Pošiljatelj se mora frankirati do francoske meje.

Novi glavni ravnatelj Prizada. Na seji poslovnega odbora Prizada z dne 22. t. m. so sprejeli na znanje, da je trgovinski minister potrdil izvolitev dr. Dragutina Tota za glavnega ravnatelja Prizada, dr. Cirila Nemca, dosedanjega vršilca dolžnosti glavnega ravnatelja pa za namestnika generalnega ravnatelja. Na isti seji so izvolili za ravnatelja Prizada dr. Aleksandra Jevremovića, ravnatelja obrtne banke.

Novi delniški družbi. Trgovinski minister je odobril osnove delniške družbe »Tomak« za uvoz in izvoz. Ustanovitelji so: dr. Velimir Bajkič, Belgrad, Toma Maksimović, Borovo, Aca Pavlovič, Mih. M. Stefanović, 2. Miletič, M. Tadić, Drag. Prica, R. Atanasijević, vsi iz Belgrada. Glavnica družbe znaša pol milijona dinarjev. — Tekstilna industrija Jovanović i Popović v Grdelici, v bližini Leskovca, se pretvori v delniško družbo z glavnico 25 milij. din. Aport je tvornica v Grdelici v vrednosti 20 milij. din, 5 milij. din pa se plača v gotovini.

L. M. Vajfert, pivovarna in sladarna v Pančevu. Bilanca za 1939 izkazuje pri glavnici 2,5 in bilančni vsoti 24,1 milij. čistega dobička brez prenosa 0,36, skupno s prenosom 0,63 milij. din.

Sadjarški tečaji o zatiranju San José-kaparja bodo v ljutomerskem okraju po naslednjem vrstnem redu: v sredo 28. februarja ob 10 v ljudski šoli v Apačah; v sredo 28. februarja ob 14 v ljudski šoli v Stogovcih; v četrtek 29. februarja ob 13 v ljudski šoli v Sv. Juriju ob Ščavnici za občno Sv. Jurij ob Ščavnici. — Vabimo vse kmetovalce in sadjarje, da se tečaje udeležijo!

Nakupne cene za bučnice. V članku »Najnižje cene za oljato seme« smo poročali o zvišanju nakupne cene za bučnice 200 din za 100 kg. Ta cena je samo najnižja cena, pod katero se bučnice od kmeta ne sme kupovati, in je danes najnižja cena pri nakupu bučnice 400 din za 100 kg od prodajnih postaj, t. j. 425—430 din franko naše slovenske postaje, Zakaj deloča in predpiše trgovinsko ministrstvo tako minimalne cene, ni znano.

Proizvodnja bakra v Boru. V mesecu januarju je dala proizvodnja bakra v Boru 4482 ton (januarja 1939 3675, decembra 1939 3590 ton).

Blago, ki je bilo uvoženo pred letom dni, se ne more plačati v devizah. Finančni minister je izdal odlok, po katerem se izjemno od čl. 3 deviznega pravilnika nikakor ne sme plačevati v svobodnih devizah blago, ki je bilo uvoženo leto dni pred dnem izvršitve plačila, jemajoč pri tem datum carinenja kot datum izvršenega uvoza. S tem je razveljavljen odlok 59.230-VIII z dne 18. oktobra lani. Devizno ravnateljstvo bo dalo potrebna navodila za izvršitev tega odloka.

Licitacije. Dne 4. marca bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo dvigal, verig, vrvi in žice; 6. marca raznih mehaničnih merskih naprav; 8. marca hidravlične sesalke ter ventilov. — Dne 8. marca bo pri ravnateljstvu drž. železnice v Ljubljani licitacija za mizarska in delna zidarska dela ter za instalacijo jakega in šibkega toka; 9. marca za instalacijo mrzle in tople vode in instalacije radiatorne kurjave pri gradnji depandane bolniškega fonda na Golniku.

Podružnica Našičke v Buenos Airesu. Registrirana je podružnica Našičke tvornice tanina in parne žage iz Zagreba v Buenos Airesu. Za podpis sta kolektivno pooblaščen kot ravnatelj Americo Sohr in kot prokurist Aleksa Kraus.

Budimpeštanski velesejem bo letos od 26. aprila do 6. maja. Značilno je, da je do sedaj prijavljenih že nad 400 razstavljalcev več kot lani.

Stanje jugoslovansko-italijanskega kliranga. Zavod za pospeševanje znanje trgovine sporoča o stanju našega kliranga z Italijo z dne 17. februarja naslednje: 17. februarja izvršena izplačila italijanskim izvoznikom: številka poslednjega plačanega zneska 1924 z dne 26. januarja 1940. Nalogi za izplačilo, suspendirani radi pomanjkanja razpoložljivosti št. naloga 708, datum poslednjega vplačila 8. februarja 1940, čas, ki poteka od datuma vplačila inozemskega dolžnika in datuma izplačila, t. j. čakalna doba za upnika 21 dni. Znesek naloga za izplačilo, t. j. italijanske terjatve 13.182.753 lir.

Anglija zasedla ameriške vrednote svojih državljanov. V začetku vojne so morali vsi angleški državljanji prijaviti svoja inozemska dobroimetja in vrednostne papirje. Sedaj pa je angleško finančno ministrstvo odredilo, da morajo vsi angleški državljanji oddati svoje delnice 60 ameriških družb, ki so imensko nastete. Oddati jih je do 23. februarja in bodo lastniki dobili zanje angleške funte. Te delnice bo potem angleška vlada prodala v Ameriki za kritje svojih nakupov vojnega in drugega materiala, obenem pa hoče s tem ukrepom preprečiti, da bi se delnice prodajale po zasebnikih in bi se zaradi tega znižali njih tečaji.

Borze

Denar

23. februar.

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14,70—14,90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 4.160.320, na belgrajski pa 5.000.000 din. Prometa v efektih je bilo na belgrajski borzi 250.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt	174,85—178,05
Pariz 100 frankov	98,85—101,15
Newyork 100 dolarjev	4425,00—4485,00
Zeneva 100 frankov	995,00—1005,00
Amsterdam 100 goldinarjev	2353,50—2391,50
Bruselj 100 belg	745,00—757,00

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	215,99—219,19
Pariz 100 frankov	122,16—124,46
Newyork 100 dolarjev	5480,00—5520,00
Zeneva 100 frankov	1228,18—1288,18
Amsterdam 100 goldinarjev	2906,71—2944,71
Bruselj 100 belg	920,11—932,11

Ljubljana — Zasebni kliring: Berlin 1 marka 14,70—14,90

Belgrad — Zasebni kliring: Solun 100 draham 31 denar

Sofija 100 din 94 blago
Zürich, Belgrad 10, Pariz 9,995, London 17,64, Newyork 446, Bruselj 75,075, Milan 22,52, Amsterdam 237,20, Berlin 178,80, Stockholm 106,20, Oslo 101,85, Kopenhagen 86,125, Sofija 5,50 den., Budimpešta 79,50, Atene 3,30, Carigrad 3,55, Bukarešta 3,35, Helsingfors 7,90, Buenos Aires 104,25.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 427 —429
v Zagrebu 425 —428
v Belgradu 428,50—429,50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 98 do 99, agrarji 51—53, vojna škoda promptna 427 do 429, begl. obv. 77—78, dalm. agrarji 71—72, 8% Bler. pos. 98—99, 7% Bler. pos. 89—91, 7% pos. DHB 100—101, 7% stab. pos. 95—97. — Delnice: Narodna banka 7.600—7.800, Trboveljska 245—255.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 98 den., agrarji 50—52, vojna škoda promptna 425—428, begl. obv. 77—78 (78,50), dalm. agrarji 71,50 den., 4% severni agrarji 50—51,50 (50), 6% šum. obv. 98 den., 8% Bler. pos. 98 den., 7% Bler. pos. 89,50 den., 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 95 den. — Delnice: Narodna banka 7.600 den., Priv. agrarna banka 204 den., Trboveljska 245 do 247,50 (248), Gutmann 60 bl., Sladk. tov. Osijek 165 den., Osj. livarna 160 bl.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 98 do 99, agrarji 53—53,50, vojna škoda promptna 428,50 do 429,50, begl. obv. 76,50—77, dalm. agrarji 70,50 do 71, 6% šumske obv. 69—70, 8% Bler. pos. 98 do 99, 7% Bler. pos. 89 den. (90), 7% pos. DHB 100,50 den. — Delnice: Narodna banka 7.775 den. (7.800), Priv. agrarna banka 207,50 den.

Žitni trg

Novi sad. Pšenica bač. ok. Novi Sad 203-05, srem. 201-03, slav. 202-04, gor. bač. 204-06, bač. ladja Tisa 206-08. — Oves bač. 106-62, srem. 158-60, slav. 159-61. — Koruza bač. in bač. pariteta Indija 132-33, bač. par. Vršac 131-32. — Tendence stalna. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bač. okolica Novi Sad, srednja bač. 201-03, bač. okolica Sombor 200-02, gor. bač. 202-04, srem., slav. 200-02, južna ban. 194-96, gor. ban. 202-04, bač. ladja Begej 204-06, bač. Tisa šlep la. Ila 204-06, bač., ban. ladja Dunav 203-05. — Oves bač. 159-60, srem., slav. 154-56. — Koruza bač. 131-33. — Fižol bač. beli 2% 405-10. Tendence stalna. Promet srednji.

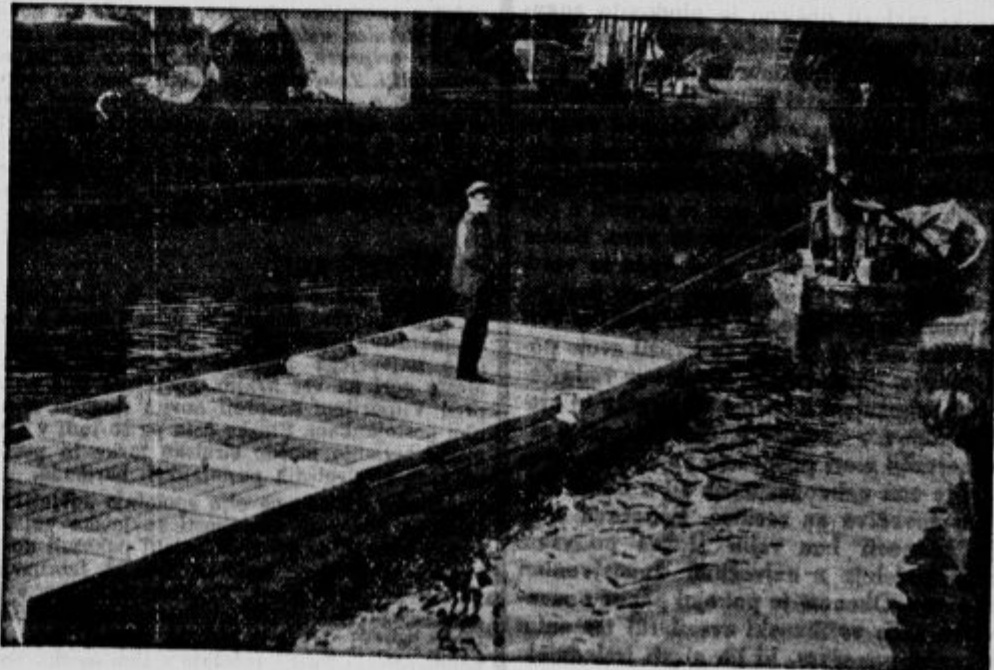
Cene živine in kmetijskih pridelkov

v Ljubljani (mesto) 22. februarja: Voli I. 6—7, II. 5,50, III. 5; telice I. 6—7, II. 5,50, III. 5; krave I. 5—5,50, II. 4—4,50, III. 3,50—4; teleta I. 6—7, II. 6; prašiči domači špeharji 9—10, pršutarji 8—8,50, sremški špeharji 10—10,50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 12—14, II. 10 do 12, III. 8—10; svinjina 16—18, slanina 16—18, svinjska maet 21—22, čisti med 18—20; surove kože goveje 16, telečje 18, svinjske 10 za 1 kg. — Pšenica 2,50—2,55, ječmen 2,20—2,25, rž 1,95 do 2,15, oves 2,10—2,30, koruza 1,85—1,95, fižol 6—7, krompir 2, seno 0,75—1, slama 0,30; jabolka I. 7,50, II. 5, III. 3,50, suhe bruske I. 8, II. 6, III. 5; moka pšenična 3,60—4, koruzna 2,40—2,50, ajdova 3,70—6 din 1 kg. — Trda drva 120—130 din kub. meter, jelca 1,75—2,25 din komad, mleko 2,25—2,50 din liter, surovo maslo 28—34 din kg. Vino navadno mešano v gostilnah 10—12, finejše sortirano 14—18 din liter.

V Kranju dne 19. februarja 1940. Dogon: 33 volov, 18 krav, 3 junice, 30 svinj in 37 prašičev. Prodanih je bilo 21 volov, 17 krav, 1 junica, 21 svinj in 18 prašičev. Cene so bile sledeče: Voli: I. vrste 6,50, II. vrste 6, III. vrste 5,50, telice: I. vrste 6,50, II. vrste 6, III. vrste 5,25, krave: I. vrste 5,50, II. vrste 5, III. vrste 4,25, teleta: I. vrste 8, II. vrste 7, prašiči: špeharji 10—11, pršutarji 8,50—9,50 din kg žive teže. Mladi puiški 7—8 tednov stari 150—200 din komad. — Goveje meso: I. vrste 14, II. vrste 12, III. vrste 10, svinjina 14—18, slanina suha 24—26, svinjska maet 21—22, čisti med 24—26, volna: neoprana 24—28, oprana 34—38, surove kože: goveje 12—14, telečje 16, svinjske 6—8 din kg. — Pšenica 2,50, ječmen 2,25 rž 2,25, oves 2,00, koruza 1,75—2,00, fižol 500—700, krompir 150, lucerna za krmo 150, seno 125, slama 75, jabolka: I. vrste 600, II. vrste 500, III. vrste 400, suhe češplje: I. vrste 100, II. vrste 900, III. vrste 800, moka: pšenična 350—400, koruzna 250, ajdova 350—650, ržena 350, koruzni zdrob 350 din 100 kg. — Drva 115—125 din kub. m, jelca 1,50—1,75 din komad, mleko 2—2,50 din liter, surovo maslo 34—36 din kg.

Živinski sejmi

Mariborski svinjski sejem 23. februarja 1940. Pripeljanih je bilo 192 svinj. Cane so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 9 tednov 85—100 din, 3 do 4 mesece 200—220, 5 do 7 mesecev 300—340, 8 do 10 mesecev 450—510, 1 leto 790—840. Kilogram žive teže 6,50 do 8,50, kg mrtve teže 10,50—13,25 din. Prodanih je bilo samo 17 komadov.

Takele rešilne splave jemljejo zdaj domski tovarni parniki s seboj za vožnjo v Anglijo zaradi varnosti.

Naše bolnišnice so prenapolnjene

Državnim bolniškim zavodom primanjkuje sredstev za prehrano

V zadnjih letih se banska uprava ni ustrašila velikih žrtv, da modernizira in poveča svoje zdravstvene ustanove. Z vztrajno doslednostjo so se v zadnjih letih modernizirali obrati posameznih banovinskih bolnišnic, velike dozidave pa še čakajo na dovršitev. Omeniti moramo posebno povečavo banovinske bolnišnice v Mariboru, kakor tudi načrte za veliko in sodobno novo banovinsko bolnišnico v Murski Soboti. V podrobnem delu, ki je bilo v banovinskih bolniških zavodih opravljeno, so važne tudi manjše modernizacije. Tako so na primer bile opremljene v zadnjih letih vse banovinske bolnišnice s hladilnimi napravami. Nekatere bolnišnice so dobile nove operacijske mize in drugo opremo, potrebno pri operacijah. Bolnišnica v Celju je dobila novo sodobno pekarno, bolnišnica v Ptuj in hiralnica v Vojniku pa mešilne stroje, ki v veliki meri olajšujejo obrat obeh zavodov.

Zaradi velike skrbi, ki jo posveča banska uprava svojim bolniškim ustanovam, tudi poslovanje teh zavodov teče v popolnem redu. Škoda je le, da ne upravlja banovina vseh bolniških ustanov v Sloveniji, še večja škoda pa je v tem, da so prav največji zavodi v državni upravi. Zanimiva je v tem primeru statistika o obisku bolnišnic v lanskem letu, posebno še zaradi tega, ker moremo iz nje jasno razbrati, kako so nekatere bolniške ustanove obremenjene.

Zavod:	Bolnikov sprejetih	Umrlo	Oskrb. dnevi
Drž. bol. v Ljubljani	36.278	602	342.383
Ban. bol. v Mariboru	15.475	431	185.330
Ban. bol. v Celju	9.326	270	119.962
Ban. bol. v Mur. Soboti	3.632	92	42.473
Ban. bol. v Brežicah	3.012	92	42.711
Ban. bol. v Slov. Gradcu	2.902	106	48.586
Ban. bol. v Ptuj	2.470	77	33.883
Ban. ž. bol. v Nov. mestu	2.412	39	37.079
Zavod za raziskovanje raka v Ljubljani	830	12	9.644
Bol. usm. br. v Kandiji	2.654	46	46.893
Občinska bol. v Krškem	1.839	58	29.086

Državna bolnišnica za ženske bolezni v Ljubljani pa je sprejela v lanskem letu 4071 bolnic, od katerih jih je umrlo 26. V bolnišnici je bilo 2003 rojstev, od tega je bilo 95 mrtvorojenih, 59 dojenčkov pa je v bolnišnici umrlo. Skupno število oskrbnih dni je lani znašalo 43.665.

V tej statistiki niso započnjeni bolnišnice Bratovskih skladnic, ki so vse razmeroma majhne, prav tako ne druge manjše zasebne bolnišnice. Zaradi točnosti pregleda pa sta bolnišnici v Kandiji in v Krškem navedeni. Prav tako ne prinašamo statistike državne bolnišnice za duševne bolezni v Ljubljani in na Studencu, kakor tudi ne bolnišnice za duševne bolezni v Novem Celju. V teh bolnišnicah se namreč bolniki ne menjajo tako hitro, hkrati pa ta zavoda služita popolnoma

določenemu namenu, ki z vsemi drugimi bolniškimi ustanovami nima prave zveze.

Skoraj 1 milijon oskrbnih dni

V navedenih bolniških zavodih se je v letu 1939. zdravilo skupno 81.820 bolnikov. Od teh je umrlo 1851, skupna vsota vseh oskrbnih dni pa znaša 981.705. To so ogromne številke in kar je najbolj značilno, je velikansko število, s katerim prednjači državna bolnišnica v Ljubljani. Le malo manjka, pa bi se zdravilo v ljubljanski bolnišnici polovica vseh bolnikov, ki se zatečejo v bolnišnice. Število oskrbnih dni ljubljanske državne bolnišnice same pa je le malo večje kakor tretjina vseh oskrbnih dni, kar nazorno kaže, da v ljubljanski bolnišnici bolniki najmanj časa leže in da jih odpravljajo kakor hitro jih morejo. Tudi državna ženska bolnišnica v Ljubljani je hudo obremenjena, da ne govorimo o bolnišnicah za duševne bolezni, posebno o bolnišnici v Ljubljani in na Studencu, ki je že lani konec leta doživela krizo, iz katere se je šele zadnji trenutek izvlekla.

Primanjkljaj

Kakor je znano, je lani konec leta Zavod za duševno bolne v Ljubljani na Studencu ostal brez živila in brez kreditov za nabavo novih. To se je zgodilo v glavnem zaradi tega, ker pristojni činitelji v Belgradu zaradi varčevanja črtajo proračune državnih bolniških zavodov in pri tem na žalost včasih odrežejo mnogo preveč, kakor more zavod prenesti, pa naj še tako umno gospodari z danimi sredstvi. In tako so se sedaj znašle vse državne bolniške ustanove v Sloveniji pred podobno stisko, kakor jo je doživela že bolnišnica za duševno bolne, kateri taka stiska ponovno grozi. Konec februarja bodo namreč bolnišnici za duševno bolne na Studencu pošla tudi vsa naknadna sredstva za nabavo hrane, tako da bodo zavodu ostale na razpolago le skromne zaloge, ki pa seveda še daleč ne zadostajo. Za prehrano duševno bolnih potrebuje zavod do 1. aprila 1940 še najmanj 200.000 din. Tudi splošna državna bolnišnica v Ljubljani je že skoraj pri kraju s svojimi sredstvi in bo potrebovala do konca proračunskega leta poldrug milijon dinarjev, če bo hotela držati obrat. Državna ženska bolnišnica v Ljubljani je že prosila, da se ji da na razpolago znanih deset odstotkov zadržanih kreditov za prehrano, sicer tudi ona ne bo mogla prebroditi do konca proračunskega leta. Bolnišnica za duševno bolne v Novem Celju pa bo poleg pridržanih deset odstotkov za prehrano morala dobiti še najmanj 100.000 dinarjev samo za to, da bo veliko število bolnikov mogla prehraniti do nove proračunske dobe.

Ta velika stiska, v katero so zašli vsi državni bolniški zavodi in kakršne banovinske bolniške ustanove sploh ne poznajo, ima več vzrokov. Prvi in najbolj usodni je preniški proračun, ki ga si-

cer ne zakrivijo uprave zavodov, ampak pristojni činitelji v Belgradu, ki enostavno po svoji uvidnosti črtajo ali pa zmanjšajo kredite. Drugi vzrok je vedno bolj naraščajoči nazaj bolnikov na osrednje bolniške ustanove. Ta naval je tako velik, da nobena uprava z njim ne računa, zaradi česar so že osnovni proračuni manjši, kakor pa jih potem zahtevajo dosežene številke bolnikov. V letošnjem letu pa se je temu pridružil še izreden porast cen živilskih potrebščin, ki ga v proračunu pred letom dni nihče ni mogel slutiti. Vse to je seveda izčrpalo vire državnih bolniških zavodov tako hitro, da jim bo vsaj za ves mesec marec treba priskočiti na pomoč. Upajmo, da bo ta pomoč prišla pravočasno!

Bolnišnica za 300 oseb na kolesih

Nemški Rdeči križ je te dni dal v promet prvo motorizirano bolnišnico v Lodžu. Ta bolnišnica na kolesih je pač eden največjih napredkov v službi zdravljenja bolnikov. Bolnišnica, ki sestoji iz 32 barak in še drugih stavb, ima 9 zdravnikov in zdravnika načelnika ter 300 bolnikov. Glede na razsvetljavo, kurjavo, preskrbo z vodo in postrežbo je bolnišnica popolnoma neodvisna. Vsebuje tudi klinične oddelke, operacijsko barako, rentgenov aparat, laboratorij za bakteriologijo in svojo lekarno, ki je slika velikomestni lekarni. Vso bolnišnico prevaža 8 lokomotiv in 16 voz in je tako duhovito zgrajena, da je v 90 minutah popolnoma razstavljena in postavljena. Barake in vso opremo je moči zložiti skupaj, pri čemur zavzame 100 postelj samo 3 kvadratne metre prostora. Ponočne omarice se dajo zložiti, da so tako majhne kakor knjige. Bolnišnico so najprej ustanovili za 130.000 volinjskih Nemcev v Lodžu, ker poljskih bolnišnic ni zadosti v tem mestu.

Vašo kožo varujem jaz!

Bodisi da dežuje, da sneži ali pa da pada toča, tudi če oster, mrzel veter tuli okrog oglov, vedno je NIVEA pripravljena varovati Vam kožo. Zato si dobro namažite lice in roke s kremo NIVEA, preden gresite ven v naravo! Tako preprečite, da bi Vam koža spokala ali pa postala hrapava.

Pred očmi zaročenke ustreljen

Nepojmljiv zločin vaških podivjancev

Ormož, 23. febr.

Pri Sv. Tomažu pri Ormožu se je pripetil dogodek, ki je razburil vso tamošnjo okolico, saj je zahteval mlado človeško življenje, tri prav tako mlade podivjance pa je spravil za dolga leta za obzidje ječe. Dne 18. febr. je bil izvršen krvav zločin v Savcih, na cesti pred hišo posestnika Skrlca. Pri tem posestniku se je omenjenega dne zvečer mudil posestniški sin Janez Janžekovič iz Rucmanev, ki je bil zaročen s Skrlčevo hčerko Marijo. Fant je pri Skrlčevih večerjal ter se z domačimi pogovarjal. Okrog 7 zvečer pa se je poslovil ter se napotil proti domu. Zaročenka ga je spremljala iz hiše do ceste, kjer sta se poslovila. Komaj pa se je obrnila ter je njen zaročenec napravil nekaj korakov proč od plot, že je zaslišala klic »stoj, na katerega je Janžekovič odgovoril: »No, kaj pa bo sedaj?« V tistem hipu je že padel strel iz puške in njen zaročenec je smrtno zadet kriknil na pomoč. Obrnila se je vsa prestrašena ter zagledala Janžekoviča ležati na tleh in tudi videla, kako sta planila dva moška iz teme proti njemu, eden mu je pokleknil na trebuh ter ga zabodel večkrat z nožem v prsi, drugi pa ga je tepel po glavi. Videla pa je še tretjega moškega nekoliko korakov v stran in ta je držal v rokah puško. Kakor brez uma je planila proti morilecem ter jih s povzdignjenimi rokami prosila, naj ga puste, pa jo je eden od napadalcev surovo pahnil

po tleh. Tedaj so prišli iz Skrlčeve hiše že gospodar in njegovi sinovi, pa tudi brat napadnega Alojza, nakar so napadalci pobegnili ter izginili v noč. Ljudje pa so napadalce takoj prepoznali. Bili so to 21-letni posestniški sin Jakob Petek iz Bratislavcev, 21-letni delavec Fr. Kuhar iz Polane ter 25-letni krojaški pomočnik Znidarič Ivan iz Bratislavcev. Nezvestnega in iz neštevilnih ran krvavečega Janžekoviča so odnesli v Skrlčevo hišo, kjer pa je kmalu izdihnil. Zadet je bil iz lovske puške, pa tudi rane od noža so bile smrtno. Dognalo se je, da je streljal nanih Kuhar, Petek ga je zabodel, Znidarič pa ga je tepel po glavi. Napadalci so najprej zasledovali pokojnikovega brata Alojza, ki je šel Janezu nasproti, pa jim je utekel in se skril v Skrlčevem gospodarskem poslopju. Verjetno so se potem postavili pred hišo v zasedo in nameri, da napadejo svojo žrtev, ko bo prišla iz hiše. Zakaj so napad izvršili, se še ne ve. Orožniki so vse tri morilce prijeli ter jih oddali sodišču.

V Lvovu so našli Rembrandtovo sliko

Moskovski list »Pravda« poroča iz Lrvova, da so ondi v zaboju pobeglega poljskega plemiča našli popoln rokopiš Mickiewiczevega »Pana Tadeusza« in pa sliko Rembrandta. Sliki je priložena listina, ki pove, da je to zares pristno delo slavnega Rembrandta.

Razstava finskih umetnin

Kakor poročajo iz Stockholma, so na Finskem zbrali 300 finskih umetnin, ki bodo razstavljene v Skandinaviji. Dne 24. februarja bo razstava odprta v Oslu, nato bo v Göteborgu, Kopenhagenu in slednjič v Stockholmu. Čisti dobiček bo dobila finska vlada.

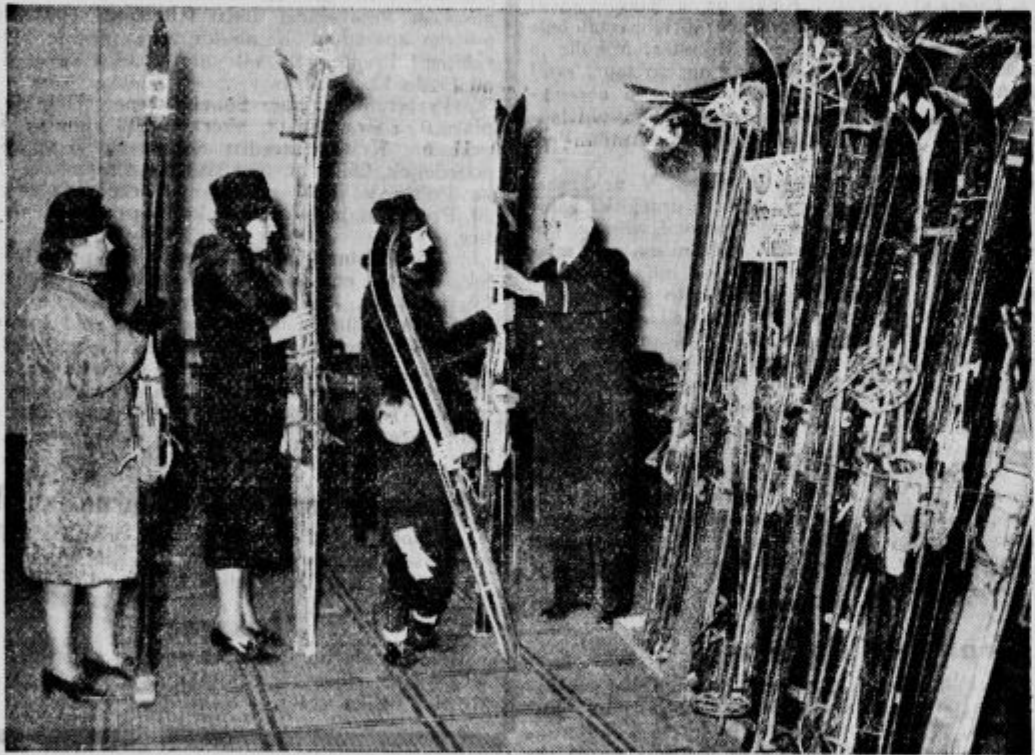
Osebnost podatke R. Kocha,

ki je odkril bacile jetike, so našli zdaj v Varšavi in jih bodo dali v novi R. Kochov muzej v Berlinu. Svoj čas so te listine Poljaki dobili v Poznani in si jih osvojili.

Morda je ravno za Vas
Radensko zdravilno kopališče najboljše, ker je po mnogih zdravilnih sestavinah najmočnejše v Jugoslaviji!

Sedaj imate dovolj časa, da proučite prospekte raznih kopališč in da si izberete ono, ki Vam po svoji zdravilnosti najboljše ustreza! Prospekte pošljite zastonj, rado in z veseljem!

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI

Smučke za Finsko. Francoski Touring klub je pozval Parižane, naj darujejo svoje smučke za Finsko. Parižani in Parižanke so se v velikem številu odzvali in se odpovedali lepemu športu zato, da pomagajo junaškim Fincem.

Boguslav Kuczynski: Beg iz Varšave

Stachowiak mu je povedal ime svojih sodrtnikov in je pri tem mislil, da je domačin gotovo trgovec ali kaj podobnega in zagledal pozna vse ljudi.

»O poznanih jih, poznanih,« je rekel. »Zelo dolgo jih poznam. Toda ni jih tu. So na vasi. Na Podgaju. Dva kilometra od tu. Samo najstarejša hčerka je tu, ker je danes dežurna.« Vsaj nekdo, da je njegovih v mestu.

»Idite po tej strani! Ves čas gre stezica ob plotu. Številka 14. Zidana majhna hiša na vrtu.«

Trgovec ga je še popeljal na pot in mu pokazal smer.

Kmalu je prišel v Staročinskih ulico in našel številko 14 in hišo na vrtu. Polknece so bile zaprte in vrata zaklenjena. Vseeno. Počakal bo, da kdo pride. Na vratih je visel papir in na njem je bilo napisano: »Pridi v Podgaj. Čakam te z obedom.« Bila je pisava njegove nečakinje.

Kdo naj bi prišel? Je pomislil Stachowiak. Moški ali ženska? Morda je pismo veljalo sestri, morda prijateljici? Taka poročila so bila nalepljena skoraj na vseh vratih. Na primer: »Odhajam v Novogrode. Pridi za menoj!« in podobno. Toda po nekaj urah so begunci gotovo že spremenili smer svojega bega kljub takemu pisanju, ki so ga pustili na vratih domaćinje.

Neki gospod, že starejši in zelo vljuden, je stopil iz sosednje hiše in najprej pomiril psa, ki je lajal v tujca.

»Torej so vendar ti ljudje, ki so ostali tu. mirni. Panika gre samo z nami.« je pomislil

Stachowiak. Predstavil se mu je in sedel na klop.

»Ali morda kmalu pride? Je vam znano?« »Zdi se mi, da mora biti vsak čas tu. Vaša nečakinja je danes dežurna. Če bi jo pa hoteli videti prej, ji lahko stopite na proti. Pride od te strani!« in z roko mu je pokazal, odkod navadno prihaja.

»Za cerkvijo. Ves čas ob zidu. Ko ste na cesti, ste kmalu tudi v Podgaju.«

Ne. Ni se mu zdelo to pohajanje potrebno. Zato je sklenil, da ostane tu. Sedel je na klop pred hišo. Toda uradnik je bil ves čas nad njim in ga priganjal. Zato se je dvignil in šel za roko, ki mu je kazala pot: »Tam za cerkvijo!«

Stopal je počasi ter prišel na glavno ulico, kjer je vladala velika gneča. Prešil se je skozi njo. Vozila so mu zastavila pot. »Pasja dlaka!« je tiho zaklel. »Človeka se prijemlje histerija in ne ve zakaj.« Vse je šlo iz Zelehova. Lahko bi tedaj ostal v Zelehovu še čez noč, lahko bi se še pogovarjal z ženo zvedel bi vsaj to, ali je poiskala stanovanje, ali pa je podlegla splošni paniki. Morda je ta hip šla mimo Lukova in on ne ve zanj. Morda pa se vrača nazaj v Varšavo, medtem ko on tava sam v teh krajih in ne ve, ne kod ne kam in kje mu je cilj in konec blodenj.

»Kako je v Zelehovu?« je vprašal soferja, ki je stal ob avtu. »Kdaj ste odšli od tam?«

»V Zelehovu je mirno. Celo letalskih napadov ni bilo. Komaj pred eno uro smo se odpeljali iz mesta. Seveda, bežali smo s hitrostjo, kolikor smo mogli.«

»Ženo sem pustil tam, zato me skrbi. Ostala je v župnišću.«

Od soferja je zvedel še to, da je v župnišću veliko ženskih in da bodo vse ostale tam. To je bilo zanj važno. Seveda, zanesti se na to ni mogel, kajti ljudje so vsak hip spreminjali svoje odločbe.

Na poti so se v mraku gnetli najrazličnejši ljudje. Nekoga je vprašal za svojo nečakinjo. »Prav tam gre,« mu je nekdo drugi odgovoril zraven njega.

Mimo je prišla neka slabotna ženska, ki pa ni bila njegova nečakinja. Šele druga za njo. Zveselila se je močno, in mu takoj začela razlagati družinske zadeve:

»Vsi smo zdravi. Tu iz mesta ven stanujemo sedaj, ker je varnejše. Brat je pri vojakih, njegovo doto pa ne živi več. Ta gospa, ki je šla pred menoj, je njegova žena.«

Stachowiak ni vprašal za nič več. Dobro mu je bilo, da se je znašel v družbi ljudi, ki vedo, kam gredo.

»Bil sem na Staročinski ulici,« je rekel »in dobil sem tvojo karto, pa ne vem, kaj pomeni.« Takoj pa se je spomnil, da mu je omenila prej otroka svojega brata, zato je dodal: »In kaj je bilo z njim?« Slutil je nekaj strašnega.

Ustavila sta se in nečakinja je pripovedovala:

»Bratova žena z otrokom je šla v zaklonišče, ki je bilo prirejeno v krčmi. Padla je bomba in vsi, ki so bili tam, so bili ubiti. Samo ona je ostala živa, otrok pa, ki ga je držala v naročju, se ji je zadušil.«

Šla sta dalje. Čez trenutek pa je rekla Stanislava, njegova nečakinja:

»Ko je brat odhajal na vojsko, je samo prosil, naj pazijo na otroka, vsaj nanj. In prav ta otrok je umrl. Stanovanje pa je ostalo nedotaknjeno. Krčma pa je bila namreč čisto na drugem koncu mesta. Sedaj tam izkopavajo mrlice in jih pokopavajo. Tudi Ninini starši, ki so bili z njo, so ubiti in že pokopani.«

Stachowiak jih je poznal, ko je bila Nina že zaročenka njegovega nečaka.

V takem pogovoru sta prišla s Stanislawo prav pred Ninino stanovanje. Nina je stopila pred njima po stopnicah in svetila z električ-

no lučjo. Z njo pa je stopal magistratni sofer in prosil Nino:

»Do smrti vam bom hvaležen, gospa. Ta liter bencina, ki mi ga daste, mi bo morda rešil življenje. Napravil bom mešanico in morda bom prišla z avtom v Brest.«

Nina pa mu je hotela oddati vse, kar je imela. Brisačo, hrano, kar je hotel.

Takoj hom poiskala tudi bencin. In iskala je med zalogo v omari. »Tukaj ga imam še par litrov.«

In ta bencin, ki so ga v mestu tako strašno potrebovali in preplačevali nad vrednost, je dobil ta magistratni sofer zastonj. In še nekaj petroleja.

»Pomagajte mi nesti, prosim,« se je obrnila k Stachowiaku, ko sta vstopila s Stanislawo v stanovanje. Toda sofer je že stekel pred njimi. Hotel je doseči še tiste ljudi, ki jim je obljubil, da jih popelje v Brest. Imel je nafto in osem litrov bencina. Za to je lahko kupil avtomobil!

Stopili so na ulico in Nina je razdelila brisače in milo, pa tudi hrano. Zadnjo brisačo je dala Stachowiaku.

»Saj je potrebujete,« je rekla.

Res, imel ni niti brisače. Spomnil se je Poznanskega, ki mu je odnesel vse. Nina je zavila vstran, Stachowiak pa se je s Stanislawo našel pred magistratom. Stopil je na magistrat, če bi morda dobil telefonsko zvezo s Zelehovom. Na mizi je gorela samo sveča. Več ljudi je skušalo dobiti zvezo s svojimi, pa ni bilo mogoče. Neki vojak so zahtevali seno, domačini so se pritoževali, da so jim okradli stanovanje in tako dalje. Stachowiak je sedel pri mizi in pisal na papir svoje ime. Nepristani »k« na koncu, ga je spominjal pisave njegovega brata. Potem je začel posnemati pisavo svoje žene. Pisal je sebi pismo, kakor bi si želel prejeti od nje.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 24. februarja: Prestopni dan.
Nedelja, 25. februarja: Tretja postna nedelja.
Matija (Bogdan), apostol; Sergij, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala ga. Marija Zelezničar roj. Hartmann. Pogreb bo v nedeljo ob pol treh popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti.
† Na Glineah v Ljubljani je neizprosna smrt iztrgala družini mesarja in gostilničarja g. Nereda hčerko Fančo Nered. Pokopali jo bodo v nedeljo popoldne.

Naj jima sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Iz ljubljanske škofije, za dekanijsko upravitelja sta imenovana g. Stanislav Svarča, župni upravitelj v Kočevju, za dekanijsko Kočevje, in g. Jakob Ramovš, župnik v Vel. Laščah, za dekanijsko Ribnico. Podrejani sta bili župniki: Kočevje g. Petru Flajniku, župnik v St. Rupertu, in Trnovu v Ljubljani g. Ivanu Vindišarju, stolnemu vikarju v Ljubljani. Za župne upravitelje so imenovani: g. Ludovk Zajec, kaplan v Ribnici, za Ribnico; g. Jožef Geoheli, kaplan v Toplicah, za Zaplano; g. Alojzij Škerlj za Javor pod Ljubljano in g. Anton Miklavčič, župni upravitelj na Vinici za soupravitelja župnije Sinji vrh. V kler ljubljanske škofije je bil sprejet salezijski duhovnik g. Alojzij Škerlj.
— Promoviran je bil na ljubljanskem vseučilišču za doktorja tehničnih ved kot prvi doktor rudarske geologije na našem vseučilišču asistent tehniške fakultete g. inž. Valentin Munda. Čestitamo!

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvice, erca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— »Case«, revija Leonove družbe, 5. in 6. številka februar in marec, izide prve dni marca z aktualno in mnogovrstno vsebino.

— Rotarstvo v Jugoslaviji. V petek zvečer je v nacionalni uri predaval guverner jugoslovanskega distrikta Rotary klubov g. ing. Radovan Alapović iz Zagreba o rotarstvu. Letos namreč je že 35 let od tega, odkar je bil v Chicagu ustanovljen prvi rotarski klub, od tedaj naprej pa se je to gibanje razširilo po vsem svetu in je danes v Jugoslaviji že 34 rotarskih klubov, od katerih so v Sloveniji trije (Ljubljana, Maribor in Kranj). Rotary klub imajo svoje ime od tega, ker so se člani prvega kluba shajali vsak teden pri drugem na domu (rotirajo). Danes se sestajajo člani klubov vsak teden na sestanku, pri katerem poslušajo zanimiva predavanja in na teh sestankih skušajo čim bolj doprinesiti k služenju, kajti načelo rotarstva je »Kdor drugim služi, sebi dobro služi«. Klubi razvijajo tudi veliko socialno in karitativno delavnost ter nekateri žrtvujejo v ta namen tudi velike vsote. Tako n. pr. ima mariborski klub svoj sklad za podpiranje siromašne obmeje dece, ljubljanski klub pa je lani ustanovil društvo »Naša skrb za pohabljenico deca«, katerega je dotiral z začetno dotacijo 10.000 din. Za lanske božične praznike je naklonil ljubljanski klub raznim karitativnim organizacijam v Ljubljani 14.000 din. Jugoslovanski distrikt, v katerem so združeni rotarski klubi iz vse države, izdaja tudi svoje glasilo, mesečnik »Jugoslovanski rotar«, ki izhaja sedaj v Zagrebu ter prinaša mnogo zanimivih in poučnih člankov.

— Zdravstveni tečaj so imeli v Selcah nad Škofjo Loko. Priredila ga je na prošnjo tamkajšnjega Prosvetnega društva Krščanska ženska zveza, vodila ga je pa dipl. zaščitna cestra gđ. Antonija Sešelj iz Ljubljane. Tečaja se je udeležilo zelo mnogo mater in deklet iz okolice župnije. Gđ. Sešljivi se tečajnice najlepše zahvaljujejo za njena poučna predavanja in ji tudi pri bodočem delu zelo mnogo uspeha.

— Licitacija za nov železobetonski most čez Mirno na preloženih državni cesti Krška vas—Celje pri Bošanju bo 28. februarja na tehničnem oddelku banske uprave. Proračun za zgradbo mostu, znaša 721.390 din.

— Konj pobil otroka. 13letnega Jernejčka, sina delavca v tovarni za klet, iz Vidma pri Dolu je konj pobil s kopiti na tla in ga hudo poškodoval po vsem životu. Jernejčka so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josefa« grenčice.

Lep šivalni stroj bo dobavila trdka Ign. Vok, Tavčarjeva ul., Ljubljana

Za naročnike »Domoljuba«

700 nagrad

Žrebanje bo 26. februarja 1940

Še danes je čas! Naročite »Domoljub«!

Sreča Vas čaka!

— Cigan zamenjal konja. Pri posestniku Mihaelu Štrnu blizu Predvdora se je pred dnevi zgledil cigan Pavle Hudočević, ki je peljal na povodcu starega konja. Cigan je začel s štirinastimi barantami za konja, ki ga je pa kasneje na zvit način zamenjal s štirinastimi kobilami, ki je bila vredna nad štiri tisoč dinarjev. Hudočević jo je odkuril s kobilami in kmalniki okraj, kjer jo je najbrž prodal in z denarjem izginil.

— Nesreča granicarja. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 31letnega granicarja Milenka Jovanoviča, ki je v hribih padel in si zlomil levo nogo.

— Veliko zalogo nakradenega blaga je odkrila orožniška postaja v St. Vidu pri Stični. Ker ni dvoma, da izvira vsa zaloga iz vlomov, javljamo nekatere najpomembnejše predmete. Komur je bilo kaj takega ukradenega, naj to javi orožniški postaji. Klobuk št. 56 z napisom »Loreaux-Rue centrale Paris« na notranjem usnjatem traku. Prometna knjižica za kolo na ime Medved Franjo, Devica Marija v Polju; tri metre sivga moškega blaga; tri metre sivga blaga z modrimi kvadrati; mali ročni vrtni stroj za vrtnje železa; 25 pol črnega indigo papirja »Tip-Top«; stara moška ura z gravirano železniško lokomotivo na zadnjem pokrovu; stara moška nikeljnasta ura firme »Sarima«; srebrna mala ženska ura, rumeno obrobljena, firme »Walham«; avtomatska puška 5 mm (Hobert) tvrdke Böhler-Antini; fotografski aparat znamke Kodak, format 6 krat 9.

— Obsojen tat. Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani je bila večerjaj Jarka razprava proti Rudolfu Cenerju, kmetu iz Carnove, okraj Krizevci. Na Vrhniki je v taborišču vlomil v kovčeg vojaka Antona Lukana in mu odnesel civilno obleko ter 42 din gotovine. Lukan je imel okoli 400 din škode. Po vladu je pobežnil iz taborišča, odvrnil pri Vrhniki vojaško obleko in odšel proti domu. Zaradi zločinov vladne tatvine in dezertacije je bil pred malim kazenskim senatom obsojen na eno leto in en mesec robije. Aretiran je bil 11. novembra lani po izvršenem zločinu.

Po državi

— Oceanografski zavod v Splitu. Gradbeno ministertvo je pred časom odprlo kredit v znesku 860 tisoč dinarjev za dela pri dovršitvi Oceanografskega zavoda v Splitu, prosvetno ministertvo pa je najelo pri Državni hipotekarni banki posojilo tri milijone in pol din za popolno dovršitev del tega zavoda. Sedaj so vsi tehnični elaborati gotovi in se bodo končna dela v najkrajšem času začela.

— Na Jadranu imajo krasno vreme. V Splitu in po vsem Jadranu je po strahoviti burji nastalo krasno sončno vreme. Nebo je čisto jasno, morje pa mirno. Temperatura se je v četrtek dvignila na 11 stopinj Celzija. Promet na suhem in na morju je normalen.

— Divjačina zmruže. Iz Vinkovcev poročajo, da sta dolgotrajna zima in velik sneg hudo prizadela divjačino v bogatih slavonskih loviščih. Ker divjačina zaradi visokega snega ni mogla priti do hrane, tudi ne do tiste, ki so jo lovski društva nastavila po zimskih kmetištih, je postala neodporna proti hudemu mrazu. V gozdu »Kunjevic« je našel lovski čuvaj na desetih zmrazjenih srnc in množico zmrazjenih fazanov in divjih rac. Tudi v loviščih okrog Sieka, kjer je zaradi povodnj ostalo živo le malo divjačine, je mraz in glad uničil skoro vse še preostalo divjačino. Srne prihajajo v vasi in iščejo hrane.

— Mati toži občino zaradi uboja sina. Zanimivo tožbo je vložila na sodišču v Somboru vdova Štrbački proti občini v Starem Vrbasu. Historijat te tožbe sega še v čas prvotnega leta 1918, ko sta o priliki etreljanja izgubila življenje Jevrem Dinč in Sever Štrbački. Preiskava ni mogla ugotoviti, kdo so ubijalci. Sedaj mati ustrejenega Štrbačkaga toži občino Stari Vrbas in zahteva odškodnino in vzdrževalnino, češ, da je občina odgovorna za tiste neredne. Somborsko sodišče je razpisalo glavno razpravo, ki bo v mesecu marcu.

— Huda železniška nesreča. — Eden mrtev, trije hudo ranjeni. Med železniškimi postajama Remetinec in Hrvatski Leskovac se je preteklo sredo zvečer zgodila huda nesreča. Kmečke sani, v katere sta bila vprežena dva konja, ki je vodil Luka Malkoč, so se morale nedaleč od Remetineca ustaviti pred železniško progo, ker so bile spuščene zapornice. Nenadoma sta se pa splašala konja, ki sta divjala proti zapornici in jo prešli. V tem hipu je privozil iz Zagreba tovorni vlak. Lokomotiva je udarila ob sani in jih v velikem loku vrgla čez železniški nasip. Na saneh so bili poleg voznika še trije moške, ki so bili vsi smrtno nevarno poškodovani. Oba konja sta pa ostala nepoškodovana. Po nesrečni konji so prepeljali v zagrebško bolnišnico. Eden izmed njih, Mato Maslek, pa je že med potjo izdihnil.

— Stavka v tovarni »Dalmatienne« končana. Iz Šibenika poročajo, da je bil v četrtek dosežen sporazum med vodstvom tovarne »Dalmatienne« in med zastopniki delavstva. Tovarniško vodstvo je izjavilo, da je pripravljeno zvišati delavske plače za 30%, kakor je to določila izpostava banske oblasti v Splitu. Plavže so tudi med stavko kurili, da se ni strdila manganova ruda. V četrtek popoldne so delavci spet začeli delati.

— Zasneženi svatje. Nad Sandžakom so zadnje dni divjali silni snežni viharji, ki so močno ovirali promet. V bližini Ruda je običal v snegu avtobus, v katerem se je peljala družba ženitvanskih svatov. Poročni par in svatje so morali, ker niso mogli peš do bližnje vasi, celo noč prebiti v avtobusu. Šele naslednje jutro so delavci odklopali avtobus, da je mogel avtobus nadaljevati svojo pot in pripeljati čisto premrzle svate na toplo.

— Angleški ček sta ponaredila. V Zagrebu je policija na glavnem kolodvoru prijela Ivana Stefančiča in Antona Mihačiča. Osumili so ju, da se pečata »tihotapstvo« valut. Ko so ju preiskali, so našli angleški ček, glaseč se na 210 funtov. Preiskava pa je ugotovila, da je ček ponarejen. Prvotno se je glasil na 10 angleških funtov, pa je pripisana številka 2, tako da se glasi ček na 210 funtov. Aretiranca valita krivdo drug na drugega.

— Alkohol povzročil smrt. Neurečni alkohol je bil spet povod družinske žaložbe, ki se je odigrala v Vodnjicah pri Vinkovcih, kjer je zet s strelom iz puške ubil svojega tasta. Med Stj. Šrajerjem, 31letnim kmetom, in njegovim tastom, 45letnim Pavlom Slavnjakovičem so bili že deli časa na dnevnem redu družinski prepri zaradi starega dolga, ki je bil pred dnevi vknjižen na posestvo. Preteklo sredo zvečer je Slavnjakovič šel v gostilno in se je šele pozno v noč vrnil precej pijan domov, kjer je v pija-

— Za ukradeni bencin nad eno leto robije. Zidar Breznik Jože, ki je bil že večkrat kaznovan, je doma iz Rafolje, občina Lukovica pri Kamniku. V Domžalah je Ivanu Zlebniku 29. januarja letos odnesel najprej 20 litrov bencina. Po svečnici je v drugi vromil pri Zlebniku in mu odnesel pločevinasto posodo z 20 l bencina. Mali senat, pred katerim je Breznik priznal vladno tatvino, ga je obsodil zaradi tega na eno leto in dva meseca robije. Breznik je kazen sprejel.

Za socialno-higiensko akcijo na Koroškem

je Higienski zavod v Ljubljani izdelal načrt potovanja, predavanj in razstav. »Društvo prijateljev Slovenskih goric« pa je nabralo blaga, posode in drugih potrebščin za matere in dojenčke.

Socialno-higienska akcija se prične 3. marca in konča 7. aprila 1940. Izvedena bo v sledečih krajih: za Pameče in okolico od 3. do 9. marca, za Libelče in okolico od 10. do 12. marca, za Guštanj in okolico od 19. do 23. marca, za Prevalje od 31. marca do 7. aprila, za Črno od 3. do 9. marca, za Korpivno od 10. do 13. marca, za Zerjav od 14. do 18. marca, za Podpoko od 19. do 24. marca, za Mežico od 25. do 30. marca, za Sv. Daniel od 31. marca do 2. aprila, za Lokovico in okolico od 5. do 7. aprila.

Za to akcijo je »Društvo prijateljev Slovenskih goric« od svojih dobrotnikov prejelo blaga in denarja v toliki meri, da je po dodatnem nakupu oziroma predelavi pripraviljenih za matere in dojenčke 1000 srajčk, 2000 plenč, 500 brisač, 500 gumijev, 500 steklenic s cuciji, 500 škatek posipalnega praška, 500 škatek vazelina in štiri zabojne mila.

Da bi se oddolžilo svojim dobrotnikom-darovalcem blaga in denarja, kakor tudi predelovalcem blaga, pa tudi, da jim nudi priliko, da si izdelke pred razdelitvijo ogledajo, razstavlja prireditelja v teh dneh v oknu ustrežljive »Nove založbe«, Kongresni trg št. 19, del teh izdelkov, in sicer od vsake vrste nekaj. Vsega blaga, kakor obleke in perila za matere ter šoloobvezne otroke, zaradi prevelikega obsega in premajhnega prostora ni mogoče razstaviti. Izdelki bodo razstavljeni od 24. do 28. februarja.

To je tretja socialno-higienska akcija Higienskega zavoda in »Društva prijateljev Slovenskih goric«. Četrta je zasnovana za Prekmurje v letošnjem poletju.

nosti začel pretepati svojo hčer in njenega otroka. Šrajer je v obrambi svoje žene in otroka prijel za lovsko puško in ustrelil svojega tasta. Šrajerja so aretirali.

— Žrtve prepirljivca. V Illovaču pri Glini so imeli zabavo, na kateri je bil ubit ugledni gospodar Tomo Grahovac, star šele 32 let. Zabodel ga je z nožem v srce 28letni Marko Car, ki je znan kot velik prepirljivec in izživca ter sprt z mnogimi kmeti. Tudi s pokojnim Grahovcem je bil skregan. Car je vedno iskal priložnosti, da bi se maščeval nad Grahovcem, na omenjeni zabavi pa je izvršil svojo naklepo. Pred umorom je dejal: »Bog je Bog! Kralj je kralj! Jaz pa ne bi bil Car, če se ne maščujem!«

— Huda posledica prepira. V Timarcih pri Petrinji je 27letni Stevo Mikulič ubil kmeta Jozo Perkoviča. Mikulič je prišel k Krkoviču, ki je sekal drva. Začela sta govoriti. Kmalu pa je Mikulič začel grditi Perkovičeve hčere. Perkovič se je zaradi tega razburil in je šel s sekuro nad Mikuliča. Mikulič je imel s seboj lovsko puško in je z njo do smrti ranil Perkoviča. Ubijalca so aretirali. Hudo ga obremenjuje dejstvo, da si je tik pred ubojem izposodil lovsko puško in da je imel gotovo namen ustreliti Perkoviča.

— Mačeha med očetom in sinom. V neki vasi pri Smederevu se je odigrala krvava družinska žaložba. Pred meseci se je drugi poročil vdovec, delavec Aleksa Petrovič. Njegov 17letni sin se z mlačdo mačeho ni razumel in tako so bili prepri na dnevnem redu. Aleksa, ki je bil čisto pod vplivom svoje žene, se je postavil na njeno stran in je pogosto pretepel svojega sina, ki ga je pri njem zadrževal mačeha. Grozil je tudi, da bo svojo hčer dal prepriati na svojo ženo in sina razvediniti. To je sina še bolj podkurilo proti mačehi, ker je bil prepričan, da je ona spravila očeta na to misel. Končno je prišlo tako daleč, da je nekega dne zapodil sina iz hiše. Preteklo sredo sta se srečala oče in sin v Smederevu. Med njima je kmalu nastal prepri, ki je končal s tem, da je sin Milivoj potegnil samokres iz žepa in trikrat ustrelil na očeta. Oče se je zgrudil na tla in kmalu izdihnil. Mladi morilec očeta se je sam javil oblasti.

Trpljenje Poljske

Pariški dopisnik rotterdamskega lista »Maasbode« poroča, da želi francosko-poljska skupina članov parlamenta, da bi imela kake nevarne komisije priliko, da bi izbrnno preiskala grozodejstva, ki se dogajajo na Poljskem. Na podlagi posebnih poročil, ki ne more nihče zdvajati sprčo njihove verodostojnosti, hoče pokazati dopisnik le borno sliko strahovitih grozot.

Znano je, nadaljuje dopisnik, kaj se je moralo zvedeti o usodi katoličanov, zlasti duhovnikov, po visoki osebnosti, kakor je kardinal dr. Hlond, ki biva zdaj v Rimu. Tudi msgr. Gawlina, poljski armadni škof, nam je osebno dal več podatkov, in prav tako nekateri duhovniki, ki se jim je bilo posrečilo pobegniti s Poljske. Mimo tega smo mogli doznati, s kakšno skrbnostjo uradne poljske osebe zasledujejo vesti o preganjanju na Poljskem, tako da so te vesti zares resnične. Dalje pa so prišla na dan tudi razna škofvska sporočila, ki so v Rimu napravila najgloblji vtis.

Vse te vesti ne vzbujajo v človeku le velikanskega studa, marveč so tudi tako vnebovpijoče, da morajo najprimitivnejši občutki človečnosti vsa ta grozodejstva obsoditi in da mora postati zahteva po nepristranski preiskavi pač zadeva vsega civiliziranega sveta.

Pariški list »Figaro« je kot nekakšna »Bela knjiga« objavil več dejstev, ki so se dogajala v poslednjih mesecih leta 1939. Te mesece so si izbrali zato, ker je treba za ta grozodejstva poiskati še dokazov, ne pa, da bi se bil položaj nemara kaj izboljšal.

Proučevanje vsebine te »Bele knjige« vzbuja v bralcu strah in trepet. Omenimo le to, da je nedavno vatičanski radio vnovič ugovarjal zoper mučeništvo Poljske.

45.000 novih brezbožnikov

Po uradnih sovjetskoruskih poročilih je v času od 17. septembra do 31. decembra 1939 pristopilo v krajih, ki so jih zasedle rdeče čete na Poljskem, 45.000 novih članov k sovjetskoruski brezbožniški zvezi. Zaradi izžolanja novih udov, med katerimi je 31.456 žensk, so ustanovili devet brezbožniških šolskih središč. Na predlog poljske sekcije brezbožniške zveze

Ljubljana, 24. februarja

Gledališče

Drama, Sobota, 24.: »Pranski cvetočih češenj.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Nedelja, 25. ob 15.: »Na prisojni strani.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: »Asmodej.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ponedeljek, 26.: Zaprti. Torek, 27.: Zaprti (generalka).

Opera, Sobota, 24.: »Traviata.« Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenac-Gavellove in Josipa Gostiča (50. uprizoritev). Nedelja, 25. ob 15.: »Lampius Vagabundus.« Izven. Ob 20.: »Frasquita.« Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenac-Gavellove. Ponedeljek, 26. Zaprti. Torek, 27.: »Rusalka.« Red A.

Rokodelski oder

Jutri ob osmih zvečer bo v Rokodelskem domu igra »Deseti brat«, prirejena po istoimenskem Jurčičevemu romanu. Za predstavno nove igre, ki jo bo režiral g. Debevec, je zelo veliko zanimanje. Zato vabimo vse, da si vstopnice priskrbe že v predprodaji, ki bo jutri od 10—12 v Rokodelskem domu. Komenskega ulica, št. 12. Zvečer bodo vstopnice na razpolago od 7—8. ure. Vjudno vabimo k prav obilnemu obisku.

Radio Ljubljana

Sobota, 24. febr.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 S plošč dobite godbo pravo — za veselje in zabavo — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 S plošč dobite godbo pravo — za veselje in zabavo — 14 Poročila — 17 Otroška ura: a) Slovenske narod. pravljice (M. Ukmar-Boltarjeva); b) Striček Matijček kramlja in prepeva — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Radij. orkester — 18.40 Letalski napadi in protiletalska zaščita (Crto Nučič) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Zgodov. pomen Srbov v Hrvatski (dr. Radoslav Grujič, Bgd) — 19.40 Objave — 20 O zunanji politiki (dr. Al. Kuhar) — 20.30 Smo skuhali divjotip zmes. natresli pesmi, godbe vmes. Vesela uspešna gostija za konec meseca. Sodelujejo znanci in neznanci. — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 24. februarja: Belgrad: 21 Letalska zabava — Zagreb: 20 Komorni koncert — Bratislava: 19.30 Pihala — Sofija: 20 Ork. in zbor — 21 Valčki — Angleske postaje: 22.30 BBC ork. — Beromünster: 20 Pisan spored — Budimpešta: 19.25 Operetna glasba — Bukarešta: 20.15 Koncertni prenos — Francoske postaje: 22.15 Vokalni in klavirski koncert — Stockholm-Hörby: 21.10 Brahmsove skladbe — Trst-Milan: 20.30 Pihala — 22.15 Violina — Rim-Bari: 21 Lahka glasba — Florencia: 21 R. Straussova opera »Salome« — Sottens: 21.10 Kabaret.

Prireditve in zabave

Trnovski Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita v nedeljo, 25. februarja ob 8 zvečer v trnovskem Prosvetnem domu telovadno akademijo s petim sporedom. K obisku te akademije vjudno vabljamo! Predprodaja vstopnic v društvenem domu od 15 do 12.

Prešeren-Škerjanc: Sonetni venec. Delo je napisano za dva solista, tercet, moški zbor in veliki orkester. Krstna izvedba Sonetnega venca bo v ponedeljek, 26. t. m. pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića v veliki unijski dvorani. Začetek ob 20. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Tri godalne kvartete bomo slišali prihodnji petek, dne 1. marca t. l. v izvedbi ljubljanskega kvarteta. Og. Pfeifer Leon, Stenč Fran, Sušteršič Vinko in Müller Gustav tvorijo že celo vrsto let stalno komorno združenje, ki dnevno vodi in nastopa na prvovrstnih koncertih in tudi drugod. V petek bodo nastopili z deli Mozarta, Zike in Debussija. Koncert bo v veliki Filharmonični dvorani, začetek ob 20. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Mestna zdravniška dežurna služba

V soboto od 8. ure zvečer do ponedeljka od 8. ure zjutraj bo opravljali mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Korytkova ulica št. 18, tel. 36-24.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste-Zaloška cesta.

so v Lvovu odprli brezbožniški zavod za izobrazbo brezbožniških prijanjačev. Zavod je prejel od osrednjega brezbožniškega sveta kredit 3,2 milijona rubljev.

Anekdota

Švedska kraljica Kristina se je na neki proslavi pogovarjala z grofom Monaldeschiem, ki je bil zaradi svoje duhovitosti in drugih sposobnosti na dvoru zelo priljubljen. Kraljica je pripovedovala o eni izmed dvornih dam, ki jo je označila za najlepšo. Končno je kraljica rekla grofu, naj tudi on pove svoje mišljenje o lepoti te dvorne dame. Grof je dobro razumel, kam meri kraljica in je hitro odgovoril:

»Kdo bi mogel izreči sodbo o zvezdah, če gleda v sonce.«

Po tem odgovoru je postal grof Monaldeschi kraljičine ljubljene, kar je ostal dolga leta.

Gospa novi služkinji: Tu je delovna soba profesorja. Pazite jo dobro, da ne boste kaj zmešali.

DANES PREMIERA!

SANJE O SVOBODI

LJUBLJANA

Telovadna akademija v Trnovem

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Trnovem prirediti v nedeljo, 25. februarja ob 8 zvečer v trnovskem prosvetnem domu telovadno akademijo. Akademije trnovskih fantov in deklet so znane kot najboljše akademije ljubljanskih katoliških telovadnih organizacij. Zadnjo akademijo pred razpustom Orla in prvo po obnovitvi naših telovadnih organizacij je priredil trnovski odsek.

Letošnja akademija ima zelo pester telovadni spored in nekaj točk fantovskega petja. Zelo prijetne in ljubezne so točke naraščanja in gojenki. Vaja s puškami, korak mornarčkov, vaje z obroči. Članek talna telovadba in vaja mladenk na gredi bodo naša najlepša točka. Akademija je po svojem programu vredna, da bi se vršila v kakšni večji ljubljanski dvorani.

KINO KODELJEVO

Telefon 41-64

Danes ob 5 (znižane cene) in ob pol 9

DEMONSKA SIMFONIJA TARZANOVE PUSTOLOVSČINE

I Maša za turiste in smučarje bo jutri v kapeli V. V. zavarovalnice ob 6.20 zjutraj.

I Občni zbor Družbe sv. Elizabete, Družba sv. Elizabete bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo 25. februarja ob pol 5 popoldne v Marija-nišču v sledečem sporedu: 1. nagovor predsedništva; 2. poročilo tajnice; 3. poročilo blaginjarke; 4. slučajnosti. Pred občnim zborom bodo ob 4 v kapelici litanije za blagoslovom. Družba s tem ne vabi samo članice, da se ga vse polnoštevilno udeležijo, ampak pričakuje tudi, da jo počaste številni prijatelji in dobrotniki družbe.

I Don Boskov praznik v Dekliškem domu na Karloški cesti v Ljubljani. Drevi ob pol 8 duhovna obnova za dekleta iz krožka Marije Pomočnice in za druga okoliška dekleta od 16. leta naprej. K sv. maši v nedeljo zjutraj ob 7 se bodo zbrale, poleg domačih gojenk, dekleta obeh krožkov; vabljene so pa tudi druge okoliške mladenke, da z nami proslavimo don Boskov praznik. V nedeljo zvečer ob pol 6 se bo zbrala vsa don Boskova ženska mladina v gledališki dvorani, da bo svojim prijateljem in dobrotnikom razodela, kako don Boska ljubi in da je trdno odločena po njegovih smernicah uravnati svoje življenje. Mladina vas na svoj praznik iskreno vabi.

I Vodstvo po razstavi inž. Šviglja v Jakopičevem paviljonu bo v nedeljo, 25. t. m. ob 11 popoldne.

I Ljubljanska strelška družina vabi vse članstvo na redni letni občni zbor, ki bo v torek, 5. marca t. l. ob 18 (6 popoldne) v društvenih prostorih ob Masarykovi cesti 14-11, levo (palaca »Grafika«) z običajnim dnevnim redom. Pismene predloge je dostaviti do 2. marca 1940.

I Važno opozorilo za rezervne častnike! V nedeljo, dne 25. februarja t. l. bo ob 10 popoldne v dvorani »Zvezde« važno predavanje za aktivne in rezervne častnike. Predava artilerijski brigadni general g. Janež. V smislu naredbe komande Dravske divizije oblasti je udeležba na tem predavanju obvezna za vse rezervne častnike glavnih rodov (pehote, topništva, konjenice, inženirstva in letalstva). Pri vstopu je oddati na osemnik pole napisano ime z vojaškim činom radi daljše evidence vojn. oblasti. Pričetek predavanja bo točno ob desetih.

I Petkov ribji trg. Včerajšnji ribji trg je bil prav slab. Povpraševanje po ribah veliko, zaloga male. V Ljubljano je prišlo na trg vsega okoli 150 kg morskih rib. Na izbiro so bile: orade po 40, ošciči 32, lignje 30, cipri 28 in girice po 14 din kg. Na trgu je bilo malo zmujenih sardelic, ki so bile po 20 din kg. Prej po 12 do 14 din kg. Ščuk je bilo samo nekaj. Lipani so bili po 32, postvri po 40 in belice po 10 do 14 din kg.

I Namesto venca na grob gošpe Marije Schrott je daroval g. Ivan Martelanc, ravnatelj V. V. zavarovalnice v Ljubljani v svojem imenu in v imenu svoje družine 200 din za Mladinski zavetisti v Zeleni jami. Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega se za plemeniti dar v imenu revnih otrok najprijetneje zahvaljuje. Otroci bodo molili za blago pokojnico. Bog povrni!

I Jutri na Kurešček. Prijave samo danes — Putnik.

I Za moške kakor tudi ženske obleke priporočamo veliko izbiro vseh vrst štofov od 45—220 din trdka Gorihar v svoji glavni trgovini Sv. Petra cesta 29. Pohitite dokler traja zaloga!

I Parni kotel za centralno kurjavo v splošni državni bolnišnici v Ljubljani bodo v kratkem začeli montirati. Ministrstvo je namreč licitacijo že potrdilo.

I Nesrečni padci se množe. Komaj se je malo ojužilo, tako da nastajajo na ulicah prve luže, ki čez noč zmrznejo, že je ljubljanska bolnišnica začela sprejemati prve ponesrečence, ki so na takih ledenih prehodih padli in se polomili. V Gajevi ulici si je zlomil nogo 34-letni uradnik Potnik Marjan, v Šiški si je zlomil roko 66-letni stavbni tehnik Demell Jože; pri smučanju na Viču pa si je zlomil nogo 9-letni Janežek Kušar, sin delavca v tobačni tovarni. Vsi se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

I V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

Idiličen francoski veeifilm o trinaestorici mladih ljudi, katerim se je zahotelo uživati popolno svobodo — ločeno od vsakdanjega življenja v mestih. Dejanje filma se odigrava v visokih zasneženih Alpah. Delikatna in ekscentrična vsebina, daje filmu popolnoma nov značaj. I. L. Foraut — Le Bous — Dolly Mollinger in še 10 samih prvovrstnih francoskih igralcev

KINO MATICA 21-24

Ob 18, 19. in 21. uri

nisem. Zato sem imel čas, da sem primerjal ure na ljubljanskih zvonikih in električne ure in ugotovil, da skoraj vse cerkvene ure napram električnim zaostajajo. Te navade ne poznajo na deželi, odkoder prihajam. Tam so namreč cerkvene ure najmanj za pet minut pred železniško. Mislim, da tudi Ljubljani ne bi škodovalo, če bi v tem primeru posnemala deželo.

I »Andy Hardy, milijonar« je najnovejši in najzabavnejši film popularnega filmskega zvezdnika Mickey Rooneyja iz ameriške filmske družine Hardy. Po dosedanjih ocenah sodeč, je to peti najboljši film imenovane filmske družine. Mladi bogatin omamlja s svojo preveliko srečo vse številno sorodstvo, vsi se hočejo zabavati in živeti na njegov račun. Le oče in mati se ne dasta zavesti mamoni. Njihovo geslo je: biti pošten in veren, ter skrbeti za dobro ime družine Hardy. Ta skrb rešuje družino iz nevarnosti, ki jih ne manjka, posebno še, ko jim izmakne mladi bogatin premoženje. — Mickey Rooney — ne več otrok, ampak že dorasel, umetniško dovršeno podaja milijonarjevega sina, ki mu je le do tega, da se kaže svetu milijonarja: ima prirojen dar za humor, ki pri njem včasih meji na tragičnost. Mickey je velik umetnik in v filmski publiki močno priljubljen. Premiera filma je danes v sinu »Sloga«.

MARIBOR

Slab položaj naših poštarjev

Te dni so imeli naši poštni zvaniki in služitelji občni zbor svoje mariborske organizacije. Vredil ga je predsednik Babič, navzoči so bili upravnik mariborskih pošt I. in II. Ortan in Setine, predsednik Dravske sekcije Penko iz Ljubljane ter delegati iz Ljubljane, Celja, Poljčan, Pragerskega, Ptuj, Mur, Sobote, Gor. Radgone, Ruš in Sv. Lenarta v Sl. goricah. Poleg predsednika je poročal še tajnik, potem je govoril predsednik Dravske sekcije Penko, nato upravnik Setine in končno je društvo izrazilo svoje zaupanje dosedanjemu odboru s ponovno izvolitvijo. Nato sta se vršila še dva občna zborila. Glasbenega društva mariborskih poštarjev in pevskega društva »Poštni rogi, ki sta pokazala lep napredek obeh. — Občni zbori, kakor so navedeni trije, so sedaj vsakdanji ter se z njimi ne bi obširneje bavili, če se ne bi bilo zlasti na prvem tako nazorno razgrnila slika bednega položaja, v katerem žive naši nižji poštni ulužbenici. Potrebno je, da tudi naša javnost izve za težek položaj naših poštarjev.

Plača poštinskih služiteljev znaša mesečno 750 do 780 din. Za stanovanje plačujejo 300 do 350 din, z ostankom pa morajo preživljati sebe in svoje, skrbeti za obleko, za šolske potrebine. Kako je to s temi sredstvi mogoče, je res čudež. Vsakdanji pojav je, da stoje poštni službenici pred vrati naših kreditnih zadrug ter prosijo za posojila, tako da je že večina prezadolženih. Povrhu so sedaj še prišli odtegljaji za plinske maske, ki znašajo mesečno 54.50 din — tri mesece zaporedoma. Napredovanja ti poštni ulužbenici zadnja leta sploh več ne poznajo. Uradniki stalno napredujejo, nižji ulužbenec pa ne pride nikamor naprej in kmalu bo na naših poštah čudna slika — na eni strani sami inspektorji, na drugi pa služitelji, ker za zvaniki ne pride nobeden, ki nima dveh razredov srednje šole. Tako opravljajo potem služitelji posle zvanikov, ne morejo pa v njihov položaj napredovati. Na dnevnem redu so sedaj tudi prilozbe zaradi pomanjkanja nižjega poštnege osebja ki je zaradi tega tako vpreženo v službo, da ne more izrabiti niti svojega rednega dopusta. Nezadovoljstvo vlada tudi zaradi službene obleke: blago je slabo, kraj neprimeren. Vse te prilozbe so nižji poštni ulužbenici združili v posebno resolucijo, v kateri zahtevajo povišanje prejemkov, redno napredovanje, ukinitve odtegljajev za plinske maske, boljše izdelavo in blago za službene obleke ter priznanje treh službenih let, ki so jim bila odvzeta. Poštni ulužbenici so prepričani, da jih bo v teh upravičenih zahtevah podprla tudi vsa naša javnost.

Marija Nekrepova — 50 letnica

Danes obhaja v krogu svoje družine in sorodnikov 50 letnico svojega življenja gospa Marija Nekrepova, lastnica gostilne pri »Zlatem konju« v Mariboru in te dni tudi 25 letnico, kar je lastnica gostilnega obrata. Jubilatka se je rodila v znani Koropčevi družini v Poljčanah 24. febr. 1890. V letih od 1916 do 1919 je bila lastnica gostilne »Lovski dom«, potem pa je prevzela staro in znano gostilno »Pri zlatem konju«, katero še sedaj z uspehom vodi. Gospa Nekrepova je znan dobrotnica revnih dijakov ter rada podpira razna društva. Ob njenem lepem jubileju ji želimo, da bi preživela še mnogo srečnih in zadovoljnih let.

Ker pa bi prevoz po železnici predolgo trajal, si pomagajo na ta način, da jih prepeljejo po nemških gubah do meje, tam jim pr natak-nejo jugoslovanske gume.

m Tat je skušal ukradeni sliko prodati. Včeraj smo poročali, da je neznanec ukradel iz čakalnice zdravnik dr. Stomola Gaspari-vo oljnatu sliko »Slovenski fant s harmoniko«. Tat je potem ponudil to sliko po mestu raznim strankam za 60 din. Na podlagi tega mu je prišla policija na sled ter bo gotovo kmalu izsleden.

Gledališče

Sobota, 24. februarja ob 20: »Othello«. Znižane cene.

Nedelja, 25. februarja ob 15: »Via Mala«. Znižane cene. Ob 20: »Cigan baron«.

Celjske novice

c O kmetih uporih predava v torek 27. februarja ob 8 zvečer v dvorani Ljudske posojilnice g. prosvetni inšpektor Silvo Kranjc iz Ljubljane. c Koncert v mestnem gledališču. Pevsko društvo »Celjski zvone« priredi v soboto 9. marca ob 8 zvečer v mestnem gledališču koncert.

c Velik shod so priredili zabukovski rudarji. Na shodu so govorili senator g. Mihelič, g. Breznik Alfonz in g. Kuder. Po shodu je bil sestanek krajevne ZZZ zabukovskih rudarjev, na katerem je bilo sklenjeno, da podružnica ukrene vse potrebno, da bo ZZZ pri volitvah rudarskih zaupnikov častno zmagala.

c Sreča vas išče! Oglejte si dobrote, razstavljene v trgovinah V. Hladin, A. Lečnik, D. Gams, V. Schramm, D. Rakusch in R. Stermečki, ki vam jih nudi efektna loterija Godbenega društva pošt-nih nameštencev, če kupite srečke po 5 din. Avto znamke »Opel« pa je na ogled na pošti Celje. — Zrebanje je pred vratmi, zato segajte prido po srečkah!

c Mizarjski pomočniki so uveljavili 10% povišanje mezd. Na mestnem poglavarstvu je bila uradna razprava zaradi zahtev mizarjskih pomočnikov za zvišanje mezd in so mizarjski pomočniki uspeli, da so jim mojstri priznali 10% povišek.

c ZZZ, krajevna organizacija v Novem Celju, je v preteklem letu lepo napredovala. To je pokazal občni zbor, ki je bil v gostilni Jelovek v Petrovčah. Pri volitvah je bil izvoljen odbor s predsednikom Založnikom Jankom na čelu.

c Kreditna zadruga drž. uslužbenec v Celju opozarja svoje članstvo na svoj občni zbor, ki bo jutri, v nedeljo ob 8 zvečer v mali dvorani Narodnega doma.

c Ob 80letnici rojstva skladatelja g. Rista Savina bo priredilo CPD v Celju 13. aprila koncertni večer.

c Delo Rdečega križa v Celju. V četrtlet zvečer je bil v sejni dvorani mestnega poglavarstva občni zbor okrajnega odbora RK v Celju. Zborovanja so se udeležili okrajni načelnik g. dr. Zobe Ivan, poveljnik 39. pp. polkovnik g. Defar, zastopniki občin, šolskih zavodov, delegati iz raznih krajev ter samarijani in samarijank. RK v Celju šteje 316 članov, 151 rednik in 165 izrednih. Na celjskih šolah je 1455 pomladkarjev RK. Društveno premoženje je od lani naraslo od 12.340 na 45.915 din. Okrajni odbor je ustanovil postajo za prvo pomoč v Petrovčah, Teharih in Školji vasi. Proračun za l. 1940 predvideva 22.500 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor, na novo so bili izvoljeni v odbor polkovnik g. Defar, g. Lazarevič in gđ. Zavržnikova.

c Ljudsko vseučilišče v Celju priredi v ponedeljek 26. februarja ob 8 zvečer v risalnici mešanske šole v Celju zanimivo predavanje o pomenu francoske revolucije. Govori g. Fr. Zwitter.

c V Rakovi stezi pri Frankolovem je pri prevažanju hmeljev padel pod voz in si zlomil desno nogo v stopalu 18 letni sin posestnika Vrenko Rudolf. V Gorici pri Celju je padel v gozdu in si zlomil desno nogo pod kolonom Lečnik Edvard.

c Leto in dva meseca robije zaradi krivega pričevanja. Pred celjskim okrožnim sodiščem se je zagovarjal zaradi krivega pričevanja 28 letni sin posestnika Jug Alojz iz Dobreč pri Pilšanu. Jug je pred okr. sodiščem v Kojem v pravdni zadevi kot priča lažno izpovedal. Sodišče je spoznalo Jugo krivim in ga obsodilo na leto in dva meseca robije, na povračilo stroškov kazenskega postopanja in plačilo 500 din povprečnine.

c Vlomilec Kunšti obsojen. V preteklem letu je bilo v šmarnem okraju izvršenih več vlomov. Orožnikom se je posrečilo, da so aretirali 30 letnega postopača Kunšta Josipa in mu dokazali, da je vlomil pri Sv. Magdaleni in na Pristavi. — Sodišče ga je obsodilo na 8 mesecev strogega zapora, po prestani kazni pa ga oddajo v prisilno delavnico.

Ptuj

c Rim ali Moskva? je naslov predavanju, ki ga priredi v ponedeljek ob 20 Prosvetno društvo v Ptuj v društveni dvorani minoritskega samostana. Predaval bo gimn. ravn. g. Fran Alič.

Redna letna skupščina okr. odbora Rdečega križa bo v nedeljo, 25. t. m. ob pol 11 v deški osnovni šoli v Ptuj. Člani in prijatelji Rdečega križa iskreno vabljani.

Smrtna kosa. V Gradcu je umrl ptujski izdelovalec žganja g. Fr. Hutter v 65. letu starosti. Naj v miru počiva!

Poročilo so se: Mornariški narednik g. Jenko Ivan in gđ. Slovnik Marija iz Ruš; Steger Ivan, tovarniški mizar, in gđ. Marinič Ottilija. Novoporočencem želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Slovenska Bistrica

Dramatski odsek Prosvetnega društva iz Črešnjeva gostuje v nedeljo 25. t. m. ob 3 popoldne v dvorani hotela »Belgrade« z žaloigro v 3 dej. »V temotič. Vsi vljudno vabljani.

Prekrasen češki film po Čapkovem romanu in motivih Dvořakove »Humoreske«

GOSLI VABIJO...

Najboljši češki igralci! Glavni: B. SMETANA in DVORAK

Umetnina slovanskih src, slovanskih umetnikov, s katero so se Čehi ponovno afirmirali med mednarodnim forumom na bienali v Benetkah!

Kino Union, tel. 22-21

Ob 16, 19. in 21. uri

McKEY ROONEY, znameniti filmski ljubljene in popularni član ameriške družine Hardy v zabavnem in smešopotnem filmu. Premiera danes!

ANDY HARDY MILIJONAR

KINO SLOGA 27-30

ob 16, 19. in 21. uri

Takšnih prizorov že ni bilo na Velikem Baltu od leta 1889. Vsa živila prevažajo s čolni ki jih kakor sani porivajo po zamrzlem morju. Za pot, pi so jo čolni prej prevozili v eni uri, potrebujejo zdaj deset ur.

KULTURNI OBZORNIK

Jugoslavija v italijanski knjigi

V Italiji je že izšlo par knjig, ki opisujejo Jugoslavijo, toda pri vseh se opaža neka pomanjkljivost: niso popolne in čisto enostranske. Na primer zadnja, sicer krasno opremljena knjiga, ki jo je sestavil general Prasca, ne poudarja dovolj jasne slike o razvoju in kulturnem pomenu Jugoslavije, ker se omejuje bolj na slikovito opisovanje posameznih pokrajin. Da ne govorimo o pisarjih, ki v lažnimstveni obliki ne opisujejo, marveč včasih celo psujejo.

Vsem tem nedostatom pa je odpomogla najnovejša knjiga »Storia politica, letteraria ed artistica della Jugoslavia« (16. a, 160, cena Lir 12. Založnik »Istituto delle edizioni accademiche, Udine«). To »Politico, slovstveno in umetnostno zgodovino Jugoslavije« je epikal v italijanski in naši javnosti znani pisatelj in znanstvenik mons. Iv. Trinko.

Kar nekaj čudno naključje, da je predstavniki najzadnje veje Slovencev, beneških Slovencev, predstavil Jugoslavijo italijanski javnosti. Pa tudi ni bil skoro nihče bolj poklican kot on, da postreduje pravo medsebojno, zlasti še kulturno spoznavanje obeh sosednih držav; saj je doma v italijanskem kulturnem svetu prav tako kot v slovenskem. Njegovi izvirni deli, članki in epise v slovensčini. Daj Bog, da bi se torej uresničila Trinkova uvodna želja, »da bi ta skromni poskus postavil (sosedo Jugoslavijo) v boljšo luč in da bi doprinesel svoj mali delež k poglobljevanju prijateljskega in medsebojnega spoštovanja obeh narodov«.

Ni dvoma, da bo italijanska javnost rada poslegla po tem strogo objektivno pisanem priročniku o Jugoslaviji. Prav tako pa bo tudi (kdor ima italijanski) prišla prav tudi nam samim, ker pri nas še ni takega priročnega spisa.

Pisatelj je razdelil knjigo v devetnajst poglavij. V prvem govoru o izviru in socialni uredbi prvih Slovanov Postavlja se je na stališče o slovenskem izvoru Bolgarov, kar nekateri zanikajo. Tudi ni prav točno, da je tvorilo več žup vojvodino, ker je bila slednja bolj tvorba boljše najstnosti.

Drugo poglavje nosi naslov »Storia dei Serbo-Croati« (Zgodovina Srbo-Hrvatov). To je pravilno, kajti zgodovina obeh plemen, bi bila enako potekala, ker se »nista razdelila zavoljo jezika, marveč zaradi različnosti ozemlja, ki jih je nujno ločilo v dve skupini«. K tej trditvi bi bilo še pristaviti, da je razdelitev rimskega cesarstva potisnila Hrvate v nemško-latinske kulturni krog, Srbe pa v bizantinsko-grškega.

Tretje poglavje obsega na 22 straneh »Zgodovino Hrvate«. Skoda, da pretresno odmerjeni prostor ne pripušča na nekaterih straneh več kot naštevanih vladarjev.

»Zgodovina Srbije« je tudi podana v kratkem pregledu, ki pa je brez luknje. Pri postanku nove

Srbije bi nemara kazalo pokazati malo bolj življenjsko in državotvorno silo srbskega naroda. — Prav tako bi želeli, da bi pa na zadnjih straneh »Zgodovine Slovencev« (napak bi bilo »Storia della Slovenia«) — poudaril pisatelj malo bolj delež Slovencev in njih političnih voditeljev pri ustvarjanju mlade države.

Zgodovinsko-politično, polovico knjige zaključuje kratak zgodovinski oris Črnogore in Dubrovnika od vključitve Srbov, Hrvatov in Slovencev v lastno narodno državo.

Se boljše kot prvi del je slovenski in umetnostni pregled Zgodovine Jugoslovanov. Pisatelj obravnava srbo-hrvatsko slovestvo skupaj in slovensko zase, »ker se Jugoslavija deli v dva zelo sorodna, a vendar jasno ločena naroda, v Srbo-Hrvate in v Slovence«. Ponekod opozarja pisatelj celo na novosti, ki jih v drugih knjigah ni našli. Posebej je poudaril oris glasbene, slikarske in kiparske umetnosti. Skoda, da ni bilo prostora za sedanjost dobo in za kratak oris večjih sedanjih kulturnih ustanov.

Kulturni zgodovini Slovencev je odmerjenih zadnjih pet poglavij na 40 straneh. Pregled je prav dober. Italijan, bralcu bi bilo dobrodošlo, če bi bili naznačeni tudi prevodi naših pisateljev v italijansko. Pogreša se tudi kratak oris najnovejšega slovetva in pregled literarnih obzorikov. Isto velja tudi za skladatelje in za razgled slovenskega slikarstva, ki je sicer prav odlično.

Za zaključek bi pravu prišlo prav še dodatno poglavje, nekakša sinteza jugoslovanske kulture in nje odnosi do italijanske. Bodi dovoljeno tudi izraziti željo (seve bolj založniku nego pisatelju), da bi taka knjiga imela zadaj še stvarno in zlasti imenno kazalo, kar bi italijanskemu bralcu zelo olajšalo pregled in bi priročnik res postal in ostal vedno pri roki. Tudi bi ne bila napak navedba glavnih virov za posamezna poglavja, če bi se kdo navel, ki bi hotel še bolj spoznavati življenje Jugoslovanov.

Knjiga je za tako nizko ceno prav lepo opremljena. Moti le par tiskovnih napak: Jomandes — Jomades, Terpmir — Trpmir, Gubac — Gubec, Posanac — Pasanec, Rudoslav — Radoslav, Iber — Ibar, J. (Batista) Kerk — namesto J. E. (evangelista) Kerk, Stojanovič — Stanojevič, Mirko — Milko Koe in še nekateri. Prav tako je boljše pisati n. pr. Celje namesto Cilli in Hren namesto Chren.

Ob koncu teh misli sprito najnovejši Trinkove knjige je treba še enkrat poudariti, da je ta priročnik jugoslovanske kulturno-politične zgodovine edini svoje vrste v italijanski literaturi in tudi v naši (če dobimo prevod). Zanj mora topla čestitati gospodu pisatelju ne le italijansko kulturno občinstvo, marveč tudi jugoslovansko, katerega je pisatelj prav tako topla, točno in objektivno predstavil.

R. B.

»Asmodej« v ljubljanski Drami

V četrtek, dne 22. t. m., je bila v našem dramskem gledališču premiera »Asmodeja«, igre v petih dejanjih, ki jo je epikal član Francoske akademije, pisatelj F. Mauriac. Tako smo videli edino odsko delo tega znamenitega sodobnega pripovednika v Ljubljani že tri leta potem, ko je bilo z uspehom uprizorjeno v Francoskem gledališču v Parizu.

Uprizoritev »Asmodeja«, ki ga je prevedel v slovensko dramaturg Josip Vidmar, je bila tudi, kar zadeva odsko tolačenje in odmev v občinstvu, lahko ugotovimo, da je delo uspešno. Predstava nelahkega teksta je bila v marsičem preizkušnja za sodelujoče, ki pa so jo na splošno dobro prestali; to moramo poudariti tembolj, ker je nastopila poleg starejših, izurjenih igralcev tudi precej mlajših moči. Uprizoritev je skrbno pripravil režiser g. Milan Skrbinšek, ki je pri premieri namesto obolelega g. Lipaha nastopil v vlogi župnika. Tudi občinstvo je z zanimanjem sledilo napet in duhoviti igri, v kateri nam avtor s spretnostjo in pogumom psihološkega realista odkriva najbolj ekstre gubine in spore v človeku.

Podrobnejše poročilo in oceno bomo priobčili po prvi ponovitvi. Fr. V.

Še glasbena oznaka Škerjančevega Sonetnega venca

Skladatelj L. M. Škerjanec se je lotil edinstvene in nelahke naloge in prekompiriral celoten Prešernov Sonetni venec. Glasbeni aparat, ki mu je izvedba poverjena, je naslednji: veliki orkester, tenorski in basovski solo, trije solisti iz zborov in moški zbor. V lažje razumevanje skladbe podam kratko analizo iste, ne da bi se spuščal v oceno dela samega.

V počasnih, arhaično barvanih akordih prične moški zbor a cappella prvi sonet. Zdi se, da slišimo diha skladateljev 16. ali 17. stoletja. Glasbeni govor postaja vedno bolj sodoben, tako da ob koncu prvega soneta ne čutimo prevelikega preloma, ko skladatelj vpelje orkester, ki je pisan vesekoli pestro in barvito kot smo pri Škerjancu vajeni. Orkestralna medigra zaključuje prvi sonet in tvori obenem prehod h drugemu, ki ga zopet izvajajo moški zbor a cappella (citiram po prvotni partituri). Akordna nasičenost drugega soneta pomeni močno etopnevanje v primeri z dokaj prozornim prvim sonetom. Sledi daljša orkestralna medigra, ki z močnim zagonom, s krčevitimi dvigi in z resigniranimi padci pripravlja tretji sonet, ki ga izvaja tenor-solo ob spremljavi orkestra. Motivni material medigre se v raznih variantah vedno znova pojavlja v orkestru. Tudi četrti sonet izvaja tenor-solo. V orkestru se pojavijo sicer novi domisleki, padajoče pasaje v šestnajstinkah pa še vedno vzdržujejo notranjo zvezo s tretjim sonetom. Krajša medigra v polnem orkestru povzame karakteristično misel četrtega soneta in obenem vpelje peti sonet, ki ga izvajajo trije solisti iz zborov (tenor-bariton-bas) deloma a cappella, deloma s spremljavo orkestra. Meeta, ki so v tej skladbi dodeljena solistom iz zborov, lahko smatramo za tehnično najbolj smelo pisana v vsej naši vokalni literaturi. V šestem sonetu si delita vlogo tenorski solist in trije solisti iz zborov. V orkestru prehaja nemirno podrtjevanje iz ene skupine v drugo (»cefirno sape niso jih pihljale«), dalje medigre prekinjajo vokalna mesta. Tudi medigra, ki se motivno opira delno še na šest sonet, z značilnimi ritmični za pripravlja sedmega, je to pot izjemoma precej dolga. Srednji del sedmega soneta izvaja tenor-solo, uvodno in zaključno besedo ima moški zbor. Ob koncu soneta povzame orkester misel zadnjega verz sedmega ozir. prvega verza osmega soneta (»viharjev jeznih mrzle domačije«); dviji teki v šestnajstinkah slikajo besnenje viharjev; druge skupine instrumentov pa še vedno prinašajo značilne ritme sedmega soneta, ki služijo za glasbeno osnovo osmemu sonetu, ki je grajen v obliki pasacaglie; v nizkih instrumentih se trdovratno ponavlja

iz treh tonov sestojajoč motiv v obsegu terce, nad njim predejo višji instrumenti svoje melodije. Verjetno se je za to obliko, ki učinkuje zelo monotonno, odločil skladatelj pod vplivom besedila (»kar nad tvojo jamo... veter brije«). Vokalni del izvajajo bas-solo. V ostrem nasprotju z osim sonetom stoji deveti, ki je ritmično zelo razgiban; oboe in rogovi prinesejo značilen, ritmično izbrusen motiv, ki ga razne orkestralne skupine prinašajo v vedno novih variantah. Vokalni del je izmenoma poverjen trem solistom iz zborov in tenorskemu solistu; ob koncu soneta se vsi združijo v skupen spev. Medigra prinese v razširjeni obliki kratke reminiscence iz četrtega soneta; značilen ritmični motiv devetega soneta se vedno bolj izgublja. Oboe intonira mehko melodijo; tudi v drugih instrumentih je melodičen moment močno poudarjen. Orkester se etopnevanje dviguje do močnejših dinamičnih viškov; tudi melodija se pne prav do višin, ki se bližajo meji, prako katere skladatelj praktično že skoraj ne more iti. Po tolikih višjih mora napetost v desetem sonetu nujno popustiti. V orkestru stopi melodičen moment popolnoma v ozadje. Nad ednim tonom v godalih in v harfi se spreletavajo bežne pasaje flavt in klarinetov; tenorski solist, ki izvaja ta sonet, se zdi nekam osamljen. Stopnja postane instrumentacija bujnejša, vendar še vedno prevladuje osnovno nastrojenje. Enajsti sonet je skladatelj krajše obdelal, čeprav pridejo vsi izvajalci do besede. Orkester za hip podleže vplivu besedila (»Erin je vse so se ga polastile«). V dvajstem sonetu imajo besedo trije solisti iz zborov, ki jih proti koncu zamenja tenorski solist. Orkester ima posebno v prvi polovici dokaj podrejeno vlogo. Isto bi veljalo za trinajsti sonet, ki ga izvajata tenorski in basovski solist deloma v duetu, deloma posamično. Sonet zaključuje daljša izpeljava, ritmično prosta kadencia v klarinetu, ki obenem vpelje štirinajsti sonet. Pričnejo ga trije solisti iz zborov, nadaljuje ga basovski solist, zaključijo pa tenorski. Orkester prinese krajše reminiscence iz prejšnjih sonetov, v splošnem je pa močno vplivan po besedilu; veliko vlogo ima harfa. Petnajsti sonet (magistralni) prične zbor podobno kot v prvem sonetu. Nastopijo posamezni solisti, ki se ob koncu združijo z zborom v močno skupino. Orkester najprej kratko citira značilne motive celotnega dela, nato postaja vedno bolj samostojen in neugnan in v blestem C-duru zaključuje skladbo. M. Tomc.

Večer Paganinijevih skladb za kitaro g. Stanka Preka

Koncert g. Stanka Preka je privabil v Malo filharmonično dvorano lepo število poslušalcev, bržkone večinoma samih ljubiteljev kitar. Tem je nudil ta večer dosti zanimivosti, v občudovanju tehnike, e katero je g. Prek obvladoval ta izredno težavni instrument, in tudi v spoznavanju ljubkih delikatnih Paganinijevih skladb. Sicer je res bila koncertna dvorana še vedno prevelika za nežne zvoke kitar, pa sčasoma se uho poslušalca tudi nekoliko prilagodi na manjše zvočne dimenzije, čeprav mora bolj prieluskovati, kot poslušati. G. Prek je pokazal dosti znanja in izrazito muzikalnost v prednašanju (v začetku ga je očividno motila precejšnja trema); posebno lepo sta bili zaigrani skladbi Perigoldino in Akordna studija. S tem večerom je opravil g. Prek priznanje vredno delo, da je številne ljubitelje te vrste glabe spoznal z lepotami, ki jih more nuditi tudi ta instrument. dr. VaVo

— Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne dijetle. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Britanska motorna ladja »Cossack«, ki je ustavila nemško ladjo »Altmark«.

Umor p. Ludvika Exlerja

Nedavno so listi poročali, da je bil nizozemski misijonar na Kitajskem, p. Ludvik Exler, umorjen v Kouotsuenu. Njegov sobrat, p. Hermengild Poort pa objavlja v francoskih listih tele podrobnosti o umoru:

»Južnokitajska armada je bila utaborjena v Kouotsuenu in se je borila zoper Japonce. Pater Ludvik je poročal svojemu predstojniku o prestanih grozotah. Od kitajskih čet je bilo pobegnilo 10 vojakov, ki so začeli ropati. Ze dolgo so imeli na piki nekega bogataša iz Luanfua, ki se je bil uetanol v Kouotsuenu. Tu je bil zaradi varnosti spravil svoj denar pri p. Ludviku. Nekega dne so roparji vdrl v hišo bogataša in so zahtevali večjo vsoto denarja. Ko so hoteli zažgati hišo, je bogataš povedal roparjem, da ima pater Ludvik njegov denar. Eden od roparjev je nekemu kristjanu izdal načrt svojih zločinskih tovarišev in je svetloval, naj pater isti dan že jutraj kam odide, ker bado zvečer napadli misijonirne in bi bila velika škoda, če bi pater, ki je toliko dobrega storil za ljudstvo, postal žrtev roparjev. Pater Ludvik, ki so mu to svarilo sporočili, je prav pregledoval svoj samokres, ko je nenadoma planila v hišo šest roparjev s samokresi. Streljali so, spodili služničad in jo zaprli. Pater Ludvik je hrabro stopil k roparjem, a že je počil strel in pater se je zgrudil. S poslednjimi močmi se je privlekel v refektorij, kjer je padel na tla. Strel v glavo mu je končal življenje. Neki hlapec se je medtem izmuznil iz svoje

»ječe«, se splazil v cerkev in začel zvoniti. Roparji so takoj ušli, in edino patrova samokres so ulegli v zvezi s seboj.

Cez dva dni nato so p. Ludvika Exlerja položili v grob njegovega prednika. Roparjev še niso dobili, dasi jih povsod iščejo.

Napoleon Bonaparte - kot pilot

Ko so nedavno v uradu ameriškega letalskega brodograja v Newyorku sprejemali novice, se je pripetila precejšnja senzacija. Mlad ključavničar, sin priseljenca iz Tangerja, ki se pretaka po njegovih žilah mešanica francoske, laške in španske krvi, se je prijavil k letalstvu Združenih ameriških držav in je na polo napisal svoje ime: Napoleon Bonaparte. Pa to ni bil nikak dovtip, ampak se mladi ključavničar zares imenuje — Napoleon Bonaparte. Povedal je, da se je prav zato prijavil, ker upa, da mu bo njegovo ime prineslo srečo in bo hitro napredoval. Za zdaj pa ta Napoleon Bonaparte še pometa letalske hangarje.

Koliko je zdaj prebivalstva v Nemčiji

Nemčija ima po ljudskem štetju maja 1939 okrog 79.400.000 prebivalcev brez Memela, Gdanska in novih poljskih pokrajin. Sprito 1. 1933 se je povečalo prebivalstvo za 3 milijone ljudi, pri čemer je naraslo število moških bolj kot žensk. Na kvadratni kilometer pride 147 ljudi, prej pa 140.

ŠPORT

Graničarji tekmujejo

Mojstrana, 23. febr. Danes so se zaključile tekme 4. odseka Zagreb s patrolnim tekmovalcem na 30 km. Vodstvo isto kot prej. Proga je trasiral poročnik Pavič. Startale so štiri patrole v presledku 5 minut in sicer po žrebu: 3 v konkurenci, 1 izven konkurence. Prvi je startal ob 8.25 pododsek Delnice, vodil poročnik Labuš, 2. pododsek Ljubljana, vodil poročnik Jorgačević (Kranjska gora), 3. pododsek Celje, vodil kaplar Milenkovič, 4. izven konkurence (pododsek Ljubljana) vodil Sumnjevarič. Proga je bila 30 km dolga in posebno v prvi tretjini zelo težka, ker je zahtevala absolutno obvladavanje smučske tehnike. Proga se je vzpenjala proti Radomni, pri Studencu se je obrnila čez Rovte po strmem klancu v dolino Vrata. Pri Peričniku se je obrnila nazaj na Veliki Breg mimo skalnec do Malnika, nato nazaj na Veliki Breg na strelišče. Od tu čez savsko brv po železnici, pod mostom na Dovje mimo cerkve čez dovsko polje na savski most, na Mlake in pod Možaklo, nazaj na cilj. Glavno pri tej tekmi je, da mora vsak vojak nositi težo deset kilogramov in da je v drugi tretjini proge strelišče. Na 150 m daljave ima vsaka patrola pripravljene viseče balone za streljanje. To strelišče je vzorno uredil komandant strelišča poročnik Peter Pavič iz Dovja. Uspehi v streljanju so bili odlični. Zadetih je bilo dve tretjini balonov. To je znak, da so naši graničarji tudi v največjem naporu dobri strelci, saj so večina zadeli s prvim strelom. Uspehi so bili več kot zadovoljni. Rezultati:

1. patrola v postavi Labuš (vodja), Obradovič, Simič, Stojanovič, vsi iz Delnic, je dosegla čas 3:17.34.

2. Ljubljanski pododsek 3:26.02 v postavi: vodja Jorgačević (Kranjska gora), Ristič (Bohinj), Blagojevič (Mojstrana), Aleksič (Mojstrana).

3. Pododsek Celje 3:41.20 v postavi: Milenkovič (Kranj), Marjanovič (Slovenj Gradec), Mitrovič (Kranj), Milojevič (Kranj).

4. Izven konkurence: patrola ljubljanskega pododseka, ki je dosegla čas 3:24.30.

Vsi tekmovalci so privzeli brez nezdode na cilj. Naši graničarji so torej odlični smučarji in strelci. Popoldne je komandant polkovnik Ožegović slovesno zaključil tekmovalce in razdelil tekmovalcem krasne in dragocene nagrade. Naši vrli mejaši sedaj trenirajo in se pripravljajo za veliko prvenstveno tekmovalce granične trupe, ki bo v Kranjski gori in Mojstrani v začetku marca. Takrat bo huda borba naših graničarjev z južnimi tovariši, ki pridejo z grške, albanske in bolgarske meje.

Hokej na ledu: Primorac : Ilirija

Agilni hokejisti SK Ilirije so nam pripravili vesel dogodek. Po dolgem času bodo priredili hokej tekmo z borbenim in požrtvovalnim Primorcem iz Karlova. Prejšnjo nedeljo je gostovalo proti imenovanemu klubu v Karlovcu rezervno moštvo našega prvaka in ga odpravilo s 6:2. To pot pa bodo po dolgem času nastopili spet vsi najboljši belozeleni. Po letošnjih dobrih uspehih v Ga-Pa še nismo imeli prilike videti naših reprezentantov! To pot nam hočejo pokazati vse svoje znanje in nabrane izkušnje. Saj dnevno mnogo trenirajo in so v odlični kondiciji in formi. Tekma bo na drsališču SK Ilirije v nedeljo ob 10.30.

Smučarske tekme v Mojstrani

Smučarski klub Dovje Mojstrana priredi v nedeljo 25. februarja medklubsko tekmo v smučskih skokih za seniore, juniorje in mladino. Prvi trije vsake skupine dobe nagrade. Začetek ob 14. uri. Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad ob 17. uri pred hotelom Triglav. Ker bo zbrana vsa elita za državno prvenstvo in tudi kompletna skalna šola Planice z učiteljem Novšakom načelu, zatorej: Nasvidenje!

Mladinske tekme v drsanju

SK Ilirija priredi v nedeljo 24. t. m. ob 10. dopoldne na svojem drsališču ob Celovski cesti mladinske tekme v umetnem drsanju za deklice in dečke do starosti 15 let. Prijave se sprejemajo pri blagajni na drsališču do nedelje ob pol 10. uri, ko se naj prijavljena mladina javi vodstvu tekme v garderobi. Običajna vstopnina za drsališče bo tekmovalcem po tekmi povrnjena. Vsa boljše plaširana mladina dobi darila.

Razpisane vaje so naslednje: loki naprej na noter, loki naprej na ven, prestopni koraki nazaj na ven z lokom nazaj na ven, trojka naprej na ven z desno in z levo, trojka naprej na noter z desno in z levo, vijuga naprej desno v-n in levo v-n ter ista vijuga začeto z levo nogo. Vse vaje se morajo izvajati po možnosti v osmici.

Sankaške tekme v Zagorju

Razpis za sankaške tekme Čolnice — Repnik, katere priredi Smučski odsek SPD Zagorje, v nedeljo, dne 25. februarja 1940.

Proga: Občinska cesta Čolnice — Repnik, Zbirališče ob 15.30 v gostini g. Ivana Klinca, Mladinske tekme ob 17. uri brez prijavne, start ob 15.30, cilj Repnik, gostina g. A. Juvan Repnik. Taki za mladinskim tekmi start za seniore nad 17 let.

Pri seniorjih lahko tekmujejo vsa sankaši ki plačajo din 3 za eno, in din 6 za dvoosedežni sani. Tekmovalci prejmejo startne številke. — Prvo plačani pri mladinskih in seniorskih, na eni in dvoe.

dečnih saneh dobi diplomu in naslov »Sankaški prvak Zagorja 1940«.

Seniorji: Najboljše doseženi čas prejme še praktično darilo. — Vsa tekmuje na lastno odgovornost.

ZFO

Smučarske tekme koroškega Fant. okrožja

V nedeljo, dne 25. februarja bodo III. okrožne smučarske tekme Koroškega okrožja v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu. Tekmovalci bodo člani v smuku in teku na 10 km, mladci pa v smuku in teku na 5 km.

Pravico do tekmovalstva imajo vsi člani in mladci odsekov Koroškega okrožja. Člani drugih okrožij izven konkurence iskreno vabljani.

Tekmovalci naj se prijavijo ob 9 dopoldne v dvorani v Starem trgu, kjer bo žrebanje startnih števil. Vse odseke prosimo, da pošljejo na to tekmovalce čim več članov in mladcev.

Ker bo tekmovalce zelo zanimivo, zlasti, ker bo startalo več tekmovalcev I. razreda ZFO, poleg tega izven konkurence nekaj priznanih tekmovalcev Maratona, vabimo vse prijatelje, da si te tekme ogledajo.

Cilj bo pred dvorano v Starem trgu in sicer za smuke okrog 12, za teke pa okrog 3 popoldne.

Smučarske tekme radovljiškega okrožja

Radovljiško okrožje razpisuje smučarske tekme za soboto 24. in nedeljo 25. februarja 1940. v Radovljici.

Sporod:

Sobota, 24. febr. 1940: Ob 15. uri popoldne velesalom.

Nedelja, 25. febr. 1940: Ob 9. uri dopoldne: tek članov na 15 in mladcev na 6 km.

Ob 15. uri popoldne: smučarski skoki na Lancovem. Tekmuje se v klasični kombinaciji za prehodni pokal dar gospoda župana Resmana in v veleslalomu za lepo smučarsko darilo. Start in cilj smučskega teka je pred Ljudskim domom. Po tekmah v nedeljo je razglasitev rezultatov v Ljudskem domu. Prijatelji zimskega športa vabljeni. Bog živi!

Smučarske tekme zasavskega okrožja ZFO

Jutri, v nedeljo 25. februarja, priredi Zasavsko okrožje ZFO ponovne smučarske tekme v teku. Tekme se bodo vršile v Dolu pri Ljubljani. Zbirališče je ob pol 9. dopoldne pred društvenim domom v Dolu, start pa točno ob pol 10. uri. Vabimo vse člane, ki so se prijavili že za tekme, ki so se vršile minulo nedeljo, da se tudi teh tekem udeležijo. Prijavijo se lahko na zbirališču. Tekmovalci bodo posamezniki in moštva odsekov v teku na 10 km.

Zgodbe vojnih ujetnikov

Beg je navadno pravo nasprotje hrabrosti. Hrabrega človeka ljudje občudujejo in spoštujejo, ubežnika pa zlasti v vojski vse zaničuje. Toda prav v vojski more biti beg tudi junastvo, namreč beg iz vojnega ujetništva, čigar nameni so plemeniti in ga spoštujejo tudi sovražniki.

Kriminalni kaznjenci, katerim se posreči pobegniti iz ječe, izzovejo nekakšno športno občudovanje pri občinstvu, a več ne. Pri vojnem ujetništvu, ki se iz svojega taborišča ali svoje trdnjave po pustolovskem begu povrne v domovino, se pridruži k temu športnemu občudovanju še topla politično-patriotična simpatija. In še dandanašnji si pripovedujejo junastva vojnih ubežnikov iz napoleonskih vojn, kakor tudi junastva francoskih mornarjev iz usarske garde. Ko so te mornarje prijeli na španskem otoku Cabrera, so v avgustu 1869 skočili na barko, ki jim je pripeljala žive in so ondaj napadli španske mornarje, jih postavili na suho, medtem ko so se oni sami pripeljali nazaj v Francijo. Še nedavno je španska državljanska vojna nudila podobne primere, ko so se ujetniki ali talci z jadrnicami ali čolni prepeljali čez Biskajski zaliv ali Sredozemsko morje, da so dospeli v Francijo ali na Portugalsko.

Še bolj pustolovski, še bolj občudovanja vredni pa se nam dozdeva beg iz zaprtih trdnjav kar skozi deželo sovražnika. Takih primerov je razmeroma dosti. Veliko število uspešnih begov — zlasti častnikov — nas bolj osupne, če pomislimo, da imajo častniki kot vojni ujetniki v trdnjavah precej prostosti, a se zato s častno besedo zavežejo, da te prostosti ne bodo zlorabili. Ni se pa skoraj nikoli zgodilo, da bi bili častniki prelomili dano besedo, ampak so prej izjavili, da jih beseda ne bo več vezala. Seveda so bili pozneje bolj strogo zastraženi — in vendar se jim je beg posrečil in se jim še dandanes posreči.

Odiseja francoskega vojnega ministra Zurlindena

Čudovita senzacija je bil beg francoskega stoltnika Zurlindena, ki je bil ujet v nemško-francoski vojni leta 1870 in ki je pisal poveljniku trdnjave v Mainz, kjer je bil najprej zaprt, »da se smatra v 24 urah kot prostega in bo izkoristil vse možnosti za beg.« Nato so ga odvedli v Glogau v Šlezijo, toda na sveti večer leta 1870, ko so bile zaradi snežnega meteža, mraza in prazniškega razpoloženja straže manj pozorne, je zapustil trdnjavo in se ni več vrnil. Vso Nemčijo je peš prehodil. Ker je bil Alzačan, je gladko govoril nemško, in je pazil, da je bil ljudem všeč. Čez Berlin, Kassel, Frankfurt in Freiburg je prišel v Švico, in že 28. januarja 1871 je bil na čelu svoje čete. Kmalu zatem so ga povišali v polkovnika, potem je postal generalni poveljnik trdnjave Pariz in slednjič, še zmeraj ves obdan s sijem svoje odisejave, je postal francoski vojni minister. — Malo pred njim je bil general Sausier vojaški guverner Pariza, ki je bil pri Metz prav tako prišel v nemško ujetništvo. Iz vzhodnopruske trdnjave Graudenz je pobegnil v Rusijo in se je čez Avstrijo in Italijo vrnil v Francijo, kjer ga je vlada povišala v generala.

A še tretjo junaško epopejo iz iste vojne poznamo, in sicer junastvo poročnika Pavla Derouléda, ki je bil pozneje znan francoski politik. Pobegnil je bil iz garnizije Vratislave, si priskrbel civilno obleko, prisilil nekega kmeta, da mu je kazal pot, zaklenil nekega krčmarja, ki ga je hotel izdati, v klet gostilne in je z avstrijske meje poslal vojaškemu guvernerju Vratislave pisanje, kjer je sporočil svoj posrečen beg, in dodal pismu še nakaznico, da bi v garnizijski kantini poravnali njegov račun.

Zveza vojnih ubežnikov

Svetovna vojna je pa dala povod še za več junaških begov. Tisti čas je bil na neskončnih sibirskih ravninah celo priča množinskemu begu avstrijskih in ogrskih vojakov ali čeških legionarjev, ki jih je bila presenetila ruska državljanska vojna in ki so morali zategadelj čez Sibirijo in Severno Ameriko napraviti kar pot okoli sveta, da so prišli spet v Evropo.

V Franciji pa so se kmalu po mirovnih pogodbah združili tisti, ki so bili zbežali iz nemškega ujetništva, v »Zvezo vojnih ubežnikov«, ki je njen predsednik bivši vrjak letalskega brodograja, letalski general De Goy. Ta je moral leta 1915, ko je bombardiral orožarne v Šleziji, zasilno pristati na nemških tleh. Postal je nemški ujetnik v trdnjavi Hirschberg na Bavarskem, kjer je ostal točno — 8 dni. Samo za sekundo je bila straža nepazljiva, in že je De Goy preskočil trdnjavsko obzidje. — Drugi letalec, slavnj pionir civilnega letalstva, Roland Garros, je pobegnil kot vojni ujetnik iz trdnjave Magdeburg. Zasledovali so ga in se je vso noč dolgo skrival v veliki, marmorni grobnici na pokopališču v Braunschweigu in je tako srečno ušel. — Stoltnika Zuavov, Girauda, ki je bil pozneje član najvišjega francoskega vojnega sveta, je pri prvem begu ob holandski meji dohitela nemška roka, a drugič se mu je

posrečilo uiti. In tako se ta seznam nadaljuje...

»Zveza vojnih ubežnikov« je nedavno izdala knjigo, kjer so popisani najbolj kričeči primeri ubežništva članov te zveze. Junak najbolj zanimivega in najbolj bistroumnega bega je neki preprosti francoski vojak Michel, ki je po poklicu črkostavec. Ker je bil precej dolgo v nemškem ujetništvu, se je dobro naučil nemščine. Zaposlili so ga v garnizijski tiskarni, kjer je bilo malo strokovnih stavecev. Ondi si je Michel sam natiskal obrazec, ki je predstavljal »spremno pisanje vojnega ujetnika (ime osebe), ki je dobil pravico, da brez spremstva potuje v (ime kraja)«. Michel je ta obrazec izpolnil, ponaredil je podpis garnizijskega poveljnika, splazil se je v pisarno, kjer se mu je posrečilo dobiti žig na svoje pisanje. S tem »dovoljenjem« je šel pokoncu skozi vrata vojašnice, mimo straže, na kolodvor, odkoder se je lepo in lagodno pripeljal v tisto mesto (bliizu neke nevtralne meje). Orožniki in železniški uslužbenci so ga povsod vljudno pozdravljali in mu povedali, kje mora prestopiti. Ta mojstrsko zasnovani in izvedeni beg skozi sovražnikovo državo je uspel v dveh dneh.

Šmarino pod Šmarno goro

Od 15. novembra lanskega leta je bil pri nas gospodinjski tečaj, ki bo v nedeljo 25. t. m. zaključen z gospodinjsko razstavo. Tečaj obiskuje 16 deklet, ki z veliko vnemo slede teoretičnemu in praktičnemu pouku, da se bo vsaka, ko pride čas, znala uveljaviti kot dobra, skrbna in razumna gospodinja, žena in mati. Z razstavo pa nam bodo dekleta pokazala nekaj skrivnosti iz kuharske umetnosti, v šivalnem oddelku pa perilo, krpanje, mašenje, ročna dela itd. Razstava bo v društveni dvorani in bo odprta od 7 zjutraj do 16. Vsi, ki se zanimajo za gospodinjsko izobrazbo naših deklet, obiščite razstavo v Šmarinem pod Šmarno goro.

Cerkije pri Kranju

»Krišarske vojске« je naslov filma, ki se bo predvajal v nedeljo 25. februarja v Ljudskem domu. Čisti dobiček bo za »Slovenski dom« v Ljubljani. Vabljeni.

Za vodovod smo dobili zopet 1000 m cevi. Upamo, da bo letos mogoče nadaljevati delo pri gradnji.

Dobrepolje

Pri nas imamo sedaj razne tečaje: gospodinjski tečaj za dekleta, kmetijsko-nadaljevalni tečaj za moške in fante in tečaj za obrtne vajence. Gospodinjski tečaj vodi ta ga. Zalokarjeva in gđica Briški. Dekleta se z veliko marljivostjo in veseljem tečaja udeležujejo. — Kmetijskega tečaja se je izprva udeleževalo veliko število mož in fantov, toda mraz in slaba pot jih mnoge zadržuje, da ne morejo redno prihajati k predavanjem. Ker se vreme izboljšava, upamo, da se bodo spet vsi prav pridno udeleževali. Predavanja so zelo zanimiva in za kmetje koristna. Zelo prav je, da se vrši tudi obrtni tečaj, ker ima naša dolina veliko obrtniških vajencev. Čas zahteva, da tudi obrtniki napredujejo, brez pouka pa ni napredka.

Pasijoni: V Dobrépoljah imamo Jakličev dom, v katerem je velika dvorana za 1000 ljudi. Oder je zelo obširen, tako da lahko nastopajo največje igralske skupine. Zato smo se odločili, da letos priredimo znano pasijonsko igro »Ob času obiskanja«. Nastopilo bo 80 igralcev. Igrali bomo na cvetno nedeljo, na praznik sv. Jožefa, veliki četrtek zvečer in velikonočni ponedeljek. Kerujemo, da je za to igro o trpljenju Kristusovem zanimanje zelo veliko, zato bomo na željo mnogih štirikrat igrali. — Vabimo vse od blizu in daleč, da pridejo gledat to krasno igro.

Jesenice

Nagle smrti je umrl 53 letni Berto Besednjak, trgovski potnik trdnice »Rubenza« v Zagrebu. Zadela ga je srčna kap. Pokopan bo na jeseniškem pokopališču.

Slovenj Gradec

Prosvetno društvo je to leto postalo res agilno. V svoj program si je stavilo ciklus predavanj. Na predzadnjem sestanku v sredo, 14. t. m. je predaval g. dr. Peter Lenč sekundarij bolnišnice o raku. Minulo sredo zvečer je predaval upravnik bolnišnice in predsednik društva g. dr. Lojze Simoniti: »Ob bregovih Soče«. Poslušalci, katerih je pri vsakem predavanju vedno več in več, so predavatelja za njegova res lepa izvajanja večkrat nagradili s ploskanjem. Prihodnjo sredo bo predaval meščansko-šolski učitelj g. Žizek Alojz o življenju v vsemirju. Predavanje dne 6. marca pa bo imel g. prof. Baš iz Maribora: o vlogi Slovencev v zgodovini.

Gremij trgovcev za obmejne šolarje, Združenje trgovcev je to zimo obdarovalo več otrok — šolarjev v siromašnem kraju v Lešah pri Prevaljah. Zaradi tega je vodstvo šole poslalo Gremiju trgovcev dopis naslednje vsebine: Gremij trgovcev v Slovenj Gradcu. »Podpisano upraviteljstvo Ljubke šole na Prevaljah se iskreno zahvaljuje za obilno pomoč naši revni deci. Po Vašem gospodu predsedniku je bilo obdarovanih 71 otrok v šoli na

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(15) Ko je kralj to slišal, je od veselja objel svojega ministra in od same zadovoljnosti se je začel z njim vrteti. Kmalu so prišli od vseh strani še ostali palčki, ki svojega kralja še nikdar niso videli tako veselega.

(16) Postavili so se v spreved in tako šli za Rdečeličkom skozi gozd, da bi videli malo punčko. Pokrivalček je nosil veliko gobo nad kraljevo glavo, kar je spadalo pri palčkih k dvornim običajem. Bila je to velika čast za Pokrivalčka, pa tudi težko breme.

V višini 3000 m

Iz Teherana poročajo 9. februarja:

Ko so se člani nemške naselbine v Teheranu odpravili smučat na gorovje Elbus, so opazili, da sta zmanjkala dva uradnika. Ker je bilo vse iskanje zaman zaradi težavnih razmer v tako visokem gorovju, je nemško poslanstvo zaprosilo pomoči iransko zunanje ministrstvo. Iranski šah je koj odredil, naj pogrešanca iščejo z vojaškimi letali.

Pod osebnim vodstvom državnega tajnika vojnega ministrstva so vojaška letala natančno preiskala vse pogorje. Prav tako so ponudili svojo pomoč norveški, švedski, danski in italijanski smučarji. Slednjič so enega pogrešancev čez tri dni potegnili mrtvega izpod plazov in tudi drugi pogrešanec je mrtev pod plazom. Nemški listi pohvalno omenjajo požrtvovalno pomoč iranskih oblasti in nevtralcev.

Svetovna rekorderka v pletenju

Angležinja, ki ima skoraj sto let, miss Elizabeth Hozland, sme že reči o sebi, da ima svetovni rekord v pletenju.

Že leta 1854 je kot otrok pletla za vojake krimske vojne. Leta 1899 je ponavljala isto in je poslala vojakom, ki so se udeležili burske vojne, rokavice, telovnike in pahovke, ki jih je sama spletla. Čez petnajst let nato je izbruhnila svetovna vojna in miss Hozland je dobila priliko iznova izkazati se s svojim navdušenjem za pletenje in je oskrbovala angleške vojake z jopicami in pahovkami. In slednjič v mesecu septembru leta 1939 so tresoce se, tanke roke stare gospe iznova začele opravljati svoje najljubše delo in zdaj nadaljuje in plete neumorno dalje. Miss Hozland je torej v skoraj 100 letih svojega življenja doživela štiri vojne in jih je dobro prežela, kakor priča njena vztrajnost v pletenju.

Dovtipni vojaki

V enem od mnogih vojaških časnikov, ki izhajajo »tam neke na fronti«, je objavljena vest, ki prica, kako ti vojaki še niso izgubili dobre volje. V listu je poročilo turistovskega urada, da je spet odprt promet, čeprav je vojna, in vabi ljudi, naj se udeležijo voženj v zakurjenih avtomobilih in vabi na izlet na bojišče. Prospekt se glasi:

48 ur v trdnjavi blizu fronte . . .	2.000 frankov
bivanje v betonirani trdnjavi, ki je polna orožja . . .	500 "
noč na straži . . .	3.000 "
poslušanje grmenja domačih topov . . .	100 "
poslušanje sovražnih topov . . .	500 "
spremljanje patrulje . . .	20 "
udeležba pri zajetju ujetnikov (garrantiran strah in trepet) . . .	20.000 "

Nevtralni inozemci imajo 20% popust!

ZAHVALA

Vsem, ki ste mi ob mojih težkih dneh ostali ob strani; vsem, ki ste sočustvovali z menoj, počastili spomin dragega pokojnika s cvetjem ali dobrimi deli in ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti, izrekam najtoplejšo zahvalo.

Celje, dne 23. februarja 1940.

EMA LILEK

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je umrla v Ljubljani po kratki in mučni bolezni, stara 50 let, naša draga žena, ljubljena mama, gospa

Marija Kirbiš

gostilničarka in veleposestnica

Pogreb nepozabne pokojnice bo dne 24. februarja ob 9 dopoldne na farno pokopališče v Slivnici pri Mariboru.

Prosimo tihega sožalja.

Maribor, dne 23. februarja 1940.

Zaljubljeni soprog Josip in otroci: Pepo, Lojzka, Nanči, Mena in Mila

PARCELE NA PRODAJ

Prodamo

Jajca, cvetje
vedno v zalogi pri Ba-
lohu, Kolodvorska 18.

Najugodnejši nakup
moških oblačil tudi
Presker, Sv. Petra a. 14,
Ljubljana.

Kupimo

Vsakovrstno zlato
srebro in brijante ku-
puje vsako količino po
najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Francišanska ulica 3.

Bukova drva

za kurjavo, sveža, in bu-
kove hlode, kupujemo v
vsaki količini. - Ponudbe
na I. Meštrovič, Zagreb,
Zrinjevac 15, tel. 22-612.

Smrekovo smolo

precejeno, kupujemo v
večjih ali manjših koli-
činah. Cena po dogovoru
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Smrekova smola«
2478.

Posrestva

Velika hiša

s trgovskimi lokali v mo-
stu Celju naprodaj. Po-
nudbe poslati podružnici
»Slovenca« v Celju pod
pod »Prilika« 2411.

POMLADANSKI
DUNAJSKI VELESEJEM

SE VRŠI

10. — 16. MARCA 1940

TEHNIČNI VELESEJEM DO 17. MARCA

Poljedelski stroji, avtomobili, stavbarstvo, stroji in orodje, teh-
nične ureditve, industrijski proizvodi, nemški industrijski polfa-
brikati, »hiša mode«, modna industrija, umetna obrt itd.

Vse informacije se dobijo pri častnem za-
stopniku za Banovino Hrvatsko in Dravsko banovino:
J. KULHANEK, ZAGREB, Ilica 9 — Telefon 24-307
in pri generalnem zastopniku za Kraljevino Jugoslavijo:
H. PFANNENSTILL, BEOGRAD II., Brankova 8, tel. 30-881

Obiskovalci Dunajskega velesejma dobijo posebne popuste na železnih
Kraljevine Jugoslavije in na nemških državnih železnicah

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; štetje oglasov
se izračuna po dnevni stopnji. Najmanjši znesek za oglas 15 din. - Mali
oglas se plačuje takoj pri naročilu. - Pri oglasih
reklamnega značaja se računa enokotniška, 3 mm visoka
besedna vrstica po 1 din. Za pisarne odgovorje glede
malih oglasov treba priložiti znak.

Službe iščejo

15letna deklica

išče kot varuhinja otrok
službo v dobri, verni dru-
žini v mestu ali na de-
želi. Naslov v upravi li-
sta pod št. 2130. (a)

Vsakršne zaposlitve

v Ljubljani želi začeti
z malo maturo in zna-
njem strojeplasti. - Cenj.
ponudbe na upravo »SI.«
pod značko »Devetnajst-
letna« št. 2063. (a)

Trgovska pomočnica

želi premeniti mesto z
aprilom. Verzirana v spe-
ciji, manufakturi, že-
lezni, galanteriji. - Po-
nudbe na upravo »Slov.«
pod »Dobra moč« št. 2038

Kuharica

starejša, varčna gospodi-
nja, zdrava, čista, vajena
vsakega dela, išče službo
pri starejšem gospodu ali
mali družini kjerkoli. -
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Plača postranska
stvar« 2167. (a)

Službo dobe

Kmečko dekle

lepe zunanosti, simpa-
tično, pošteno, ki ima ve-
selje do gostilne, hišnih
in kmečkih del, staro 20
do 25 let, takoj sprej-
mem. - Naslov v upravi
»Slovenca« pod 2477. (b)

Pomočnica ali družabnica

strogo poštena, specia-
lizirana v usnjarski in
čevljarški stroki, za nad-
ziranje delavcev in vod-
stvo trgovine — sprejme
trgovina usnja in čevljev
v Srbiji. Samo prvostre-
ne moči, z dobrimi pri-
poročili, naj vprašajo za
naslov v upravi »Slov.«
pod št. 2090. (b)

Samostojen
poslovodja in
organizator

za večjo kmetijsko za-
drugo se takoj sprejme.
Ponudbe s kaveljo imajo
prednost. Ponudbe upra-
vi »Slovenca« v Celju pod
»Poslovodja in organiza-
tor« 2505. (b)

Stanovanja

ISČEJO:

Dvosebno stanovanje

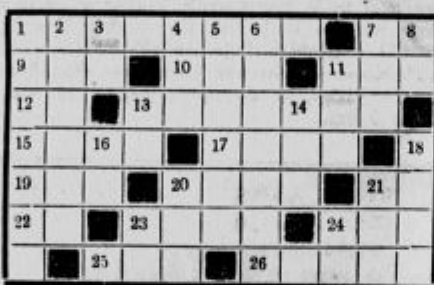
s kopalnico iščem v šem-
petrskem okraju. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Takoj ali maj« 2306. (c)

Čitajte »Slovenca«

Nagradna križanka

Vsako soboto bomo odslej v oglasnem
delu »Slovenca« priobčevali križanke, ki bodo
lahko tudi velikega reklamnega pomena za
razne trdke, katerih imena ali naslove ali
imena proizvodov bomo vpleli v križanko.
Rešitev križanke je treba poslati na
upravo »Slovenca« pod značko »Križanka« do
četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev kri-
žanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno rešili križanko
bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in
sicer za vsakega list »Slovenec« za en me-
sec zastoj.

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Najbolj razširjeni slov.
dnevnik 7. Kje? 9. Vajen izvoznik predmet, 10. Če
ti daš, tudi jaz... 11. Lepilo. 12. Kratica za trgov-
ski izraz, ki pomeni »preteklega leta«. 13. Naj-
uspešnejše reklamno sredstvo, 15. Vajen javni či-
nitelj, 17. Hrvatsko mesto, 19. Zemlja, ilovica, 20.
Nasprotje od lihega, 21. Nada, 22. Vzklik, 23. Ve-
černa moška obleka, 24. Število, 25. Visok glas,
26. Avtor »Frasquite«.

Navpično: 1. Mineralna voda, 2. Snov za
sprijemanje, združanje predmetov, 3. Nepremični
del vsake vrste se stvari, 4. Kratica za ednino,
5. Napad, nagel premik, 6. Dolina znana po slov-
mlekarstvih izdelkih, 7. Rimski cesar, tudi kratica,
ki pomeni »naslovljeni«, 8. Pamet, 11. Industrijska
rastlina, 13. Ik, 14. Ljubljanski bufet 16. 3. os. mn.
glagola biti, 18. Prepir, kreg, 20. Čebelnica celica,
21. Lesena koč, 23. Kratica besede pod 1. vodo-
ravno, 24. Kratica besede srbohrvaščina.

STROJI

Vsakovrstne

stroje za obdelavo lesa!

posebno 3 in 4 stranske
skobeljnice, najboljše kva-
litete, izvanredno kratko-
ročno dobavlja

Peter Angelo, d. z. o. z.
Ljubljana, Pražakova ul. 8

MIZARJI!

Več skobeljnih strojev -
400-600 mm širine in
trostrani skobeljni stroj
za izdelavo ladijskega
poda (Schiffboden) takoj
na razpolago. Oglejte si
veliko izbiro

Dovžan Ivan, Ljubljana,
Francišanska 4. Telefon
št. 45-42.

Vnajem

V najem

oddam restavracijo hotela
»Triglav« na Jesenicah.
Marija Oražem.

ISOB

Sostanovalec

iščem. Kastelc, Gosposka
ulica 10/II. (s)

Razno

Gumblince, gumbce, plise,
monograme, entel, ažur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Francišanska ulica

Vezanje perila, kraana
predtiskana žen. roč. dela

Kupujte pri naših
inserentih!

Zahvala

Podpisana se najiskrenejše zahvaljujem LJUDSKI SAMOPOMOČI — za-
varovalni zadrugi v Mariboru — za točno in polno izplačilo pogrebne
po pokojni materi Mariji Amon, in to domačo zavarovalno ustanovo vsa-
komur najboljše priporočam.

Pobrežje pri Mariboru, 21. februarja 1940.

Amalija Lorbek

Strti pred kruto usodo sporočamo, da nas je naša naj-
dražja, vroče ljubljena hčerka, sestra, vnukinja in
nečakinja

Fančka Neredova

hčerka gostilničarja in mesarja

v cvetu mladosti za vedno zapustila.
Pogreb nepozabljene ljubljenske bo v nedeljo, 25. t. m.,
iz hiše žalosti na Glincih, Cesta XVII št. 1 na pokopališče
na Viču.

Ljubljana, Beograd, Šmarje, 23. febr. 1940.

Globoko žalujoči rodbini Nered - Oblakova.

Umrli nam je danes naša srčno ljubljena in dobra mama,
stara mama in tašča, gospa

Marija Železnikar
roj. Hartmann

Na zadnji poti jo spremimo v nedeljo, dne 25. februarja
ob 1/3 popoldne, izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa
(Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Beograd, dne 23. februarja 1940.

Helena poroč. Košenina, hčerka;
Janko Košenina, zet, in ostalo sorodstvo.

BLAGAJNO

železno, rabljeno, Wertheim ali druge
znamke, takoj kupim. Ponudbe v upravo
»Slovenca« pod »Železna blagajna« 2469.

„Slovenčeva“ podružnica
Ljubljana, Tyrševa cesta

(palača Poštni dom)

Jakob K. Heer

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja.

V zatohlem prostoru je bilo temno, starka je vijoč roke tekala
sem in tja. »Moja ovčica, moj žrebiček, kdo ti je to storil?«
Končno se je posrečilo Cilgiji, da je prišla trsko.
Toda kaj sedaj? O strežbi bolnikom je bore malo razumela in naj-
bližji zdravnik je bil v Samadenu.

Marko Paltram! ji je šinilo skozi glavo. Ali niso pripovedovali,
da je pred leti hodil k bolnikom in si pri tem nabral precej znanja?
Morda je za prvo pomoč kaj dobrega svetoval!

Grozljivo se ji je upiralo, da bi ga poklicala. Ko je pa deklica
prične huje jokati, je z vzhodom premagovala svoj strah.

Ko je pomolila glavo skozi vrata, je Paltram pri svetli luči narav-
naval vzmet na puški.

»Pojdite hitro, Pija je padla!« je zaprosila.

Tedaj je dvignil svojo izrazito, od luči jasno osvetljeno glavo:
»Kaj mi ta sršen mar? Izgotoviti moram puško za Gruberja, poslal bo
ponjo že te dni.«

Cilgija se je hotela s kretno zaničevanja že obrniti, ko je dejal
hitro: »Ze grem!«

Vstal je in ji sledil. Luč je vzela s seboj.

Pija je zavpila, ko je stopil v izbo, starka je pa počenila v kot,
prekrižala roke na kolenih in ga s prepadenimi očmi opazovala.

Z mirno resnobo je pogledal ranjeniki, ki se je pri njegovem po-
gledu zvila, v obraz. »Zdaj moram ravnati pač kakor zdravnik,« se je
opravičljivo obrnil proti Cilgiji. »Pija, sedi na stolček,« je ukazal
strogo, in ko je v drhtečem strahu ubogala, je potegnil deklici srajčko
z njenih še vedno otroško drobnihi ramen.

Cilgija se je sramežljivo umaknila v temo, Pija je kričala, se
otepala in mu kazala bele zobe. Toda čudno, komaj je obrnil trdi
obraz k njej in jo pogledal s svojimi strogi, mirnimi očmi, je njena
besnost onemogla v neznanski bojazni.

Ledenomiren je stopil pred deklico in za njo, primerjal z napeto
pazljivostjo močno zardelo, s krvo podpluto levo ramo z zdravo

23

desno, pomislil, tipal strto kost dolgo in skrbno ter dejal nato pri-
jazno Piji: »Pravi čudež, kako moreš to prenašati!«

Tedaj je vendarle spreletel izraz zadovoljstva boleznoskremženi
obrazek

Obrnil se je proti Cilgiji in da bi Pija ne razumela, je dejal po-
nemsko: »Zadeva je zelo resna, izvinjena kost se je zadržala v lopatico.«

»Ali naj pošljem mežnarja po doktorja Trola v Samaden?«

»Bojim se,« je dejal po premolku in brez vsake sence samoljublja,
»da razume doktor Troll prav o teh poškodbah manj nego jaz! In
odkod naj vzame čas za dolgo zdravljenje, ki je potrebno, ako no-
čemo, da bo Pija za vedno pohabljen?«

Brezmejno je rastle Cilgijino začudenje nad Paltramom, nad nje-
govim samozavestnim govorjenjem.

Obrnil se je zopet k prestrašeni deklici, privzdignil previdno levi
laket, ga krenil počasi na noter in ven in opazoval pri tem poteze
dekletovega obraza. »Tako, to torej bolile je dejal enkrat, ko se je
dekle nenadoma bolešno nakremžilo.

»Gospodična Premont, nategnite Pijino desno roko krepko na-
zaj! Dobro!«

Počasi je privzdignil levi Pijini lak, pogledal deklici tako pro-
dirno v obraz, da se je od strahu zdržnila, potegnil lak hitro v
vodoravno lego in ga sprožil urno navzgor, da se je dlan neznansko
vprijočega dekleta dotaknila udarjene rame.

Razločno se je čulo, da je počilo, starka je planila iz svojega
kota: »Ubili jo hoče! Ubili jo hoče!«

Paltram pa je dejal ravnodušno: »Spravite jo v posteljo, za danes
je vse opravljeno.«

Cilgija je odvedla ranjeniko v sosedno kamrico. Malo nato je
sledil za njima Paltram.

Pija je še vedno obupno ječala.

»Kako, ali še ne spiš?« je zarezal Paltram osorno na njo, pri-
maknil stol, sedel, položil roko na njeno glavo, jo pogledal mirno s
svojimi modročrtnimi, skrivnostnimi očmi in dejal mileje: »Zaspi
zdaj, Pija!«

Z neznansko silo in močjo je upiral oči v bolešno nakremženi
obrazek.

Nekaj časa je vladala globoka tišina, rahlo je še stokala deklica,
toda pod Paltramovimi pogledi so se ji trepalnice zaprle, poteze
drobnega čednega obraza so izgubile bolesten izraz in otrdele.

»Tako, sršen je zaspal!« je dejal Paltram.

DANES PREMIERA!

SANJE O SVOBODI

Idiličen francoski veštilim o trinašterih mladih ljudeh, katerim se je zahotelo uživati popolno svobodo — ločeno od vsakdanjega življenja v mestih. Dejanje filma se odigrava v visokih zasneženih Alpah. Delikatna in ekscentrična vsebina, daje filmu popolnoma nov značaj. I. L. Barault — Le Dux — Dolly Molinger in še 10 samih prvovrstnih francoskih igralcev

KINO MATICA 21-24 Ob 18; 19. in 21. uri

LJUBLJANA

Telovadna akademija v Trnovem

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Trnovem priredita v nedeljo, 25. februarja ob 8 zvečer v trnovskem prosvetnem domu telovadno akademijo. Akademije trnovskih fantov in deklet so znane kot najboljše akademije ljubljanskih katoliških telovadnih organizacij. Zadnjo akademijo pred razpustom Orla in prvo po obnovitvi naših telovadnih organizacij je priredil trnovski odsek.

Letošnja akademija ima zelo pester telovadni spored in nekaj točk fantovskega petja. Zelo priščne in ljubezne so točke naraščanja in gojenki Vaja s puškami, korak mornarčkov, vaje z obroči. Članek talna telovadba in vaja mladenk na gredi bodo ena najlepših točk. Akademija je po svojem programu vredna, da bi se vrnila v kakšni večji ljubljanski dvorani.

KINO KODELJEVO

Telefon 41-64

Danes ob 5 (znižane cene) in ob pol 9

DEMONSKA SIMFONIJA TARZANOVE PUSTOLOVŠČINE

I Maša za turiste in smučarje bo jutri v kapeli Vjazemne zavarovalnice ob 6.20 zjutraj.

I Občni zbor Družbe sv. Elizabete. Družba sv. Elizabete bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo 25. februarja ob pol 5 popoldne v Marijanišču v sledečem sporedom: 1. nagovor predsedništva; 2. poročilo tajnice; 3. poročilo blaginjskega; 4. služajnosti. Pred občnim zborom bodo ob 4 v kapeli ilitanje z blagoslovom. Družba s tem ne vabi samo članic, da se ga vse polnoštevilno udeležijo, ampak pričakuje tudi, da jo počaste številni prijatelji in dobrotniki družbe.

I Don Boskov praznik v Dekliškem domu na Karlovski cesti v Ljubljani. Drevo ob pol 8 duhovna obnova za dekleta iz krožka Marije Pomočnice in za druga okoliška dekleta od 16. leta naprej. K sv. maši v nedeljo zjutraj ob 7 se bodo zbrale, poleg domačih gojenk, dekleta obeh krožkov; vabljenje so pa tudi druge okoliške mladenke, da z nami proslavimo don Boskov praznik. V nedeljo zvečer ob pol 6 se bo zbrala vsa don Boskova ženska mladina v gledališki dvorani, da bo svojim prijateljem in dobrotnikom razodela, kako don Boska ljubi in da je trdno odločena po njegovih smernicah uravnati svoje življenje. Mladina vas na svoj praznik iskreno vabi.

I Vodstvo po razstavi inž. Sviglja v Jakopičevem paviljonu bo v nedeljo, 25. t. m. ob 11 popoldne.

I Ljubljanska strelska družina vabi vse članstvo na redni letni občni zbor, ki bo v torek, 5. marca t. l. ob 18 (6 popoldne) v društvenih prostorih ob Masarykovih cestah 14-16, levo (palača »Grafika«) z običajnim dnevnim redom. Pismene predloge je dostaviti do 2. marca 1940.

I Važno opozorilo za rezervne častnike V nedeljo, dne 25. februarja t. l. bo ob 10 popoldne v dvorani »Zvezde« važno predavanje za aktivne in rezervne častnike Predava artilerijski brigadni general g. Janež. V smislu navedbe komande Dravsk. divizije oblasti je udeležba na tem predavanju obvezna za vse rezervne častnike glavnih rodov (pehote, topništva, konjenice, inženirstva in letalstva). Pri vstopu je oddati na oseminki pole napisano ime z vojaškim činom radi daljše evidence vojnne oblasti. Pričetek predavanja bo točno ob desetih.

I Petkov ribji trg. Včerajšnji ribji trg je bil prav elab. Povpraševanje po ribah veliko, zaloga male. V Ljubljano je prišlo na trg vsega okoli 150 kg moreških rib. Na izbiro so bile: orade po 40, oslič 32, lignje 30, cipri 28 in girice po 14 din kg. Na trgu je bilo malo zmernih sardelic, ki so bile po 20 din kg. Prej po 12 do 14 din kg. Škuk je bilo samo nekaj. Lipani so bili po 32, postrvi po 40 in belice po 10 do 14 din kg.

I Namesto venca na grob gospe Marije Schrott je daroval g. Ivan Martelanc, ravnatelj Vjazemne zavarovalnice v Ljubljani v svojem imenu in v imenu svoje družine 200 din za Mladinsko zavetišče v Zeleni jami. Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega se za plemenit dar v imenu revnih otrok najpričnejše zahvaljuje. Otroci bodo molili za blago pokojnico. Bog povrni!

I Jutri na Kurešček. Prijave samo danes — Putnik.

I Za moške kakor tudi ženske obleke priporočamo veliko izbiro vseh vrst štof od 45—220 din trvdka Gorčar v svoji glavni trgovini Sv. Petra cesta 29. Pohitite dokler traja zaloga!

I Parni kotel za centralno kurjavo v splošni državni bolnišnici v Ljubljani bodo v kratkem začeli montirati. Ministrstvo je namreč licitacijo že potrdilo.

I Nesrečni padci se množe. Komaj se je malo ojužilo, tako da nastajajo na ulicah prve luže, ki čez noč zmrznejo, že je ljubljanska bolnišnica začela sprejemati prve ponesrečence, ki so na takih ledenih prehodih padli in se polomili. V Gajevi ulici si je zlomil nogo 34-letni uradnik Potnik Marjan, v Šiški si je zlomil roko 66-letni stavbni tehnik Demelj Jože; pri smučanju na Viču pa si je zlomil nogo 9-letni Janežek Kušar, sin delavca v tobačni tovarni. Vsi se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

I V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri franciskanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvalitetna optika.

I Sanje o svobodi. Film »Sanje o svobodi« nam daje povsem nov značaj v filmskem svetu, s svojo bogato in ekscentrično vsebino bo gotovo vsakemu obiskovalcu prinesel užitek. Posebej je omeniti prekrasne naravne posnetke iz zasneženih Alp, ta bela opojnost bo gotovo našim navdušenim športnikom nudila posebno zabavo. Premiera tega izbranega, ekscentričnega filma je danes v kino Matici.

I Ljubljanske ure in zamuda. Prejeli smo: Saj priznam, da sem počasne in da vedno lovim vlak prav zadnjo minuto. Kljub temu pa ga navadno vjamem, če gredo ure prav. Ker nimam doma radijskega aparata, tudi nimam te ugodnosti, da bi si mogel vsak dan trikrat naravnati svojo uro, ki je tudi že bolj priletna in šepava. Zanašam se pa na ure, ki so nam skromnim ljudem na razpolago brezplačno. Pa sem bil pošteno potegnut. Ko hitim na kolodvor, vidim, da ura na zvoniku daje še dovolj časa, da bom ujel vlak. Ko pa pridem do prve električne ure, vidim, da ga ne bom več ujel, ker je električna ura naprej. Pa ga res tudi

nisem. Zato sem imel čas, da sem primerjal ure na ljubljanskih zvonikih in električne ure in ugotovil, da skoraj vse cerkvene ure napram električnim zaostajajo. Te navade ne poznajo na deželi, odkoder prihajam. Tam so namreč cerkvene ure najmanj za pet minut pred železnico. Mislim, da tudi ljubljani ne bi škodovali, če bi v tem primeru posnemala deželo.

I »Andy Hardy, milijonar« je najnovejši in najzabavnejši film popularnega filmskega zvezdnika Mickey Rooneyja iz ameriške filmske družine Hardy. Po dosedanjih ocenah sodeči, je to peti najboljši film imenovan filmske družine. Mladi bogatin omamlja s svojo preveliko srečo vse številno sorodstvo, vsi se hočejo zabavati in živeti na njegov račun. Le oče in mati se ne dasta zavesti mamoni. Njihovo geslo je: biti pošten in veren, ter skrbeti za dobro ime družine Hardy. Ta skrb rešuje družino iz nevarnosti, ki jih ne manjka, posebno še, ko jim izmakne mladi bogatin premoženje. — Mickey Rooney — ne več otrok, ampak že dorasel, umetniško dovršeno podaja milijonarjevega sina, ki mu je le do tega, da se kaže svetu milijonarja: ima prirojen dar za humor, ki pri njem včasih meji na tragičnost. Mickey je velik umetnik in v filmski publiko močno priljubljen. Premiera filma je danes v sinu »Sloga«.

MARIBOR

Slab položaj naših poštarjev

Te dni so imeli naši poštni zvičniki in služitelji občni zbor svoje mariborske organizacije. Vodil ga je predsednik Babič, navzoči so bili upravnika mariborskih pošt I. in II. Ortan in Setine, predsednik Dravske sekcije Penko iz Ljubljane ter delegati iz Ljubljane, Celja, Poljane, Pragerskega, Ptuj, Mur, Sobote, Gor. Radgone, Ruš in Sv. Lenarta v Sl. goricih. Poleg predsednika je poročal še tajnik, potem je govoril predsednik Dravske sekcije Penko, nato upravniki Setine in končno je društvo izrazilo svoje zaupanje dosedanjemu odboru s ponovno izvolitvijo. Nato sta se vršila še dva občna zbora, Glasbenega društva mariborskih poštarjev in pevskega društva »Poštni rog«, ki sta pokazala lep napredek obeh. — Občni zbori, kakor so navedeni trije, so sedaj vsakdanji ter se z njimi ne bi obširneje bavili, če se ne bi bilo zlasti na prvem tako nazorno razgrnila slika bednega položaja, v katerem živijo naši nižji poštni službeniki. Potrebno je, da tudi naša javnost izve za težek položaj naših poštarjev.

Plača poštnih služiteljev znaša mesečno 750 do 780 din. Za stanovanje plačujejo 300 do 350 din, z ostankom pa morajo preživljati sebe in svoje, skrbeti za obleko, za šolske potrebine. Kako je to s temi sredstvi mogoče, je res čudež. Vsakdanji pojav je, da stoji poštni službenik pred vrati naših kreditnih zadrug ter prosijo za posojila, tako da je že večina prezadolženih. Povrh so sedaj še prišli odtegljaji za plinske maske, ki znašajo mesečno 54.50 din — tri mesece zaporedoma. Napredovanja ti poštni službeniki zadnja leta sploh več ne poznajo. Uradniki stalno napredujejo, nižji službenec pa ne pride nikamor naprej in kmalu bo na naših poštah čudna slika — na eni strani sami inspektorji, na drugi pa služitelji, ker za zvičnika ne pride nobeden, ki nima dveh razredov srednje šole. Tako opravljajo potem služitelji posle zvičnikov, ne morejo pa v njihov položaj napredovati. Na dnevnem redu so sedaj tudi pritožbe zaradi pomanjkanja nižjega poštnega osebja, ki je zaradi tega tako vpreženo v službo, da ne more izrabiti niti svojega rednega dopusta. Nezadovoljstvo vlada tudi zaradi službene obleke; blago je slabo, kroj neprimeren. Vse te pritožbe so nižji poštni službeniki združili v posebno resolucijo, v kateri zahtevajo povišanje prejemkov, redno napredovanje, ukinitvev odtegljajev za plinske maske, boljše izdelavo in blago za službene obleke ter priznanje treh službenih let, ki so jim bila odvzeta. Poštni službeniki so prepričani, da jih bo v teh upravičenih zahtevah podprla tudi vsa naša javnost.

Marija Nekrepova — 50 letnica

Danes obhaja v krogu svoje družine in sorodnikov 50 letnico svojega življenja gospa Marija Nekrepova, lastnica gostilne pri »Zlatem konju« v Mariboru in te dni tudi 25 letnico, kar je lastnica gostilnskega obrata. Jubilarica se je rodila v znani Korošči družini v Poljčanah 24. febr. 1890. V letih od 1916 do 1919 je bila lastnica gostilne »Lovski dom«.

potem pa je prevzela staro in znano gostilno »Pri zlatem konju«, katero se sedaj z uspehom vodi. Gospa Nekrepova je znan dobrotnica revnih dijakov ter rada podpira razna društva. Ob njenem lepem jubileju ji želimo, da bi preživela še mnogo srečnih in zadovoljnih let.

m V Ljubljani je umrla ugledna mariborska gostilničarka in veleposelstnica ga. Marija Kirbiš, soproga mesarskega mojstra in gostilničarja g. Josipa Kirbiša iz Vetrinjske ulice v Mariboru. Dosegla je starost 50 let ter je bila srčno dobra in blaga gospa, velika dobrotnica revežev. Iz Ljubljane jo prepeljejo v Slivnico pri Mariboru, kjer bo dne 24. febr. ob 9 popoldne na tamšnjem farnem pokopališču pogreb. Svetila ji večna luč! Prizadeti družini naše globoko sožalje!

m Avtobus bo vozil danes zjutraj na pogreb ge. Kirbiševca z Glavnega trga v Slivnico.

m Velika zaposlitev žel. delavnic. V mariborskih žel. delavnicah že dolgo niso imeli toliko dela, kakor sedaj. Posamezni oddelki morajo delati že v nadurah, da lahko zadostijo naročilom železniške uprave. Največ imajo sedaj posla s popraviljem železniških strojev, pa tudi vagonov, saj je naš železniški park v zadnjih mesecih zaradi velikega izvoza in prevoza silovito vprežen.

m Ponovno opozarja predstojništvo mestne policije lastnike vozniških izkaznic, da poteče rok za podaljšanje dne 29. t. m. Istočasno opozarja vse poklicne vozače, da morajo do istega dne plačati že predpisano znižano banovinsko takso za vozniške izkaznice, sicer bodo morali po preteku roka plačati celo takso. Vozniške izkaznice se predložijo v podaljšanje v sobi št. 17-II.

m DK frančiškanske župnije ima svojo mesečno duhovno obnovu v nedeljo ob pol 8 pri oo. frančiškanih. Ob pol 11 se vrši redni sestanek v Domu, Slovskov trg 12.

m Članom odeska III. Drevo ob 7 vsi v telovadnici! Strogo obvezno za brate, ki so doloženi za mizo, za bradljo, drog, šestorico in proste vaje, tudi za tiste, ki vaje že znajo.

m »Drava«, želez. glasbeno društvo ima občni zbor v nedeljo dne 2. marca ob 18.30 v mali dvorani Narodnega doma v I. nadstropju.

m Rejci malih živali bodo zbivali v nedeljo dne 25. t. m. ob 15 popoldne v restavraciji g. Senice v Kneza Koclja ulici.

m Mraz ne odneha. Včeraj zjutraj je bila najnižja temperatura v Mariboru 16.5 stopinj pod ničlo. Predvčeršnjim popoldne pa so merili v mestu v senci 4.5 stopinj nad ničlo. Razlika med najvišjo in najnižjo temperaturo je letos v Mariboru izredno velika ter sedaj že več časa obsega sako 20 stop., kar je za naše kraje res nenavadno.

m Smrt kosi. V visoki starosti 85 let je umrl v Nasipni ulici na Pobrežju usnar Ivan Zupan. V bolnišnici je pokosila smrt 40-letno šiviljo Marijo Frangeš. Ob železnici št. 9 pa je umrl 51-letni krojaški mojster Anton Sajko. Naj počiva v miru!

m 120-litrski kotel ukradel. Iz hiše Ob železnici 6 je odnesel neznan tat velik bakren kotel, last železničarja Pinterja. Kotel je vseboval 120 litrov ter je bil vreden 1000 din.

m Z avtobusov so na meji Nemci sneli obočje. Belgrajska mestna občina je naročila

v Nemčiji 26 novih avtobusov pri znani tovarni MAN v Nürnbergu, ki dobavlja avtobuse tudi mariborskim mestnim podjetjem. 10 avtobusov bo dobilo v Nemčiji tudi karoserijo in sicer jo bo izdelala znana nemška tovarna karoserij Keessbore v Ulmu, 16 avtobusov pa bo karoseriranih v naši državi. Teh 16 avtobusnih šasij je prišlo v četrtek preko št. Ilja v našo državo. Prišli so z lastno močjo po cesti. Na meji pa se je z njimi zgodila čudna procedura. Natančno na meji med našo državo in Nemčijo, med zapornicami obeh carskih postojank, so sneli z avtobusov gumijaste obočje in pnevmatiko. Potem je pripeljal od jugoslovanske smeri do meje velik tovorni avto, na katerem je bila nova pnevmatika za te avtobuse, kupljena v Jugoslaviji. Monterji, ki so poprej sneli z avtobusov nemško pnevmatiko, so montirali na nje jugoslovanske gume, nakar so vozovi nadaljevali potovanje po cesti naprej v Maribor in v Belgrad, nemško gumo pa so naložili spet na drug tovorni avto ter jo zapeljali nazaj v Nemčijo. Vsak izvoz gume je iz Nemčije sedaj prepovedan in tudi avtomobili se od sedaj dobavljajo samo brez pnevmatik. Ker pa bi prevoz po železnici predolgo trajal, si pomagajo na ta način, da jih prepeljejo po nemških gumah do meje, tam jim pr nataknejo jugoslovanske gume.

m Tat je skušal ukradenko sliko prodati. Včeraj smo poročali, da je neznanec ukradel iz čakalnice zdravnika dr. Štamola Gasparijevo oljnatko sliko »Slovenski fant s harmoniko«. Tat je potem ponujal to sliko po mestu raznim strankam za 60 din. Na podlagi tega mu je prišla policija na sled ter bo gotovo kmalu izsleden.

Gledališče

Sobota, 24. februarja ob 20: »Othello«. Znižane cene.

Nedelja, 25. februarja ob 15: »Via Mala«. Znižane cene. Ob 20: »Čigan baron«.

Celjske novice

c O kmečkih uporih predava v torek 27. februarja ob 8 zvečer v dvorani Ljudske posojilnice g. prosvetni inšpektor Silvo Kranjc iz Ljubljane.

c Koncert v mestnem gledališču. Pevsko društvo »Celjski zvon« priredi v soboto 9. marca ob 8 zvečer v mestnem gledališču koncert.

c Velik shod so priredili zabukovski rudarji. Na shodu so govorili senator g. Mihelič, g. Breznik Alfonz in g. Kuder. Po shodu je bil sestanek krajevnega ZZZ zabukovskih rudarjev, na katerem je bilo sklenjeno, da podružnica ukrene vse potrebno, da bo ZZZ pri volitvah rudarskih zaupnikov častno zmazala.

c Sreča vas išče! Oglejte si dobrotke, razstavljene v trgovinah V. Hladin, A. Lečnik, D. Gams, V. Schramm, D. Rakusich in R. Stermečki, ki vam jih nudi efektna loterija Godbenega društva pošt-nih nameštencev, če kupite srečke po 5 din. Avto znamke »Opel« pa je na ogled na pošti Celje. — Zrebanje je pred vratmi, zato segajte pridno po srečkah!

c Mizarjski pomočniki so uveljavili 10% povišanje mezd. Na mestnem poglavarstvu je bila uradna razprava zaradi zahtev mizarjskih pomočnikov za zvišanje mezd in so mizarjski pomočniki uspeli, da so jim mojstri priznali 10% povišek.

c ZZZ. krajevna organizacija v Novem Celju. je v preteklem letu lepo napredovala. To je pokazal občni zbor, ki je bil v gostilni Jelovšek v Petrovčah. Pri volitvah je bil izvoljen odbor s predsednikom Založnikom Jankom na čelu.

c Kreditna zadruga drž. uslužbencev v Celju opozarja svoje članstvo na svoj občni zbor, ki bo jutri, v nedeljo ob 8 zvečer v mali dvorani Narodnega doma.

c Ob 80letnici rojstva skladatelja g. Rista Savina bo priredilo CPD v Celju 13. aprila koncertni večer.

c Delo Rdečega križa v Celju. V četrtek zvečer je bil v sejni dvorani mestnega poglavarstva občni zbor okrajnega odbora RK v Celju. Zborovanja so se udeležili okrajni načelnik g. dr. Zobeč Ivan, poveljnik 39. pp. polkovnik g. Defar, zastopniki občin, šolskih zavodov, delegati iz raznih krajev ter samarijani in samarijank. RK v Celju šteje 316 članov, 151 rednik in 165 izrednih. Na celjskih šolah je 1455 pomladkarjev RK. Društveno premoženje je od lani naraslo od 12.340 na 45.915 din. Okrajni odbor je ustanovil postaje za prvo pomoč v Petrovčah, Teharih in Škofiji vasi. Proračun za 1940 predvideva 22.500 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor, na novo so bili izvoljeni v odbor polkovnik g. Defar, g. Lazarevič in gđ. Završnikova.

Najnovejša poročila

Sovjetska ofenziva se nadaljuje

Finci slejkoprej vztrajajo

Helsinki, 23. febr. Med Finsko zemeljsko ožino in Muolarjervijem so finske čete včeraj odbile ruske napade pri Somi in Nekijerviju v smeri proti Kamari in proti Lajpesuju. Uničenih je bilo 16 sovjetskih tankov. Pri Tajpale so bili ruski napadi ves dan ustavljeni. Severnovzhodno od Ladoškega jezera so finske čete zavzele več sovražnih zaščitnih postojank. Na odseku pri Kuhmu je finska vojska z uspehom izpolnila svojo nalogo. Več ruskih patrol je uničenih. Na ostalih odsekih bojišča se niso dogodili nobeni posebni dogodki. Finska letala so včeraj nadaljevala s svojo akcijo in bombardirala ruske oddelke čet in taborišča v ozadju. Ruske letalske sile so operirale severno od Ladoškega jezera in v Laponiji. Več krajev je bilo bombardiranih, med njimi Nurnes, Kajani, Rovaniemi in Kontiomäke. Nekaj ruskih patrol, ki so se spustile s padali iz letal, je bilo ujetih, ena pa je bila pobita. Zbito je bilo eno rusko letalo.

Helsinki, 23. febr. AA. Stefani: Nasprotno z vestmi, ki so se razširile v tujini, so sovjetska ofenziva na Karelijski ožini nadaljuje z vso silovitostjo. Danes je že 24. dan, ko sovjetska vojska napada na tem bojišču. Sovjeti brezobzirno razmetavajo s strelivom. Po mnenju vojaških strokovnjakov je od tisoč granat, ki jih sovjetsko topništvo izstrelja na finske postojanke, polovica brez haska. Nadaljnih 400 jih zgresi cilj in le 100 jih zadene.

Helsinki, 23. febr. AA. Stefani: Čeprav sovjetske čete na suhem, letalstvo v zraku in

mornarica z morja z vso silovitostjo napadajo, pa je finsko javno mnenje prepričano, da vse to ne bo omajalo morale finskega naroda. Finske čete so stalno razpoložene za borbo in njihova vera v zmago ali vsaj v močan odpor je tako trdna, da jih ne more nič spraviti s tira. Prepričani so namreč, da jim bodo pršli na pomoč prijatelji.

Helsinki, 23. febr. AA. Havas: Maršal Mannerheim je izdal danes sledeči proglas na švedske in norveške prostovoljce: »V tem zelo resnem trenutku, ko Finci grozi nevarnost, da bi bila strta, pristrčno pozdravljam švedske in norveške prostovoljce, ki so brez obotavljanja prišli, da z nami vred vodijo borbo za obrambo in svobodo severa. Na mnogih odsekih se prostovoljci ramo ob ramo bore s Finci, da bi ohranili vero svojih prednikov, svojo kulturo in svojo svobodo. Vam, hrabrim prostovoljcem iz Švedske in Norveške, ki ste zapustili svoja ognjišča in svoje domove, da li z nami deliti tegobe in nevarnosti, izražam hvalečnost finskega naroda za vašo pomoč. Želim vam srečno dobrodošlico, ker ste vi naši bratje po krvi in ste z nami imeli večne vezi. Vaša usoda je bila tudi naša usoda. V borbah smo si bratje pri orožju. Prepričani sem, da razumete, da se mi borimo za isti ideal in za iste življenjske vrednote. Vam, čestiti in hrabri možje Švedske in Norveške skupaj s finskim narodom pošiljam izraze prepričanja, da se bomo borili do konca in da bo naša borba kronana s zmago. Tako bomo narodom severa zagurali boljše bodočnost.«

GOSLI VABIJO...

Najboljši češki igralci
Glasba: B. SMETANA in DVORAK

Umetnina slovanskih sre, slovanskih umetnikov, s katero so se Čehi ponovno afirmirali med mednarodnim forumom na bienali v Benetkah!

Kino Union, tel. 22-21

Ob 18, 19. in 21. uri

MICKEY ROONEY, znameniti filmski ljubljeneec in popularni član ameriške družine Hardy v zabavnem in smešopornem filmu. Premiera danes!

ANDY HARDY MILIJONAR

KINO SLOGA 27-31

Ob 18, 19. in 21. uri

KULTURNI OBZORNIK

Jugoslavija v italijanski knjigi

V Italiji je že izšlo par knjig, ki opisujejo Jugoslavijo, toda pri vseh se opaža neka pomanjkljivost: niso popolne in čisto enostranske. Na primer zadnja, sicer krasno opremljena knjiga, ki jo je sestavil general Prasca, ne poda bralcu dovolj jasne slike o razvoju in kulturnem pomenu Jugoslavije, ker se omejuje bolj na slikovito opisovanje posameznih pokrajin. Da ne govorimo o pisatih, ki v lažnastvenih oblikah ne opisujejo, marveč včasih celo pesujejo.

Vsem tem nedostatom pa je odpomogla najnovejša knjiga »Storia politica, letteraria ed artistica della Jugoslavia« (16. a, 160, cena Lir 12. Založnik »Istituto delle edizioni accademiche, Udine«). To »Politico, slovensko in umetnostno zgodovino Jugoslavije« je spisal v italijanski in naši javnosti znani pisatelj in esnetvenik mons. Iv. Trinko.

Kar nekaj čudno naključje, da je predstavnik najzadnje veje Slovencev, beneških Slovencev, predstavil Jugoslavijo italijanski javnosti. Pa tudi ni bil skoro nihče bolj poklican kot on, da posreduje pravo medsebojno, zlasti se kulturno spoznavanje obeh sosednih držav; saj je doma v italijanskem kulturnem svetu prav tako kot v slovenskem. Njegov izvirnik in lepi italijanski se vredno družijo z njegovimi deli, članki in spisi v slovensčini. Daj Bog, da bi se torej uresničila Trinkova uvodna želja, »da bi ta skromni poskus postavil (sosedo Jugoslavijo) v boljšo luč in da bi doprinesel svoj mali delež k poglobljevanju prijateljstva in medsebojnega spoštovanja obeh narodov«.

Ni dvoma, da bo italijanska javnost rada posegla po tem strogo objektivno pisanem priručniku o Jugoslaviji. Prav tako pa bo tudi (kdo ure italijanski) prišla prav tudi nam samim, ker pri nas še ni takega priručnika spisa.

Pisatelj je razdelil knjigo v devetnajst poglavij. V prvem govori o izviru in socialni uredbi prvih Slovanov. Pojavil se je na stališču o slovenskem izvoru Bolgarov, kar nekateri zanikajo. Tudi ni prav točno, da je tvorilo več žup vojvodino, ker je bila slednja bolj tvorba vojaške nujnosti.

Druge poglavje nosi naslov »Storia dei Serbo-Croati« (Zgodovina Srbo-Hrvatov). To je pravilno, kajti zgodovina obeh plemen, bi bila enako potekala, ker se »nista razdelili zavoljo jezika, marveč zaradi različnosti ozemlja, ki jih je nujno ločilo v dve skupini«. K tej trditvi bi bilo še pristaviti, da je razdelitev rimskega cesarstva potisnila Hrvate v nemško-latinski kulturni krog, Srbe pa v bizantinsko-grškega.

Tretje poglavje obsega na 22 straneh »Zgodovino Hrvate«. Skoda, da pretežno odmerjeni prostor ne pripušta na nekaterih straneh več kot naštevavanja vladarjev.

»Zgodovina Srbije« je tudi podana v kratkem pregledu, ki pa je brez luknje. Pri postanku nove

Srbije bi nemara kazalo pokazati malo bolj življenjsko in državotvorno silo srbskega naroda. — Prav tako bi želeli, da bi pa na zadnjih straneh »Zgodovine Slovencev« (napak bi bilo »Storia della Slovenia«) — poudaril pisatelj malo bolj delež Slovencev in njihov političnih voditeljev pri ustvarjanju mlade države.

Zgodovinsko-politično, polovico knjige zaključuje kratak zgodovinski oris Crngore in Dubrovnička do vključitja Srbov, Hrvatov in Slovencev v lastno narodno državo.

Se boljše kot prvi del je slovenski in umetnostni pregled Zgodovine Jugoslovancev. Pisatelj obravnava srbo-hrvatsko slovensko skupaj in slovensko zase, »ker se Jugoslavija deli v dva zelo sorodna, a vendar jasno ločena naroda, v Srbo-Hrvate in v Slovence«. Ponekod opozarja pisatelj celo na novosti, ki jih v drugih knjigah ni našel. Posebej je podan oris glasbene, slikarske in kiparske umetnosti. Skoda, da ni bilo prostora za sedanjost dobo in za kratak oris večjih sedanjih kulturnih ustanov.

Kulturni zgodovini Slovencev je odmerjenih zadnjih pet poglavij na 40 straneh. Pregled je prav dober. Italijan, bralcu bi bilo dobrodošlo, če bi bili naznačeni tudi prevodi naših pisateljev v italijansko. Pogreša se tudi kratak oris najnovejšega slovetva in pregled literarnih obzorikov. Isto velja tudi za skladatelje in za razgled slovenskega slikarstva, ki je sicer prav odlično.

Za zaključek bi bralcu prišlo prav še dodatno poglavje, nekaka sinteza jugoslovanske kulture in nje odnosi do italijanske. Bodi dovoljeno tudi izraziti željo (seve bolj založniku nego pisatelju), da bi taka knjiga imela zadaj še stvarno in zlasti imenno kazalo, kar bi italijanskemu bralcu zelo olajšalo pregled in bi priručnik res postal in ostal vedno pri rokah. Tudi bi ne bila napak navedba glavnih virov za posamezna poglavja, če bi se kdo navel, ki bi hotel še bolj spoznavati življenje Jugoslovancev.

Knjiga je za tako nizko ceno prav lepo opremljena. Moti le par tiskovnih napak: Jomandes — Jornades, Terpmir — Trpmir, Gubac — Gubec, Posanac — Pasanec, Rudoslav — Radoslav, Iher — Ibar, J. Batista) Krek — namesto J. E. (evangelista) Krek, Stojanović — Stanojević, Mirko — Milko Kos in še nekateri. Prav tako je boljše pisati n. pr. Celje namesto Cilli in Hren namesto Chren.

Ob koncu teh misli priporočamo najnovejšo Trinkovo knjigo je treba še enkrat poudariti, da je ta priručnik jugoslovanske kulturno-politične zgodovine edini svoje vrste v italijanski literaturi in tudi v naši (če dobimo prevod). Zanj mora topla čestitati gospodu pisatelju ne le italijansko kulturno občinstvo, marveč tudi jugoslovansko, katerega je pisatelj prvemu tako topla, točno in objektivno predstavil.

R. B.

»Asmodej« v ljubljanski Drami

V četrtek, dne 22. t. m. je bila v našem dramskem gledališču premiera »Asmodej«, igre v petih dejanjih, ki jo je spisal član Francoske akademije, pisatelj F. Mauriac. Tako smo videli edino odsko delo tega znamenitega sodobnega pripovednika in ljubljani že tri leta potem, ko je bilo z uspehom uprizorjeno v Francoskem gledališču v Parizu.

Uprizoritev »Asmodeja«, ki ga je prevedel v slovensko dramaturg Josip Vidmar, je bila tudi, kar zadeva odsko tolmačenje in odmev v občinstvu, lahko ugotovimo, da je delo uspelo. Predstava nelahkega teksta je bila v marsičem preizkušnja za sodelujoče, ki pa so jo na splošno dobro prestali; to moramo poudariti tembolj, ker je nastopila poleg starejših, izurjenih igralcev tudi precej mlajših moči. Uprizoritev je skrbno pripravil režiser g. Milan Skrbinec, ki je pri premieri namesto obolelega g. Lipaha nastopil v vlogi župnika. Tudi občinstvo je z zanimanjem sledilo napeti in duhoviti igri, v kateri nam avtor s epričnostjo in pogumom psihološkega realista odkriva najbolj skrite globine in epore v človeku.

Podrobnejše poročilo in oceno bomo približili po prvi ponovitvi.

Fr. V.

Še glasbena oznaka

Škerjančevega Sonetnega venca

Skladatelj L. M. Škerjanec se je lotil edinstvene in nelahke naloge in prekomponiral celoten Prešernov Sonetni venec. Glasbeni aparat, ki mu je izvedba poverjena, je naslednji: veliki orkester, tenoristi in basovski solo, trije solisti iz zbora in moški zbor. V lažje razumevanje skladbe podam kratko analizo iste, ne da bi se spuščal v oceno dela samega.

V počasnih, arhaično barvanih akordih prične moški zbor a cappella prvi sonet. Zdi se, da slišimo diha skladateljev 16. ali 17. stoletja. Glasbeni govor postaja vedno bolj sodoben, tako da ob koncu prvega soneta ne čutimo prevelikega preloma, ko skladatelj vpelje orkester, ki je pisan vesokoli pestro in barvito kot smo pri Škerjancu vajeni. Orkestralna medigra zaključuje prvi sonet in tvori obenem prehod h drugemu, ki ga zopet izvaja moški zbor a cappella (citiram po prvotni partituri). Akordna nasitnost drugega soneta pomeni močno etopnjevanje v primeri z dokaj prozornim prvim sonetom.

Sledi daljša orkestralna medigra, ki s močnim zagonom, s krčevitimi dvigi in z resigniranimi padci pripravlja tretji sonet, ki ga izvaja tenor-solo ob spremljavi orkestra. Motivni material medigre se v raznih variantah vedno znova pojavlja v orkestru. Tudi četrti sonet izvaja tenor-solo. V orkestru se pojavijo sicer novi domisleki, padajoče pasaje v šestnajstinkah pa še vedno vzdržujejo notranjo zvezo s tretjim sonetom. Krajša medigra v polnem orkestru povzame karakteristično misel četrtega soneta in obenem vpelje peti sonet, ki ga izvajajo trije solisti iz zbora (tenor-bariton-bas) deloma a cappella, deloma s spremljavo orkestra. Meista, ki so v tej skladbi dodeljena solistom iz zbora, lahko ematramo za tehnično najbolj smelo pisanje v vsej naši vokalni literaturi. V šestem sonetu si delita vlogo tenoristi in trije solisti iz zbora. V orkestru prehaja nemirno podrtjevanje iz ene skupine v drugo (»ceffrov sape niso jih pihljale«), dalje medigre prekinjajo vokalna mesta. Tudi medigra, ki se motivno opira delno še na šteti sonet, z značilnimi ritmi pa že pripravlja sedmega, je to pot izjemoma precej dolga. Srednji del sedmega soneta izvaja tenor-solo, uvodno in zaključno besedo ima moški zbor. Ob koncu soneta povzame orkester misel zadnjega verz sedmega ozir. prvega verz osmega soneta (»viharjev jeznih mrzle domačije«); divji teki v šestnajstinkah slikajo besnenje viharjev; druge skupine instrumentov pa še vedno prinašajo značilne ritme sedmega soneta, ki služijo za glasbeno osnovo osmemu sonetu, ki je grajen v obliki pasacaglie; v nizkih instrumentih se trdovratno ponavlja

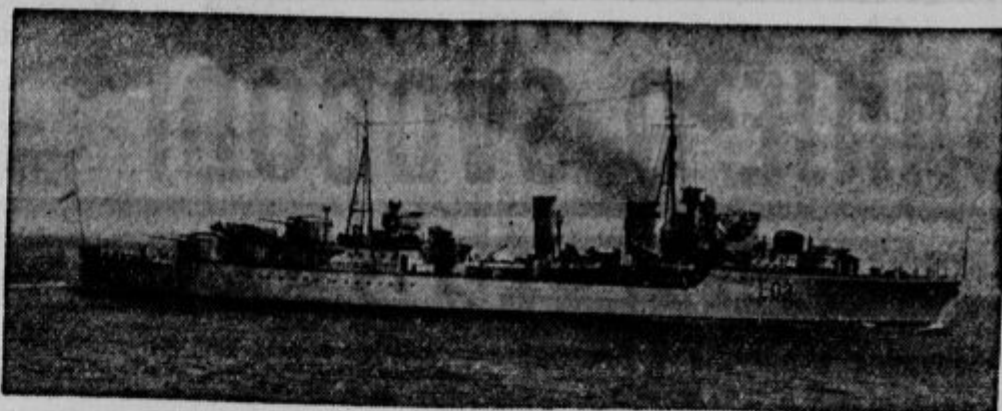
iz treh tonov sestojč motiv v obsegu terce, nad njim predejo višji instrumenti svoje melodije. Verjetno se je za to obliko, ki učinkuje zelo monotono, odločil skladatelj pod vplivom besedila (»kar nad tvojo jamo... veter brije«). Vokalni del izvaja bas-solo. V ostrem nasprotju z osemim sonetom stoji deveti, ki je ritmično zelo razgiban: oboe in rogovci prinesejo značilen, ritmično ostru izbrusen motiv, ki ga razne orkestralne skupine prinašajo v vedno novih variantah. Vokalni del je izmenoma poverjen trem solistom iz zbora in tenorskemu solistu; ob koncu soneta se vsi združijo v skupen spev. Medigra prinese v razširjeni obliki kratke reminiscence iz četrtega soneta; značilen ritmični motiv devetega soneta se vedno bolj izgublja. Oboe intonira mehko melodijo; tudi v drugih instrumentih je melodičen moment močno poudarjen. Orkester se etopnjevanje dviguje do močnih dinamičnih viškov; tudi melodija se pne prav do višin, ki se bližajo meji, preko katere skladatelj praktično že skoraj ne more iti. Po tolikih višjih mora napetost v desetem sonetu nujno popustiti. V orkestru stopi melodičen moment popolnoma v ozadje. Nad edinim tonom v godalih in v harfi se spreteljavajo bežne pasaje flaut in klarinetov; tenorski solist, ki izvaja ta sonet, se zdi nekam osamljen. Stopnjevanje postane instrumentacija bujnejša, vendar še vedno prevladuje osnovno nastrojenje. Enajsti sonet je skladatelj krajše obdelal, čeprav pridejo vsi izvajalci do besede. Orkester za hip podlež vplivu besedila (»Eria« je vse se ga polastile«). V dvajsetem sonetu imajo besedo trije solisti iz zbora, ki jih proti koncu zamenja tenorski solist. Orkester ima posebno v prvi polovici dokaj podrejeno vlogo. Isto bi veljalo za trinajsti sonet, ki ga izvajata tenorski in basovski solist deloma v duetu, deloma posamič. Sonet zaključuje daljše izpeljana, ritmično prosta kadencia v klarinetu, ki obenem vpelje štirinajsti sonet. Pričnejo ga trije solisti iz zbora, nadaljuje ga basovski solist, zaključijo pa tenorski. Orkester prinese krajše reminiscence iz prejšnjih sonetov, v splošnem je pa močno vplivan po besedilu; veliko vlogo ima harfa. Petnajsti sonet (magistral) prične zbor podobno kot v prvem sonetu. Nastopijo posamezni solisti, ki se ob koncu združijo z zborom v močeno skupino. Orkester najprej kratko citira značilne motive celotnega dela, nato postaja vedno bolj samostojen in neugnan in v blestečem C-duru zaključuje skladbo. M. Tomc.

Večer Paganinijevih skladb za kitaro g. Stanka Preka

Koncert g. Stanka Preka je privabil v Malo filharmonično dvorano lepo število poslušalcev, bržkone večinoma samih ljubiteljev kitar. Tem je nudil ta večer dosti zanimivosti, in občudovanju tehnične, s katero je g. Prek obvladoval ta izredno težavi instrument, in tudi v spoznavanju ljubkih delikatih Paganinijevih skladb. Sicer je res bila koncertna dvorana še vedno prevelika za nežne zvoke kitar, pa časoma se uho poslušalca tudi nekoliko prilagodi na manjše zvočne dimenzije, čeprav mora bolj prisluškovati, kot poslušati. G. Prek je pokazal dosti znanja in izrazito muzikalnost v prednahanju (v začetku ga je očividno motila precejšnja trema); posebno lepo eta bili zaigrani skladbi Perigoldino in Akordna studija. S tem večerom je opravil g. Prek priznanje vredno dela, da je številne ljubitelje te vrste glasbe spoznal z lepotami, ki jih more nuditi tudi ta instrument. dr. VaVo

— Pri korpuštenih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Joselova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebnih diete. »Franz-Joselova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Britanska motorna ladja »Cossack«, ki je ustavila nemško ladjo »Altmark«.

Umor p. Ludvika Exlerja

Nedavno so listi poročali, da je bil nizozemski misijonar na Kitajskem, p. Ludvik Exler, umorjen v Kouotsuenu. Njegov oobrat, p. Hermenagild Poort pa objavlja v francoskih listih tele podrobnosti o umoru:

»Južnokitajska armada je bila utaborjena v Kouotsuenu in se je borila zoper Japonce. Pater Ludvik je poročal evojemu predstojniku o prestrašnih grozotah. Od kitajskih čet je bilo pobegnilo 10 vojakov, ki so začeli ropati. Že dolgo so imeli na piki nekega bogataša iz Luanfuja, ki se je bil uetanolil v Kouotsuenu. Tu je bil zaradi varnosti spravil svoj denar pri p. Ludvinu. Nekega dne so roparji vdrli v hišo bogataša in so zahtevali večjo vsoto denarja. Ko so začeli ropati, je bogataš povedal roparjem, da ima pater Ludvik njegov denar. Eden od roparjev je nekemu kristjanu izdal načrt svojih zločinskih tovarišev in je svetoval, naj pater isti dan že jutraj kam odide, ker bado zvečer napadli misijonirše in bi bila velika škoda, če bi pater, ki je toliko dobrega storil za ljudstvo, postal žrtev roparjev. Pater Ludvik, ki so mu to svarilo eporočili, je prav pregledoval svoj samokres ko je nenadoma planila v hišo šest roparjev s samokresi. Streljali so, epodili služinčad in jo zaprli. Pater Ludvik je hrabro stopil k roparjem, a že je počil strel in pater se je zgrudil. S poslednjimi močmi se je privlekel v refektorij, kjer je padel na tla. Strel v glavo mu je končal življenje. Neki hlapec se je medtem izmuznil iz svoje

»ječe«, se splazil v cerkev in začel zvoniti. Roparji so takoj ušli, in edino patrov samokres so utegnili vzeti s seboj.

Cez dva dni nato so p. Ludvika Exlerja položili v grob njegovega prednika. Roparjev še niso dobili, dasi jih povsod iščejo.

Napoleon Bonaparte - kot pilot

Ko so nedavno v uradu ameriškega letalskega brodograja v Newyorku sprejemali novice, se je pripetila precejšnja senzacija. Mlad ključavničar, sin priseljenca iz Tangerja, ki se pretaka po njegovih žilah mešanica francoske, laške in španske krvi, se je prijavil k letalstvu Združenih ameriških držav in je na polo napisal svoje ime: Napoleon Bonaparte. Pa to ni bil nikak dovtip, ampak se mladi ključavničar zares imenuje — Napoleon Bonaparte. Povedal je, da se je prav zato prijavil, ker upa, da mu bo njegovo ime prineslo srečo in bo hitro napredoval. Za zdaj pa ta Napoleon Bonaparte še pometa letalske hangarje.

Koliko je zdaj prebivalstva v Nemčiji

Nemčija ima po ljudskem štetju maja 1939 okrog 79.400.000 prebivalcev brez Memela, Gdanska in novih poljskih pokrajin. Sprito 1. 1933 se je povečalo prebivalstvo za 3 milijone ljudi, pri čemer je naraslo število moških bolj kot žensk. Na kvadratni kilometer pride 147 ljudi, prej pa 140.

ŠPORT

Graničarji tekmujejo

Danes so se zaključile tekme 4. odseka Zagreb s patrolnim tekmovalcem na 30 km. Vodstvo isto kot prej. Proga je trasiral poročnik Pavič. Startale so štiri patrole v presledku 5 minut in sicer po žrebu: 3. v konkurenci, 1. izven konkurence. Prvi je startal ob 8.25 pododsek Delnice, vodil poročnik Labuš, 2. pododsek Ljubljana, vodil poročnik Jorgačević (Kranjska gora), 3. pododsek Celje, vodil kaplar Milenković, 4. izven konkurence (pododsek Ljubljana) vodil Šumnjevarič. Proga je bila 30 km dolga in posebno v prvi tretjini zelo težka, ker je zahtevala absolutno obvladavanje smuške tehnike. Proga se je vzpenjala proti Radomni, pri Studencu se je obrnila čez Rovte po strmem klancu v dolino Vrata. Pri Peričniku se je obrnila nazaj na Veliki Breg mimo skakalnice do Malnika, nato nazaj na Veliki Breg na strelišče. Od tu čez savsko brv po železnici, pod mostom na Dovje mimo cerkve čez dovsko polje na savski most, na Mlake in pod Možakljo, nazaj na cilj. Glavno pri tej tekmi je, da mora vsak vojak nositi težo deset kilogramov in da je v drugi tretjini proge strelišče. Na 150 m dalje ima vsaka patrola pripravljene viseče balone za streljanje. To strelišče je vzorno uredil komandant strelišča poročnik Peter Pavič iz Dovja. Uspehi v streljanju so bili odlični. Zadetih je bilo dve tretjini balonov. To je znak, da so naši graničarji tudi v največjem naporu dobri strelci, saj so večina zadeli s prvim strelom. Uspehi so bili več kot zadovoljni. Rezultati:

1. patrola v postavi Labus (vodja), Obradovič, Simič, Stojanović, vsi iz Delnic, je dosegla čas 3:17.34.

2. Ljubljanski pododsek 3:26.02 v postavi: vodja Jorgačević (Kranjska gora), Ristič (Bohinj), Blagojevič (Mojstrana), Aleksič (Mojstrana).

3. Pododsek Celje 3:41.20 v postavi: Milenković vodja (Kranj), Marjanovič (Slovenj Gradec), Mitrovič (Kranj), Milojevič (Kranj).

4. Izven konkurence: patrola ljubljanskega pododseka, ki je dosegla čas 3:24.30.

Vsi tekmovalci so privzili brez nezgode na cilj. Naši graničarji so torej odlični smučarji in strelci. Popoldne je komandant polkovnik Ožegović slovesno zaključil tekmovalce in razdelil tekmovalcem krasne in dragocene nagrade. Naši vrli mejaši sedaj trenirajo in se pripravljajo za veliko prvenstveno tekmovalce granične trupe, ki bo v Kranjski gori in Mojstrani v začetku marca. Takrat bo huda borba naših graničarjev z južnimi tovariši, ki pridejo z grške, albanske in bolgarske meje.

Hokej na ledu: Primorac : Ilirija

Agilni hokejisti SK Ilirija so nam pripravili vesel dogodek. Po dolgem času bodo priredili hokej tekmo z borbenim in postrivilnim Primorcem iz Karlovca. Prejšnjo nedeljo je gostovalo proti imenovanemu klubu v Karlovcu rezervno moštvo našega prvaka in ga odpravilo s 6:2. To pot pa bodo po dolgem času nastopili spet vsi najboljši belozeleni. Po letošnjih dobrih uspehih v Oa-Pa se nismo imeli prilike videti naših reprezentantov! To pot nam hočejo pokazati vse svoje znanje in nabrane izkušnje. Saj dnevno mnogo trenirajo in so v odlični kondiciji in formi. Tekma bo na drsališču SK Ilirije v nedeljo ob 10.30.

Smučarske tekme v Mojstrani

Smučarski klub Dovje Mojstrana priredi v nedeljo 25. februarja medklubsko tekmo v smučskih skokih za seniore, juniorje in mladino. Prvi trije vsake skupine dobe nagrade. Začetek ob 14. uri. Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad ob 17. uri pred hotelom Triglav. Ker bo zbrana vsa elita za državno prvenstvo in tudi kompletna skakalna šola Planice z učiteljem Novšakom načelu. zatorej: Nasvidenje!

Mladinske tekme v drsanju

SK Ilirija priredi v nedeljo 24. t. m. ob 10. dopoldne na svojem drsališču ob Celovski cesti mladinske tekme v umetnem drsanju za deklice in dečke do starosti 15 let. Prijave se sprejemajo pri blagajni na drsališču do nedelje ob pol 10. uri, ko se naj prijavljena mladina javi vodstvu tekme v garderobi. Običajna vstopnina za drsališče bo tekmovalcem po tekmi povrnjena. Vsa boljše plisirana mladina dobi darila.

Razpisane vaje so naslednje: loki naprej na noter, loki naprej na ven, prestopni koraki nazaj na ven z lokom nazaj na ven, trojka naprej na ven z desno in z levo, trojka naprej na noter z desno in z levo, vijuga naprej desno v-n in levo n-v ter ista vijuga začeto z levo nogi. Vse vaje se morajo izvajati po možnosti v osmici.

Sankaške tekme v Zagorju

Razpis za sankaške tekme Colniše — Repnik, katere priredi Smučski odsek SPD Zagorje, v nedeljo, dne 25. februarja 1940.

Proga: Občlunska cesta Colniše — Repnik. Zbiranje ob 13.30 v gostilni g. Ivana Klina. Mladinske tekme do 17. leta brez prijavine, start ob 15.30, elij Repnik, gostilna g. A. Juvan Repnik. Takoj za mladinskimi tekunami start za seniore nad 17 let.

Pri seniorjih lahko tekmujejo vsa sankaška ključajoča din 3 za eno, in din 8 za dvosedmožne sankaške tekmovalce prejmejo startne številke. — Prvo planirani pri mladinskih in seniorskih, na eno in dvose,

dečnih saneh dobi diplomu in naslov »Sankaški prvak Zagorja 1940«.

Seniorji: Najboljše doseženi čas prejme še praktično darilo. — Vsak tekmuje na lastno odgovornost.

ZFO

Smučarske tekme koroškega Fant. okrožja

V nedeljo, dne 25. februarja bodo III. okrožne smučarske tekme Koroškega okrožja v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu. Tekmovalci bodo člani v smuku in teku na 10 km, mladci pa v smuku in teku na 5 km.

Pravico do tekmovalstva imajo vsi člani in mladci odsekov Koroškega okrožja. Člani drugih okrožij izven konkurence iskreno vabljeni.

Tekmovalci naj se prijavijo ob 9 dopoldne v dvorani v Starem trgu, kjer bo zbiranje startnih števil. Vse odseke prosimo, da pošljejo na to tekmovalce čim več članov in mladcev.

Ker bo tekmovalce zelo zanimivo, zlasti, ker bo startalo več tekmovalcev I. razreda ZFO, poleg tega izven konkurence nekaj priznanih tekmovalcev Maratona, vabimo vse prijatelje, da si te tekme ogledajo.

Cilj bo pred dvorano v Starem trgu in sicer za smuke okrog 12, za teke pa okrog 3 popoldne.

Smučarske tekme radovljiškega okrožja

Radovljiško okrožje razpisuje smučarske tekme za soboto 24. in nedeljo 25. februarja 1940. v Radovljici.

Sporod:

Sobota, 24. febr. 1940: Ob 15. uri popoldne velesalom.

Nedelja, 25. febr. 1940: Ob 9. uri dopoldne: tek članov na 15 in mladcev na 6 km.

Ob 15. uri popoldne: smučarski skoki na Lancovem. Tekmuje se v klasični kombinaciji za prehodni pokal dar gospoda župana Resmana in v velesalomu za lep smučarsko darilo. Start in cilj smučarske teke je pred Ljudskim domom. Po tekmah v nedeljo je razglasitev rezultatov in Ljudskem domu. Prijatelji zimskega športa vabljeni. Bog živi!

Smučarske tekme zasavskega okrožja ZFO

Jutri, v nedeljo 25. februarja, priredi Zasavsko okrožje ZFO ponovne smučarske tekme v teku. Tekme se bodo vršile v Dolu pri Ljubljani. Zbirališče je ob pol 9. dopoldne pred društvenim domom v Dolu, start pa točno ob pol 10. uri. Vabimo vse člane, ki so se prijavili že za tekme, ki so se vršile minulo nedeljo, da se tudi teh tekem udeležijo. Prijavijo se lahko na zbirališču. Tekmovalci bodo posamezniki in moštva odsekov v teku na 10 km.